

Satembre

A Vint Ja resta dit com Jurá lo Rey Christianissim de
franca hauent cumplitz Catorze anys

Octubre

A Vint y tres aportant lo Senor Jaume Bra Chegorer carta
dese y crehensa y altres del Governador de Cathalunya pera la
Ciutat dient se hauria declarat en Barcelona per lo Concell Real
Somatent general per al Socorro se hauria de dar a la dita Ciutat
pus la estaua assitlada y que las Uniuerzitatz se anassen posant
segunt a efecte que tenint auis anassen a desellojar lo enemich
Tingues Concell ala tarda cometentze lo tractario ala Junta
de Guerra ab report a altre Concell ho promenada que noy ha-
uia encara quaranta una persona, habil, Nerolques se fer llista
del numero dels homens Cap de Casa se trobarian per poder pen-
drer armas en la Ciutat his elegiren Vuyt personas, repertintze
de dos endos per quatre quatos dela Ciutat per fer eixa dili-
gentia, eseruiuntze los noms

Poras en Exequisio his troba en lo quarto y dismitte del Carre
del Carme fins lo general Vuytanta y nou: del general fins
ala Placa de Sant feliu, tres Centz y trette, dela placa de Sant
feliu Sant Pera y Padret moranta y sis: En los dos Merca-
dals Cent noranta y tres que tots fan numero de sis Centz no-
ranta hu homens no Comprenentze fadrins Cauallerz ni Ciuta-
danz ni Ecclesiasticis sino los Subjectes a Somatentz

A Vint y sinch se donaren Cartillas estampadas de part dels
Diputatz, atots los Cauallerz Ciutedans Juristas Metjas y gau-
dints de priuilegi militar pregantlos que ala occano del
Socorro acudissen ab sas personas

Despres sen donaren altres de part
del Governador

A Dit die lo Ohidor Militar representá anals Jurats com lo Diputat Ecclesiastic y lo Ohidor Real, que trobauan dins Barcelona Instauan anals Deputats, militar y real Ohidor Ecclesiastic y Militar que residian en Manresa, entrassen dins Barcelona, y per hauer considerat los quatre que podian millor acudir als negocis de la Prouincia fora della, axi per lo Siti com no estar del tot lo Contagi apagat y per so los dos ajudats del Concell de Cent amanassauen traure de altres, pero Suplicaua ala Ciutat de Terona se Interposas, no se arribas en aixos medis tant danyosos para tota la Prouincia; fou resolt se escrigués als dos que eran a Barcelona, a Governador Ciutat, molt desagassionadament: despres ne tingué resposta estimant son zel

Novembre

A Cres lo Ohidor feu alcar Bandera al General y feya gent a compte de la Diputatio apres sen torná a Manresa ahont eran los altres Concistorials

A quatre se tingué Concell his resol que no dásloch a Soma-
tent sino que se fés Vna diligencia que los Jurats enuiassen acer-
car los particulars dient los que per redimir se animassen anar al Socorro, ho contribuir al gasto, perque endit Concell, ho Pro-
menada que encara noy era lo numero dels quaranta hu, fou determinat que de ninguna manera se gastas del Comu put estaua tant esfragat sino dels particulars que no hauia encara poguda obrir Caua ni Banch

A Sinech y a Sis, sen varen asercar y responian los demes que ananthi Un Jurat se animarian altrament no

A Set Vist assó se tingué Concell y fou resolt se fessen talls

ab diner segons mes y menos haguda rahó la possibilitat
de cada hu, lo qual fou comés a dotze personas assentant ho
desta manera

Per los militars y Ciutedans sen fessen tres, lo major de trenta
lliures, lo segon de quinze, lo menor de deu lliures

Als mercaders lo major de Vint lliures, altre de quinze, de deu
de Vuyt y de sis

Per los menors y Manestrals, de Vuyt lliures, de quatre, duas y
Vna lliura

A Deu ab altre Concell se reportaren ditz talls y foren per ell
abonats pagaren Dos mil Sis Centas Sinquanta y tres lliu-

A Onse tambe ab Concell se Resolgué que per redimir lo Soma-
tent se oferis al thesorier fer la Ciutat seua de Cent y Vint
homens que ab lo que de principi hauia fetz que eran en Mataró
serian Dos Cents

A Quinse ab altre Concell atés que lo thesorier Volgué se declarás
Vintenanenditz talls Compondrey los militars ho si favian
seruey agant Resolgué dit Concell que los gaudints de priuilegi
militar y tenian Cartillas no fossen Compresos en lo Seruey
dels Cent y Vint homens ni la Ciutat los tallas sino que
fessen apart

Tambe que dins sis dies se pagassen los talls pozant ho ala
Taula que Corria per pagar pensions y Carrechs y rebre los drets
y no per altre Cosa donauan acada hu Vn pager estampas
pozant hi lo nom y Cantitat

Per esser defalcats los talls dels Militars y Ciutedans no pagara
sino Mil y sis Centas lliuras

A Denou hi naque Vn Carramoto alas set hores dela mati-
nada que feu tremolar los llocs dels aporcentos sentis de diferents terrats

A Vint y sis rebé la Ciutat Carta del Governador de Cathalunya
 enque la auisaua que pera quinze Desembre estaua assenyalada
 la diada pera que los socorros que la Prouincia feya se trobas-
 sen en lo lloch dela Parriga la gent monitionada
 A Vint y set comensá lo Chegorer enuiar asercar los Militars
 Representantlos se apercebissen y porassen agunt pera la diada
 questaua assenyalada y alguns que per Vells ho Impeditz li
 tractauan de enuiar hu o dos Soldats en son lloch

Desembre

A quatre se resolqué ab Concell ho promenada ques fer Exe-
 cutio en alguns que no hauian pagat lo tall encara

E que los que faltarian fins lo noembre de Cent y Vint homens
 foren extrets a sort de rodoli ames dels Vint que sen hi trobaren
 Voluntaris y als qui animan sels tornas restituir lo que haurian
 pagat del tall no entranchi empero los del Concell dela Ciutat

Et ambe que se anomenas per Cabo Vn Sargento Mayor ab Sa-
 lari de Dos Centas Lliuras ab que no passas de Vn mes des pres se
 tornas Viure

Don Elegit ab Membranas Don Marcis Samgró concurré ab
 ell don Francisco Cabastida y de Cartellá y Garau de Nasét

A Vint lo die dela Conceptio se feu Vna processó com la de Corpus
 aportant nostra Senora dela Victoria ab ta Sam Sño que no arribá
 sino fins lo Pont de Sant Francesch en Confirmatio del Vot que
 la Ciutat ne feu en lo temps del Contagi lo qual se continuará
 tott los anys

A nou los Jurats anaren a Visitar lo Senor Cancellier
 A Dotze Jurá en Perpinyá lo Mariscal dela Mota per
 Virrey de Cathalunya

A Vint se resolqué ab Concell General que de aqui a deuant
no pogués Ser Inculat tant fill de la Casa com altre que no
sàbes Negir y Seriurer medianament a coneguda dels Jurats
E tambe que qualseuol ofitial real haqués de mostrar Vuyt
dies antes la Renuntiatio per poder Concorrer en algun ofici
de la Ciutat lo die de Cap de any o altres diades

Rebés Vna Carta del Rey dant quis com enuiqua per Virrey
Lo Mariscal de la Mota

A Vint y set entrá en Lerona Lo Mariscal de la Mota
Vi Rey, Los Jurats si feren lo recibo ordinari y si feren parav
la Cara de Don Francisco de Crayllas y a Vint y nou Sen
aná a Mortalwich

A Vint y nou se feu anominatio de Ciudadá de ma Mayor
a franceschi Burgues per un decret se haqué del Virrey atter que
per lo Contagi no sera pogut anomenar a Vint y hu de
Taner com era costum permetia se pogués fer qualseuol die
dins del Corrent any y aximatis per lo mercader que lo
menor sa se era anomenat a son temps Lo Decret es per
qualseuols occasions Succis de Morbo o guerra fou la
data en Perpinyá a Vint del Corrent

A trenta se tinqué Concell per raho que lo Chegorer de
orde del Virrey doná un memorial dels que no haurán de
Concorrer a Jurats per suspitane de malis efectes, fou resolt
se Cometes aquatre Juntament ab Los Jurats ab Jurament
de no Reuelarho y que fossan Los Rodolins ells mateixos y
axi se feu y despres que era exít lo Jurat, tornaua lo Secre-
tari Los rodolins dins la Vna pera que fossen de Concell
feuse ab Cautela y Secret que no se auenquá qui hauria
deixat de secretarhi per no comptarlos ni Comprouarlos

Paraques Veja lo efecte fa la moneda de Belloen Catalunya
a occasio dela Guerra se farà Vna minuta dels preus della
delas Mercaderias anauan en lo Dicurs del Any

Las doblas han Valgut en Bello ——— quinze Lliures

Los Trantsins ——— Sette Lliures deu Sous

Los Reals de Vuyt ——— quatre Lliures -

Las penyas de Sinch que feren ——— Vna Lliura deu Sous

La quartera del blat ha Valgut ——— Deuuyt Lliures

La Bota del oli ha arribat a ——— quaranta sis Lliures

La Bota del Vi ala marina ——— Vuyt Lliures

La Lliura del Molto en Gerona a ——— Dotze Sous

Las Gallinas lo parell a ——— Duas Lliures

Lo Drap Vini y quatrè ——— Sette Lliures

La Cana dela Nayeta ——— quatre Lliures Vuyt Sous

La Cana del Escot ——— sis Lliures

La Cana del Cafatà ——— Set Lliures

Lo Jorngl dels mestres de Cases ——— Sette Sous

En lo any mil sis Cents sinquant Dos no prengueren
altre estat las monedas y axi no abaixaren los preus antes al-
gunas cosas se augmentaren los durs del die arribaren a Diuuyt
diners.

Successos Del Any

1652

Foren Jurats

Mr Jaume Corrent Ciuteda

Rafel de Raset y Orullas Militar.

Jaume Marcis Alba Mercader

Joan Matau Menor.

Daner

Al primer se proposá, ques demanás Vn decret pera que los Ciudadans feya la Ciutat de ma Major tinguessan las matexas porrogatiuas y acceptions que los Ciudadans honrrats de Bar^{na} y fou resolt, que la Ciutat lo demanás en son nom de Ciutat Veninthi be los demetz estaments Cometent lo modo y forma als Jurats Sdeuethidors.

A Pres ab Vna Junta de Guerra foren abilitatz los que se hauian de extraurer dels Caps de Casas per anar ala Guerra.

A Sinch se tingué Concell his feu Extractio dela gent ab Rodolins que hauian de anar al Socorro de Barcelona fins al numero de Cent y Vint homens assistirenhi los Jurats nous per falta de nombre que per no tenir fetas las Tramallas no hauian encara Jurat.

A Nou se feu Embaixada al Chexorer per que lo Virey li hauia remis la resposta dela Suplica sli hauia dada de que los militars y Ciutadans de Concell foren excusatz de anar ala Guerra y responque si chaua be hui deixaua asa Voluntat que fessen lo quels agareguis que no se obligaua a ningun militar.

A Deu se tingué Concell his Resolqué per no hauer poguda Junta Vna Junta de morbo per no acudir los Adjuncts se da forma, com si acudis ab puntualitat his Resolqué foren auisatz los Adjuncts lo Vespre antes per lo endemá demati o lo mati per la tarda si no for Sobreminguessan Negocis apretatz donant los Verguers Vn pager.

Estampat firmat del Secretari de la Junta de hauria de tenir y no
tenint Just Impediment aconseguia dels Jurats pagassen deu sous
al procu del hospital

Donse parti la Companya que hauria fet a la Ciutat dels Cent y Vint
homenis Caps de Cases que hauria exerts de rodoli si be se's admetia
poguessan dar en son lloch Un Soldat ell's los dauan la entrada y la
Ciutat los tornaua loque haurian pagat del tall y daua sis reals de
Socorro axi anals Caps de Cases com anals Soldats quells l'recauen
y sen trobauen bastantament que hauria baxada a gent en numero
de la Montanya que no passaren de Vint los manerials de Ciutat que y
anaren

Tambe se feu Venir de Mataro la primera Campanya que de tretze
de agost se tra alcada hi's feu Capita que per mort de Onofre Noens no
se ni hauria fet si be no Constaua sino de quaranta homens

Tambe si anyadiren altres de Vilas y llochs de Empuria que foren en
numero de Just Cent's homens que Ten forma Un Certio ques deya de
Perona hauent donat lo Virrey patent de Mestre de Camp a Don Marcis
Sampsó que la Ciutat lo hauria Creat Sargento mayor aportant Una
bandera de la Ciutat lo Alferez Coronel

A Tretze passa per Perona lo Certio de Castello de Empurias y altres
llochs que Constaua de quatre Cent's homens Era Mestre de Camp Don
Francisco de Barutell

A Deset parti lo Certio de la Negaria ab altres agregats en particular
de alguns militars que feren hu, ho, doz Soldats no ananthi ell's de aquells
empero que no eran Insiculats en Casa la Ciutat constaua de sis Cent's
homenis, era Mestre de Camp Darau de Naret y Crullas.

Los Certios de Nozello passaren per la marina y tambe la Infanteria
francesa, la Cauallena perno hauerhi pallas ala plana, passa per la
Montanya.

Anauanse ajuntant en lo lloch de la Larriga Cerca de Granolles de
Valler ques'taua designat per placad d'armas.

En lo Bisbat de Perona se alcaren estos Certios lo de Perona Negaria, Castello
de Empurias, Bescomptats de Cabrera y Bas y Camprodon
Las lleuas han fetas las Vniuersitats en eixa occasio estada de sis mil -
Soldats

Los mancebos minis tres Conseguren huique mes gent del Bisbat de
 Gerona que del restant de la Prouincia

Los Certios de Nozello passaren per la Marina, anauanse a juntant
 en lo lloch de la Garriga Cercade Granolles del Valles a honrera la plaça
 de armas

A Vint y dos se feu Embaixada anal Capitol per nouas peregarias
 ames que la se eran Comensadas que a Calorre se tingue lo Sanctissim
 Sagrament Per las Iglesias

Resolueren se fessan Pres Dejunis, lo Dimars, Diuenoras, Dissagre
 y lo Diuenge Comunio General y professo ala tarda y a portaren
 lo Christo de la Sanch de Iheruchrist In Beneficiat ananthi la
 dotre atxetas de la Ciutat ab los Conuentos y Constanas

Fabrer

A quatre se torna traure lo Sanctissim Sagrament y fer lo ma-
 teix torn a petició de la Ciutat que tenint Carta del Virrey se fessan
 peregarias ho demana anal Capitol ab Embaixada

A Sinch se tingue Concell his Regi Ma Carta del Virrey en que dema-
 naua se porroga lo Seruey per altres quinze dies y se enuia socorro.
 Lo que feu ratiucat

A Vint y hu se tingue altre Concell his Resolue senuias Francesch
 Burques Ciuteda para tractar algun medi ab lo Virrey per aliuar
 los gastes feyan las dos Companias qui Importauan Cada mes qua-
 tre mil quatre centas lliures

Mars

A Dos se tingue Concell y feu Relatio Francesch Burques del que
 hauia tractat ab lo Virrey y fou se acontentaua de la gent que de
 pnt se robaua ab las dos Companias que eran Coni y In Soldat sen
 los ofitials y licencias en los malalts

Resolues se fes In segon tall per los gastes de la atter que no tenia

Lo Comu dela Ciutat y for remes a la matixa Dorrena

A Sinch se tingue altre Concell ab ques Nerol que se fessall dela matixa Cantitat quel primer los quals no se efectuaren per trobare diners a Censal

A Vint y set hauia determinat lo Concell Real, que los Cauallers y Ciutcdans fossen tallats per los Jurats delas Vniuersitats ahont habitauen y entrassen los diners adites Vniuersitats per subuentio dels gastos feyan ab sas lleuas

La Ciutat enuia al senor Abat Mongalau de Banyolas que uenia Comers peyaque los habitants dela Ciutat no fossen tallats ahont tenian las propietats puix la la matixa Ciutat los hauia tallats

Dit die se ajunta la Confraria de Sant Jordi a petició dels Cauallers y Ciutcdans forasters hils dona la ma fent Comissio pera tractarho altes minisres y com Veren si oporaua tractant de fer Venir lo Protector de Bras militar que era alant Pere Pescador per tenir Brassos Generals que era Don Francisco Junyent se deixaren los minisres abque seruisen ab Tinquanta Soldats

Abril

A Primer se llegi en Concell Vna Carta del Virrey abque deya hauian disminuït los Soldats de nostres Companias y ques fesser crua fins ala quantitat del Seruey que ab la primera Compania y esta Ultima eran Cent Sexanta Soldats ames dels ofitials, Nerolques seli Seruius, que entra Cent y Sinch que Terona pagaua efectils y los que socorria malalts que eran Vinguts ab llicentia que eran Vint y sis que la se acordaua al numero y ques porrogas lo Seruey per tot lo mes de Abril

A quatre de Peren en Terona Vns Reals de Molinet que fabricaua Barcelona que no pasaua sino lo Valor de N Real hils feya Valer deu Reals. Si be fora de Barcelona no Corregeren

Tambe marca las perras de Sínch reals que se eran fabricadas en diferents Vniuersitats de Cathalunya fentlas Valer Vint reals axi com Cornan aquinse pero fora non Currian sino als quinse reals

A Sínch se rebieren Cartas de Barcelona scriuintlas en alguns habitants de ella que se eran retirats en Gerona per lo Contagi que com allur Ciutadans entregassan lo or y plata obrada tenian a, Christofol Sentgenis llur agent y quels ne correspondian a de censal o a Cambi a luyt per Cent no tingue Exequuto de rno a preta ho

A Vint y tres entra lo Virrey dins Barcelona ab alguna Caualleria romgent Vna part de estacada en la creua apres ab altre respaga sobre de entrar moltons dins la Ciutat resta ferit lo Virrey en la Cuxa de Vn Cop de Pistola non Valgue menos.

En est temps se anaua molt escampant lo Contagi per diferents Vilas y llocs de Cathalunya pero com escaramentats promptament hi dauen remey fent exirne los encontrats fora tancant las Casas

En Gerona tambe si Vien ab alguns Ventulas y pigas per donarne de prompta auis los D^{ns} als Juvats se remediaua ab facilitat fentlos exir fora ab los dimes de Casa quey hauian Contractats

A la Armada dels Castellans tambe si peria Festa y apres a la nostra Campanya fins tot lo mes de Juny ni hague en Gerona en Sínch Cases llibe en diferents temps

Relacio dela Entepresa que se Intenta ala Ciutat de Vich

Denint alguns dels llocs de Viladrau, Arbúcies, Sant Hilari y Jarradell Intelligencias ab gent que eran ento Exercit del Rey Catholich en lo Siti de Barcelona Intentaren apoderarse dela Ciutat de Vich y per Consequent del restant dela Montanya ajudats dela gent enuaria lo Marqués de Mortara general de dit Exercit

A Vuyt de Maig se tingue auis en Vich dels Jurats dela Camiga
que alapunta del die hauiant passats Caualls en numero de Vuytanta
y gran numero de Michalers Castellans quer Judicaua eran dos Cents
tingue auis lo D^e Balmezar Capias del Concell Real que marxauan
ala Montanya de Monseny per ajuntarse ab los de Viladrau ab molts
altres michalers quels aguardauen

A nou die dela Assentio se sabe erant arribats ala Casa y Hermita
de Sant Sagimon

A Deu se tingue auis que lo Baro Alas frances abron Cerrio de Ca-
ualleria Don Joseph Cort y Paquera y Francesch Sala los Mestres de
Camp ab dos Cerrios de Infanteria Venian marxant ab tota pressa
donant auis al D^e Capias que abla gent delas Barllias Somatents
dela Ciutat anas ell dit D^e per la sua part atacant los enemichs los
quals occuparen La Vila de Carradell

Esta nit del Diuendres estigue la Ciutat tota en armas per tenir lo
enemich a una petita fluga della

A la mitja nit dona una arma lo Enemich per la part del Carrer
de Sant Francesch y trobant Vigilantia y resistencia desapareix de una
part y altre alguns tirs si fou forat retirarse y tornassen a Carradell
Lo dissapte a onse Vhent acudia moltissima gent delas Baronias y
Somatens animosos tots ben armats se resolgue anar acometre lo ene-
mich y atacarlos en Carradell Resolucio que sabuda per ells sunt ab-
que per la part de Monseny sels accendua lo Baro de Alas ab la Caualleria
los dona tant gran temor que atota pressa desempaeraren La Vila ha-
uent primer tentat lo lloch de Seua que Vhent lo ben posat en defensa
noy Volqueran res

Los qui hauiant tracada la empresa se trobaren Burlats pensans
tenir la Serra de Sagart fou al contrari puix se alca en Contra
dells

Vhent se perseguits de tota la Serra los qui eran Vinguts del Exercit
del Rey Catholich procuraren retirarse Com millor Duque-
ran

Restaren presos alguns Cathalans que sen eran passats al enemich
y tornauen ab la Caualleria y altres que sabian en lo tracte dela
mateixa terra y tambe alguns Castellans

Maig

A Dotze se Resolgue en Lerona se declaras Somatent general
per la persegutio de eixa gent com a facinerosos y reuoltosos endany
dela Prouincia declarant los Aduccats no se encontraua ab los pac-
tes del Batallo que lleuats Somatents generals, host y Cauallada
que no se enten per eixos particulars de perseguir facinerosos en lo
qual assistiren los Jurats ala Cort que fou alas nou horas dela nit
per auisos Certs ne tingueren algun dels ministres quey hauia
del Concell Real

Tingues Concell y Resolgue la Ciutat de donar Setanta homens
en lo lloch del Somatent

A Catorze partiren ab lo Batlle hils entrega al Veguer sibe no volian
passar dela Batllia los promete lo endama hi tornaria com ho feu.
Arribaren a Sant Hilari ahont tingueren auis que los Somatents
de Vich y altres llochs presos en diferents llochs tenian los que abaix
se mencionaran

A porta lo Veguer en Lerona presos als fills de Don Diego Carrera
y ala senora Dona Cecilia Carrera y Descatllar la muller y ala
Dona Anna de Rochaberti Viuda del g. Don Diego de Rochaberti
germana de Don Diego Carrera y als fills de dita dona Anna
quels entraren en Lerona ab Cortes acompanyantlos lo Batlle y
los Setanta homens que hauia fet la Ciutat

Numero dels presos En lo Terme
de Olot a Dotze de Maig

Don Sebastian Duran de Ripoll, Josep Bru de Barcelona
Francisco Lonsich de Vich, Benet Jouer de Barcelona, Ninent Joan Ba-
tista Nouira de Solsona, Fructuos Creurella de Manresa, Fr. Joan

Pau Gallego monyo Benito, Pere Prim de Seyda, Joan Anas de
Mataro

En Otorá Dotze de Dit

Lo Dr Vicens Huguet Preuere mestre dels fills de don Diego Don
Joan Descatllar Rafael Fabrega noty

En Lo Serme de Noda a Catorze de dit

Josep Fontanellas de Vich, Honofre Neixac de Vich, Anthoni Barra-
nara de Guro T. Jofre de Granolles, Antoni Maymir preuere de
Vich

En Sant guirze de Berosa a Catorze de dit

Francisco Vedruna de Figueras Miquel Villosa de Sant feluide
Guixots.

En Sant Spolit a Catorze de dit

Francesch Catllaro de Berga dit lo Misarò

En La Vila a Catorze de dit

Damia Salo de Nipoll, Miquel Joan oliuer de Seyda, Miquel
Simor de Sant guirze

En lo Coll Sacabra a quinze de dit

Don Diego Carriera Don Miquel Carriera germans francesch Mas
de Sant guirze, Jaume Mas son germa francesch Tiballes de Vich
dit lo Astallut

Castellans y altres nations presos ab los dits.

Don Pau de Siles Alferes Andalus Lopes Vidal de Balbastro ayu-
dant; Joan Lopes Nauarro, Joan Nuestra de Caragosa Joan Gui-
terres Camora francisco Guiterres de Carrion Martin Lopes de Bal-
bastro Josep Lopes de Almeria Josep Juan de Castello de la Plana
Sebastia oliuer de Manoua del Picar, Felip Simon de Sant Matheu
y altres sens los morts

Restant conuentsutz axi per testimonis com per sas propias deposi-
tions del Crim Leze Magestatis per hauer Conuocats lo enemichs

y presas las Armas. Promptament los Ministres Reals confiscaren totas las Rendas de Don Diego Carrera y las alajas or, plata y lo demes que trobaren.

A Vint y dos de Juny en lo Mercadal de Vich se feu Sententia de garrots dels dotze Segueints: Don Diego Carrera, Don Miquel Carrera, Francesc Catllaro Francisco Vadrina, Miquel Villosa Onofre Reixach, Josep Fontanelles, Francesc Mas, Jaume Mas, Francesc Pibatlles y Josep Antoni Baranera.

A Puig Cerda en lo mateix temps hi haque Comosio de alguns dela Cerra y lo D. Lagarra del Concell Real tambe ne feu Sententia de alguns de garrots.

JUNY

A Vuyt se Resolgue en Concell se pagassen talls ab la forma queix primers per Subuentio dela guerra y fou posat en Executio.

A Deset tenit auios Certz que la Armada de Espanya que estaua ala Vista de Barcelona era anada a Sant feliu de Guixols se resolgue en lo Concell que anas lo Jurat en Cap ab dos Centz homens pera Socorro y promptament parti alas dotze ab quatre Promens que li assenyala la Ciutat.

La occasio de anarhi la armada fou per Vn gran numero de Barchas quey hauria ab provisions per encontrar ala playa de Barcelona per Socorren la Ciutat de Viures y ames de Cansalada oli y altres cosas hi hauria passadas de Vint mil quarteras de Blat Cors sis mil del Rey Cristianissim de franca Vuyt mil de la Ciutat de Barcelona quel hauria comprat y de altres particulars axi francesos com catalans que se y enuiauen.

Palcaren las Barchas y diques que las que resistiren se Saluaren las altres foren presas y foren en numero las dresas Vint y sis Saluarense algunas Vuyt mil quarteras de Blat las res tants prengueren ab las Vint y sis barchas.

Lo Jurat ni la gent hi que de Gerona no tingueren temps de arribarhi que la lo mateix die alas nou horas del mati ho hagueren exequitat

Intentaren de dar Escalada a la Vila y foren resistits per los habitants morint lo Cabo y ells hi daren tres escalades auian tambe desembarcats alguns Setanta Cavalls y acomateren Infanteria y Caualleria a la Vila y en un mateix temps la armada de Mar alas Barchas y Vaxells delas provisions

Juliol

A Quatre Se tingue en casa la Ciutat Vna Consulta de Oheolechs y Juristas per raho de Voler se pendrer la Ciutat lo monestir dels Caputxins que ial hauian desemparat y destruyda la Iglesia y tenir lo de reserva per poderhi acorhodar personas de Consideratio que vinguesen del Exercit o de parts de Contagi per no hauerhi puetó ahont posarlos puix la no li habitaua y no volentho los Caputxins hifeu la Ciutat mudarhi lo pany de la porta y reparant apres Au hauria pogut fer Se tingue eixa Consulta y resolgueren que la Ignorancia los excusa en no Incorrer alas Censuras pero que promptament los hagueren de restituir las Causas com ho feren y despres Voluntariament deixaren dita casa per recullir los Sobres fins fer remediats lo del Contagi que encara daua algunas espurnas per la Ciutat en diferents Cases

A Setze Se Resolque ab Concell ques mudas lo Seruey feya la Ciutat ab Vna Campanya ab Capita Alferes y Sargentos ab los Soldats que de present se trobauen en Campanya cessant los gastos de Sargento mayor, demes ofitials y asemilas que soleran feren de gasto passar de Cers mil y Sinch Centas lliures Resolquesse votas per Scrutini si mudana dit Seruey ab Compania ho si continuaria ab Certio y Votas ab fauor negras y Blancas preualque lo numero deques mudas y sendona raho ad Marcis Sargento Mayor

A Deser se llegi Vna Carta en Concell del Compte Regent
que perhaulti lo Rey donat lo Comptat de Paralada Seli deya
Compte Regent, deya la Carta feya marauella que la Ciutat
haques extinguit lo Certio y quel tornassen a on estat y fes mes
Heu a degent Comerces ala Junta de Guerra ab report en altre Concell
Tractas ab dita Junta que per lo Capita hauiat Renuntiat senfes altre
y demes ofitials y fins a Sexanta Soldats pagats dels particulars a dotze
sous lo Socorro.

A Deuuyt se tingue altre Concell y fou abonada la Resolucio
dela Junta.

A Vint y hu se llegi en Concell Vna Carta firmada dels Concellers de
Barcelona y Deputats fent asaber com los de Barcelona hauiant gua-
nyat Vn forti ques deya dels Reys, Sibe no era dela Circunualatio
y que fessen esfor de gent lo marci se sigue lo Regent y com se
era resolt se fes Heu de Sexanta pera la Compania Si ajustauen
ara fins a Cent Soldats los enemichs tornaren guanyar lo forti y
se anomena per Capita Onofre Norens.

A Vint y tres se tingue Concell y ates seria dificil trobarse gent
Voluntaria per asentar placa se treguessan a rodoli dels habitants
dela Ciutat fins en Cent y foren socorreguts a setze sous ates lo
Capitol donaua Vint sous.

A Vint y set ab Concell se resolgue que per facilitar las Juntas
de Guerra axi com hauiant de Ser Catorce en numero se poguessan
tenir en esser luyt.

En lo Pont mayor se declara hauerhi Contagi de dalla a Carria
y despres de casa de casa y axi perque no esatissen y noz de namar
lagent per altres llochs los foren anar deuers per abarracats socorrent
los la Ciutat ab Vn sou y lo Capitol dela Almeyna ab Vn pad
diuuyt Onzas per persona.

A Dit die se feren Cridas que los reals fets denou a Barce-
lona Valguessan Deu Reals y las peyas que seran fabricadas temps
hauiat ques deyan de Sineh ab Vna marca quey feyan Valguessan

Vint reals parauen los reals Vint y tres diners avro feu Barcelona per
la falta de plata. Sebe es feren las Cridas en Terona de part del Virrey
la Ciutat nols nebe en Carniverias ni en altre dret ni tampoch los
particulars, ala marina Corrian comportauan provisions a Barcelona

Agost

A nou se delibera ab Concell fer Terona lleua de Cent homens.

A Deu setingue altre Concell representant lo Dr. Queralt que ferra-
por esfor la Ciutat quix se hauia de acometre per mar y terra a,
efecte de posar Socorro a Barcelona hi resolque lo Concell hi afegissen
Sinquanta Soldats que foren Cent Sinquanta per quinze dies

A On se parti lo Capita J. Norens ab la lleua se hauia feti que eran
Setanta axits part de Voluntaris altres que feyan los qui eran exits
de Rodoli

A Dotze anaua Vn oficial y notari per las Casas de Militars Regint
Vn paper que la Exceclencia ordenaua se conserissen als quinze a Canet
de Mar ha hont era lo Regent que volia lo Virrey acometre per mar
y terra

A Tretze arriba lo Regent a Terona hi estigue alguns dies.

A Deset se Resolque ab Concell se fer altre extrectio per lo Compli-
ment dels Cent Sinquanta ates ne trobauan Soldats Voluntaris
Socorrentre a Tetre Tous lo die

A Vint y dos se parti altre Compania que era lo Compliment dels
Cent Sinquanta la Vegaria tambe feu lleua de Cent Sinquanta
Las demes Vniuersitats neferen y tambe lo Capitol de la seu Inqui-
sicio

A Vint y Vuyt tornaren en Terona plata de Montserrat que la enuia-
uen a Sant feliu de Guixols lo Regent al Mossur de la Farrera que a Vint
y Sis de Juliol era arribat en Sant feliu ab Vuyt Vaxells y quatre
Barlots Cridat dels ministres per posar Socorro per Mar a Barcelona

y per hauerli promes siu feya de darli de principi trenta Milia
lliures y notenint diners efectius y hauent lo Abat y Monjos de
Montserrat ofent deixar una quantitat de or y plata per Empa-
marla per gastos de la Guerra ley enuiaren peraque la tingues en
panyora fins se li haques dat lo diner

Sabent los Camaradas del Monjur de la Farrera que eran Cauallers
del Abit de Sant Joan y ell tambe que era plata de la Iglesia de
Montserrat de ninguna manera la Volqueren sino que la feren tor-
nar a Lerona ahont era lo Regent y despres algunas deironas hi-
deixaren diners sobre algunas deesas de or y plata

En Barcelona posaren dos Canonges de la Seu ala preso per no vo-
ler Concenter a que prenguessen la plata de la Seu de molts parro-
chias tambe ne prengueren en Barcelona fabricantne Vns Reals
quels feyan valer deu reals si be no foren admesos en Lerona que
deya lo titol de una Part Barcino Ciuitas obsessa

Satembre

Al primer despres de hauer Intentat lo Monjur de la Farrera
posar lo Comboy quey haueria asant feliu a Barcelona ab barchas
axi de la terra com francesas de blat y altres Viures no tingue may
lloch per tenir sempre ala Vista dos Galeras de Rey de Espanya
que dauen auis de los designes ala demes Armada que estava ala
Vista de Barcelona y axi prengue resolucio dit dia de tornar en
los Vaxells dit Farrera a Tolon ahont te la Cua hiss acostuma
de tenir Estos no eran de Rey de Franca sino del mateix farr-
era y Comboyatz

A quatre acomateren los nostres ab la gent desas Reuas alas trinxe-
ras dels Castellans del Siti de Barcelona y no la pogueran rom-
pre ni obrir pas hi se haqueren de retirar ab perdua de alguns
lo Cabo era Don Joseph de Pinos que era exil de Barcelona per
exequitar eixa factio que com nos tenia esperança de entrar hi

Viures per la mar Intentaren obrir pas per la terra y no pogueren.
 A Vint lo Dr. pueralt entra en lo Concell demanant mes numero de
 gent perquè volian tornar a Cometre a las trinxeras sota Comes a la
 Junta de Guerra ab report de hont hauian de eoir los diners y la gent
 A nou se resolgué ab Concell ques fés lleua de Cent cinquanta homens
 socorreguts aximaticx a Sete sous

A Dotze sen torna lo Marques de Sant Andreu en Aranca ab las
 tropas tenia de Caualleria del Piamont segons sentengue de orde del
 mateix Rey de Franca

A l'passar Sepora Gerona en arma tementre no la volgues entrar
 dintre y la passa per defora Entra ell dins ab lo Bagatge y Volentli
 persuadir Don Joseph de Pinós Mariscal de Camp y lo entendant
 que no sen anas ni descompas la Prouintia nou pogueren alcansar
 Sobe digueren los promete deixarlos Setenta dos Caualls y hauentli
 poradas guardas fescala per la part de Onyar que posaua Cerca lo Hos-
 tal de Sant Ramon y sobre no volerli dar lo Bagatge que no deixas
 los Caualls enuia una Carta ala Ciutat trobantse en lo Puig den
 Nocha de la Barcha que anaua tambe lo sobre scrit al Batlle y Reguer
 que si no li tornauen lo Bagatge protestaua de tots danys fins decla-
 rarli guerra ala Ciutat y don Joseph de Pinós digue ala Ciutat
 conuenia Seporas en arma per ferli Cumplir lo que hauia promes
 y despres s'eli torna lo Bagatge y ell deixa alguns Caualls. Delqual
 ne feu eliminatio Don Joseph de Pinós ala Ciutat als diez que tingue
 Concell

Saber apres que com lo Princep Conde hauia posada Guerra en Franca
 se tingue de Valer lo Rey de la Caualleria tenia en Cathalunya per-
 sa defensa

A Vint y hu se tingue Concell per enuiar socorro a Mataro que los
 Castellans la hauian atacada dit die se sabe se era Rendida la Vila
 despres de hauer paleat Varen pactar D. Narcis Sampso que la gover-
 naua se retira ala torre y no la volgue Rendir ab ningun pacte y rom-
 peren las portas y dit D. Narcis y los demes que y hauia foren presos a mencede senoi

Los demes de la Vila se fés dona llibertat pera restarhi ho ananen
a hona Volguessen per lo Marques de Mortara

A Vint y tres se Resolque ab Concell que hauent concertat ab lo
Regent que Terona enuias Sinquanta homens a Sant feliu de Guixols
y La Vegaria tambe no Volente Concertar los manestrals per Constanias
ni a Rodoli en fereixos Sinquanta fou forsat a resoldre hi anas lo
Jurat Segon enforma de Somatent per deixarne eixos Sinquanta
quant Serian a Sant feliu

A Vint y Sinch parti lo Jurat Segon ab quatre Promens y lo Batlle
al costat ab la Tramalla y molta gent de Cauall y peu quel Segui per
llocero de Sant feliu aportant ala mala Bandera de Somatent

A Vint y Set se Resolque ab Concell se poras la Ciutat en defensa
per lo que podia Succedir axi dels motins quesodia temer per pen-
drer los forasters las armas y robos que Comensauan afer los mi-
chalers que eran gent a plaga dissa que com no tenian Sou en lo
Exercit nostre Viuiam del que pillauan als Castellans y despres
Isqueren delas Prinxeras y ahauen per llochis prenent si trobauen
la occasio Perjo se elegiren los Cabos Seguent formantlos compa-
nyias dels habitants y Constanias

Lo Jurat en Cap Coronell Joan Batlle de flasa Argento mayor
Francesc Nafel Camps. Alfres Coronel Capitan los Seguent,
Francesch Nombart, Balthazar Soler. Nafel Mas deu, Joan Carreras,
Josep Font y Morens, Nafel Francesch, Josep Ferrer, Anthoni Nafel
y dels Studentes lo Nafel Batlle

A Dit die de Vint y Set se rendi la Vila de Bienes afora de
armes lo Marques de Mortara ques lo Cabo Volque dalear per
hauerhi Cochs naturals donantli Sacho y pozaren en Valera al-
guns delas Companyias de Terona que y eran anats de mataro, per-
que donantlos llibertat hauiam promes no fenderian las Armas
contra lo Exercit de Nre Catholich

A Vint y Vuyt se Resolque ab Concell se fes Embaixada al molt
Illustr Capitol dela Sta ques Seruis assidir ala Ciutat en las

Juntas de Guerra tindrian perque Juntz prenguessen algun bon
acort en los negocis se anirian oferint feup per anno quatre Comissà-
ris quey assistian

A Dit die Is que lo Jurat Segon que era anat a Sant feliu ab lo Soma-
tent considerant no li hauian Volgut dar las Claus dels Portals ni loman-
do dela Vila. Collegint tractauen de entregare al Nley Catholich, la gent
dela Vegaria no Volgue passar de Casa

A Dit die en Sentren tornat lo Jurat y lo Regent de Sant feliu de Gui-
dols quey era anat hi procuraua hi anas gent per assistir encas hi
anassen las Galeras per los naturals tenint Consideratio lo Sacho
hauian dat a Blanas Voluntariament se posaren ala obediencia
del Nley Catholich y axi enuiaren a Blanas Vna barcha a ferho
entendre al Marques de Montara que apres hi anaren dos Galeras
aqui donaren la obediencia sens rebre dany algu

A Trenta tambe la dona Palamos al Nley Catholich y lo resident
de cixa Costa no fent dany sino aquis posaua fer residentia, tambe
Casa Magistera y Montalrich lo ques la Vila, lo Castell per ha-
uerhi francesos no se entrega a les hores

Octubre

A Primer se tingue Concell his llegi Vna Carta del Marques
de la Fara Governador de Notas escriuint ala Ciutat que enuias
Jurat a Medinya per Vna Junta hauian de tenir ell, lo Baro de
Ales Regent sobre la dispositio delas tropas fouli respost que per
alguns Inconuenients no podia anarhi Jurat y axi Vinquessan
en Gerona ahont se poria tractar lo que Volian disposar y no senpar-
la mes

A Tres per Vna noua se digue que Barcelona pactaua de Ren-
diere diuulgantre per Gerona promptament sen anaren de niti los
ministres que era lo Regent Miser Gueraut Miser Ginabreda y altres
Don Josep de Pinos, lo Abat Mongalau la hauia dies sen era

anat aportants en moltes Carregades Capisarras y demes alajas
de Camiera que las tenia confiscadas

A Sinch se rebe Carta de Don Josep de Margarit Governador com
era exil de Barcelona y era en Armantera y que arribaria en Gerona
pera tractar cosas de Conuenientia dela Trouintia y conseruatio de
Barcelona

A Sis arriba dit Margarit y a set fou en cara la Ciutat dient que
encas Vinques Exerçit sobre Gerona com se temia oferia socorrerla
y que rendis que ell faria portar Viures en Barcelona dient era fals
que pactas y aguardaua tropas y Armada de Franca per la
Mar

A Vuyt continuant lo quis deque era la exit de Blanas lo Mar-
ques de Montara ab lo Exerçit per Venir a Gerona Sen Isque dit
Margarit y tambe lo Regent que Ley hauria fet tornar

A Nou alas nou horas de mati enuia lo Marques de Montara
ala Ciutat Un Trompeta ab Carta per lo Capitol, altre per la Ciutat
ques del thenor Seguent

A Los Jurados y Consejo dela Ciudad de Gerona
Dezeando el Ver cixa Ciudad reducida ala obediencia de su Mag-
que Dios & he Acuelto auensarme con sus reales Armas y por
euitar los Estragos que suelen traher consigo he querido adelantar
este trompeta auisando a V. S. de mi resolution, y de como con
el auxilio Divino ha Llegado la Barcelona al conosimiento de
la Calamidad y desdicha aque han trahido las geruaciones y
falsedades de algunos acogedores a la grandesa y catholica pie-
dad de su Magestad ha Salido a Suplicar por suparte a S. A.
Francisco Purgianer les concede perdon y otras cosas conuenientes
ala Utilidad publica y por parte delas Armas de Franca el Conde
de Miranvilla y de Nios Jimiente General dellas y tambien de
nuestro Exerçito han entrado el Maestra de Campo don Gaspar
de la Cueva hermano del Duque de Alburquerque y el Maestre
de Campo don Josep de Vilalpando, de manera que por horas
estoy aguardando el auiso de hauere totalmente entregado y

estando en este estado crehere dela atencion conque V. S.^a pro-
cede en sus Resoluciones que excusara el padacer los danjos de la
guerra y que se adelantara a buscar me quis quanto mayor finca
conocere en V. S.^a dare mayores experiencias de mi efeto y Viendose
V. S.^a ala obediencia de su Magestad gozara del fruto de su gran Cle-
mentia y sus naturales y Vecinos de toda paz y quietud y tranquili-
dad. con el Complimiento y observancia de sus priuilegios y Constitutio-
nes pues la Intencion de su Magestad ha sido Siempre Conservar en ellas
a este Principado y Condados y V. S.^a como tan principal parte dellas
Sin duda podra prometerse de su real mano aun mayores mercedes; y
lo por mi parte procurar que conzca V. S.^a lo mucho que deseo su
aumento Sin dar lugar a que no pueda exequutar esta Buena Volundad
que tengo de sentir a V. S.^a a quien D. Dios muchos años Campo
Junto a Fornells a nueve de octubre 1632.

El Marques de Olías y Mortara

Recida La demunt dita Carta se tingue encontinent Concill Ge-
neral y en ell se delibera responder al dit Marques de Mortara que
firmant los Capitols Seguentz luego estaua prompta la fuitat per
donar de Bonissima gana la obediencia a nro Rey Catholico

Excelentissim Senor

Los Juratz y Concill de la Ciutat de Gerona Suplican a V. Ex.ª se
servir firmar las Capitulations Seguentz.

Que la Ex.ª en nom de la Magestat Catholica que Deu y promet y
Jura de servir y que su Magestad dins dos meses proxims los firmara
y que los ministros Reals que ara son y en adelante seran servaran
assi en General com en particular tots los priuilegis Constitutions, Capi-
tols y dictes de Cort en quant tocan a esta Ciutat que te y goza hi ha
gozat fins Vuy Vros, Costums, Libertats y Immunitats assi en Comu
com en particular de tots los estamentos Ecclesiasticos y Seculars dela
present Ciutat de Gerona.

Item que la Ex.ª en nom de la Magestat que Deu y ab cautela
Concedeix y fa vn perdo General atots los Insiculats y habitants desta

Ciutat axi naturals com forasters tant gent de Guerra ministres
de Justitia com altres de quals cuols delictes per ells perpetrats fins
sodie present etiam de Sege Magestatis in primo Capite no entenentzi

Don Joseph Margant y Biure y los qui Vuy son presoners

Item que Sa Ex^a en nom de sa Magestat (que Deu e) Confirma
los ofitjals reals de la pnt Ciutat; Coes Batlle Sots Batlle Jurge
ordinari y demes ofitjals de la pnt Ciutat que auuy son fins y tant
Sa Ex^a haya prouehits de altres en Virtut de ternas de que esta
Ciutat fara **extra**ctis com ha acostumat en Virtut de **Privi-**
legis Reals

Item Sa Ex^a en nom de sa Magestat (que Deu e) promet
y Jura de seruar y que sa Magestat seruara tots los priuilegis
generals y particulars de las Vilas y llochs del present Bisbat
de Gerona que libre y Voluntariament se Volrran posar de
bax la obediencia de sa Magestat Catholica per Confiar que
axi mes **se** rest se posaran bax de dita obediencia

El Marques de Olia y Mortara

Las Capitulations foren habilitadas y firmadas per sa Ex^a
arquals si aportaren los Comissaris del Capitol y Ciutat a la
Torra den Barril de Palau, y tornaren alas Vuyt horas de la tarda
ab la firma y promptament se torna ajuntar lo Concell accep-
tant aquellas y abonades restant ala obediencia del Rey Catho-
lich ab molt contento y consuelo de tots los Insiculatz com demes
habitants. Foren los Comissaris del Capitol Don Bernat de
Cardona.

Y dela Ciutat Don Francesch de Cartella Joan
Batlle de Alasa Joseph Font y Lorens Marcis Amat

A Deu alas Vuyt horas del mati tornaren los Comissaris de
Capitol y Ciutat res porta al Marques que lo Concell hauria accepta-
das y abonadas las Capitulations en la mateixa Torra den
Barril, que hauria dormit a ella y axi las ferma restant

que las Jurania quant fos entrat en Girona ab la forma acostumada

Dit dia alas tres horas partiren los Jurats ab molt gran recibopera rebre el Senor Marques de Mortara Virrey de Cathalunya. La Caualleria y Infanteria y trench delas quatre pessas de artilleria que aportaue se posaren en esquadrons en los Camps dela Torra dita dels Sueus en ves la den Vilella que Constaue de Sinch Centz Caualls y mil y sinch Centz Infants, fou rebut a la creu den Tinesta y entra en la Ciutat ab molt gran aplauso del poble tirant la artilleria delas murallas pusaren tota Cauall fins ala Seu y presta lo Jurament ordinari acostuman los Virreys y en particular eixas Capitulations acompanyarenlo los Jurats en Casa del Senor D. Bernat de Cardona Ardiacon Major ahont pota hauenthi primer Cantat lo *De Deum Laudamus* per la Seu

Eranse posadas todas las Companias dela Ciutat en ala per los Carrers ahont hauia de passar y selin posaua Cadadia una de Guarda sens Vollerre Seruir dela Sua que aportaua posant tota Confiansa en la Ciutat

Dissapte ala nit als dotze se Comensaren fer lluminaries per la Ciutat y Balles de nits que duraren tres dies los Cauallers del Virrey ab alguns dela terra Corregueren Carreras ab arxas. Al Treze hi hague en la Seu Solempne ofici y sermo acompanyat lo Virrey al presbiteri ab Cadira y estrado, acabat lo acompanyaren los Jurats fins al Ardiaconat Major ala tarda se feu professo com la de Corpus, aportaua lo Virrey una arxeta y en la nit hi hague Jarau tambe Balla lo Virrey

Al Catore se feu ofici ala Seu de nostra Senora que lo diumenge fou dela Trinitat

Al quinze la Seu baixa a dir un ofici a sant Narcis y tambe hi assisti lo Virrey, quedaua ab Cadira y estrado baix delas gradas dela Capella los Jurats lo reberen ala porta y tambe ley acompanyaren

A Dit die Jura lo Senor Don Gabriel de Mupia per Touver-
nador de Catalunya los Jurats anaren acasa lo Ardiaca
Peoan ahont oraua hil acompanyaren ala seu Jurant tot gri-
mer las Capitulationis hania fer la Ciutat ab lo Virrey y des pres
ohi Sentencia de Excomunicatio hil tornaren acompanyar
asa potada

A Dit die oraua per fora las murallas de Gerona lo Maniscal
dela Mota que per hauerre entregada la Ciutat de Barcelona
als trece al Rey de Espanya sen tornaua en franca lo Virrey lo
ana a visitar a Sarnia della lo Pont Mayor

En Ser tornada Gerona ala obediencia del Rey Catholich Vn-
gueren Sindichs de totas las Vilas y llochs del Bisbat apres-
tarla tambe anal Virrey de Cadaques de Vich y de moltas
altres parts Concedint los aximateixos perdo y confirmatio de
sos priuilegis Hostalrich la Vila la seera vendida des pres lo
Castell

Lo thesorier quies Don Miquel Salua y de Vallgornera paga
set mil lliures de diners del Rey a particulars que haurian deixa-
das sobre part de la plata de nostra Móra de Montserrat
y senten la tornaren endira Iglesia

A Setze aportaren pres assi en Gerona lo Dr. Balthegar Capias
que era del Concell Real del Rey Christianissim que fou hi dels
qui firmaren las Sentencias dels Cauallers que se exeguta
alla Ciutat de Vich

A Deuyt se Isque lo Virrey de Gerona ab tota la Cort y gent
de guerra per anar a Berradona. Tambe consenti hisquesian
de Galera los qui haurian oros a Planas

En Sent Gerona potada ala obediencia del Rey aparegue ab
Vna promanada se tingue scriureu ala Magestad del Rey
nosre Senor a Don Luis Mendel de Cro Conde Duque de
oluiques son Priuat y al Illm. Senor Don Gregorio Parero
Biobe de dita Ciutat que reudiá tambe en la Cort en Madrid

y tambe al Serenissimi Señor Don Juan de Austria gran Prior
de Castella fill de sa Mag^{te} Catholica que era en lo Camp
y siti de Barcelona

Yngue respecta del Señor Don Juan de Austria prompta-
ment ques del thenor Seguent

A la Ciudad de Gerona

Muy aoradable me ha sido la Carta de la Ciudad de Gerona por
las demonstraciones de afecto con que me participa la noticia
de hauerse reducido al seruicio del Rey nuestro Señor Dios
y por la fineza con que ofrece seruir a su Magestad de que hago
muy particular estimation como lo procurare mostrar en todas
las ocasiones que se ofrecieren de la mayor Conuenientia de la
Ciudad esperando que cada dia dara mayores motivos para
ello con sus procedimientos asegurandose que hallara en la be-
nignidad de su Magestad todo el lugar que merecieren nuestro
Señor En Barcelona a quince de octubre 1632

Don Juan

Tambe se tingue respecta del Señor Bisbe que Deya ~

A los Muy Ilustres Señores Jurades de la Ciudad de Gerona

Muy Ilustres Señores

Ha dado V.^{sa} con la action gloriosa de boluerse ala obedi-
entia de nuestro Rey y Señor assi por la Substantia como por
las Circunstancias nuebe lustre a este fidelissimo Principado
y suma gloria a Espanya dexando alas mas Calificadas Re-
publicas del mundo para muchos siglos que Imitar; lo estoy
muy Vano de que en esta ocaçion tant gloria haya sido
la primera esta Ilustre Ciudad y Exemplo Viuo para las
demas V.^{sas} goze la Gloria que todos se dan con nueuas feli-
cidades y con las que todos se prometen de la Magnificencia Real
de su Mag^{te} (Dios nos se guarde)

Lo deseo acelerar mi partida, todo lo que sea posible, que el amor
de mis obepas, me esta estimulando y agora mas el mandarmelo
V. S. a quien dezo y deuo obedecer guarde nuestro Señor a V. S.
con todos los bienes y felicidades, que lo se suplico. Madrid
octubre a 22 de 1652

Muy Ilustres Señores D. S. M. Don Gregorio Obispo
de V. S. - Su muy obligado Seruidor de Gerona

Despres sen tingue del Rey nostre Señor que diu sobrescint
A los Amador y fieles nuestros los Jurados de la Ciudad
de Gerona

El Rey

Amador y fieles nuestros el Marques de Olia y de Mortara
mi Lugar tiniente y Capitan General en este Principado y condados
me ha remitido Vuestro Carta de Dore deste y dado cuenta de la
finera conque haueys acudido a prestarme la obediencia haviendo
hos Concedido en mi nombreardon y al Viso de Vuestros Priuile-
gios en la forma que lo ha hecho a que le respondo agrouandozelo
y hallandome Seruido de esa Ciudad en la demostation conque
se ha hauido y del efecto que ha mostrado Viendose libre de la oppres-
sion de franceses. He querido que lo entendierdes por Carta mia
quedando con memoria de este finera y de Vuestro mayor Bene-
fitio para todo lo que hos tocare V. S. a legaria que tan pun-
tual hos ha segido. Datto. En Sant Lorenzo a 22 de
de octubre M. D. C. L. II

Yo el Rey

V. Don Christ.
Crespi Vice C. u.
V. el de Nobles R.
V. Marina R.

Don Didacus de Sada Secre.
V. Don P. M. lacampo
V. Joannes C. P. Angor

Esta Carta de la Magestad se rebe abalre de Virrey que diu
que Neura la Ciutat de Gerona, com la Magestat ses Seruit ratificar

y abonar lo que en son real nomi li hauria promes. Fou llegida en lo Concell y resolt se buydas al libre dels Privilegis autenticada de tres notaris, pus feya forsa de Privilegi Vingué esta Carta per lo baro de Sabach que arriba a Vint y Sinch de Nouembre y los Juratz li feren Visita dientli Ex^{ra} pus era Merca de Camp General

A Vint y Sis torna la Visita als Juratz essent agregat lo Concell, his legi dita Carta del Rey

Causa la Carta del Rey Catholich general Contento atota la Ciutat axi per Veures tornada en la gratia com per lo que abella arrenyala la Magst (que Deu^{de}) restar scrut dela actio feu Gerona que tan alabada es estacla per foresteros y naturals pus ara Imitatio feren los demes Pobles

Lo Capitol també en tingué resposta y sen dona gracies a nostre Senor cantant lo Te Deum ab Professo fins lo pont de Sant Francesch

La dita Carta se feu estampar perques saber per los pobles lo perdo y usos de Privilegis atorgaua his desenganyaren en Nouello del engany los tenian alguns dels ministres que foren del Rey Christianissim que si eran retiratz publicant lo Contrari

Despres a trenta de Nouembre rebe la Ciutat altre Carta del Rey del thenor seguent

A los amados y fieles nuestros los Jurados de la Ciudad de Gerona

El Rey

Amados y felicimos nuestros atreted^a Corriente fue Dios Seruido que entrassen mis reales Banderas en Barcelona hauiendome prestado la Deuida obediencia y entregandose en mi Clementia real con muchos actos de Reuerencia y arrepentimiento de los hienos passados y puesto se en los baluartes y puertas dela Ciudad y en el fuerte de Monjuich guarnition de Infanteria y Caallena de mi Exercito y siendo este Beneficio tan grande aunque Solicitado y procurado con el trabajo y constancia possible recebido Immedia-

tamente dela poderosa mano de Dios que porta misericordia
 y por la Intercesion de su Santissima Madre ha guiado y
 encaminado mis armas asin tan degeado de que se pueden es-
 perar grandes Consequencias que aseguran Vna paz perma-
 nente; he querido Junto con daros noticia deste Suceso encar-
 garos y mandaros (como lo hago) que como tan principalmente
 Interessado en el por el bien de mi Monarchia y beneficio ves-
 tro particular me ayudeys á dar gratias asu Divina Magestad
 de merced tan Senyalada para que en todas partes acudamos
 nuestro Señor con aquel tributo que se debe en gratitud de
 tan Singular Beneficio. Datt en Madrid a xxiiij de
 octubre M. D. C. liij.

Yo el Rey

V^t Don Christ.

Exerpi Vice. e^{ur}

V^t el de Nobles.

Don Didacus de Tada Secret^o

V^t Don Pr Vilacampo

V^t Ioannes Eg^{ur} Angor.

Queque la dada for feta mes prest, la rebé la Ciutat mes tant
 entenguer ho feu saber en alnes Ciutats la entrega de Barcelona

A Prete entra lo Serenissim Señor Don Juan de Austria
 en la Ciutat de Barcelona ques rendi a merze de Señor y Rey
 per hauer haguardat al ultim estat y patir de fam potze atribuir
 ala oppressio la tenian lo Mariscal dela Mota Virrey per lo Rey
 de Franca y don Josep Margarit Governador

Lo Señor Don Juan los promete Tuplicaria al Rey Catholico
 Son Pare los Concedir perdo y confirmatio de los Priuilegiis y
 perro se enaia en Embaixador a Madrid para suplicar ho
 ara Magestad mentrestant resta guarintio als Baluarts y por-
 tals del Rey

Per no Interompre lo que se observa de asentar se per diadas

Se fa sols mencio dela entrega de Barcelona que fou dit die de-
 vant lo dèner per lo temps se tindra respecta delas petitionz
 y Suplicas fa la Ciutat de Barcelona al Rey nostre Senor y
 axi Continuarem lo ques segueix que despres se fa bastant
 relatio de tot lo Succesit y Succesiva per raho del Siti y entrega
 de Barcelona

Era lo que se era escampat lo Contagi per diferents llochs de
 Cathalunya y en Barcelona que continuaua y en particular
 alas Pringeras del Exercit de Rey Catolic, que ara fos de
 renditz ho de altres llochs que entras gent o robas en Terona que
 per tot lo Corrent mes se troba hauerhi haiguts encontrats dinsdella
 en nou diferents Casas pero era tant lo Caydado dels merces y
 Chirurgians en ferho entendre als Juratz tenintho a Jurament
 y los Juratz ab Junta del Morbo la diligencia fos qui fos entrau-
 rels fora fenilos purgar y purificar las Casas sens tenir atenden-
 tia sis publicaua o no per altres llochs que ab lo fauor de nostre
 Senor y Interessio de nostre Patro Sant Marcis no se escampaua
 antas feta la diligencia no passaua mes auant en aquella Casa
 y axi ni buydaua ningun habitant ni reparauan Venir forasters
 En lo Janer de mil sis Centz Siquantra tres se publicaua la
 resolucio hauria presa la Magestad del Rey sobre lo assiento de
 Barcelona que fou Concedirli y Confirmarli los Priuilegis te-
 ni a fins lo any mil sis Centz quaranta y tambe permetre li
 Conceller si se que hauria anyadit del any mil sis Centz quarenta
 ensa

Pero priuals la Cubertura Neuals las Baronias de Flis y
 altres. Tambe las Inuiculations que stan ab assistencia de
 algun Seu Ministre. Tambe las Armas: deixa tambe la guar-
 nitio dels Baluarts y portals quey hauria soldatz. auant resta
 assentada la Carra en orde de aso del Rey al Senor Don Juan ab
 que amotra la Resolucio que la Magestad hi te presa

Los Ministres que foren del Rey Christianissim que Volgueran
 restar en Barcelona sels permite lleuantlos empero los Carrechs
 Molts dels altres com fou lo Mariscal dela Mota que era Virrey
 Don Joseph Margarit que era Governador lo Dr. Joseph Fonta-
 nella Regent, Jaume Bru Chequerer, lo Dr. Lluis Gueralte, lo Dr.
 Sagrera del Concell Real y altres Cabos de Guerra sen anaren
 a Perpinya restant dit Mariscal y demes ofitials en dita Vila
 y demes terras se tenian per franca ab los Carrechs

Thomas de Banyuls Governador que era de Rossello se declara
 per Espanya, anant sen a Conflent que si tenia y per lo Rey Ca-
 tolich fou Confirmat Governador, y delas Terras que tenian per
 franca fou elegit Governador misser Sagarna

Molts Nochs de Rossello y Conflent se poran ala Deuotio de E-
 spanya y patiren alguns Sachos per ser Nochs Vberts hi anauen
 los francesos y michalets que seruian a franca que tots seran
 retirats a Rossello

Poch apres de ser a Perpinya los Ministres del Rey Christianissim
 donaren tambe en desterrar Religiosos dels Conuents ab titol de
 mal afectes y tambe monjas, que a Set de Desembre ne arri-
 baren en Lerona Vint de Santa Clara las quals se rebieren en lo
 monestir tambe de Santa Clara en Compania delas demes Re-
 ligiosas restantne a Perpinya encara Vint y dos

A Catorze de dit mes de Desembre ne arribaren Deu Monjas
 dela Religio de Sant Domingo, ditas delas Catherinas, las
 quals acomodaren alas doles porantho en forma de Monestir.
 No treyan las freres y monjas tots Junts sino alguns que ells te-
 nian per mals afectes, o dient algunas paraulas, o concissentlos
 aficionats a Espanya

Tambe Cridaren als Cauallers que sen eran anat de Rossello
 quedins deu dies hi tornassen a pena de Confiscatio de ses ha-
 yendas

En Barcelona també se feren apres Cridas cri dant alguns que
erant a Perpinya.

Las Religiosas axi de Sancta Clara com delas Cathèrinas foren
socorregudas per lo Rey Catolic que els daua lo pa y Carn hauian
menester.

Despres sen anaren quinze de Sancta Clara a Barcelona repartint.
Las ab los Conuentos de Hierusalem, Elisabet y Redvalber restantne
sinch al Conuent de Gerona.

Novembre

A Setze se feren Cridas en Gerona que qui tindria delas pessas mar-
cadas per Barcelona que eran las de sinch reals, que las feyan valer
Vint reals y los reals nous que els feyan valer deu reals dins deu dies
los aportassen a Barcelona que els conuiarian ab sisens o ab doblas
arraho de Setze lliures.

A Vint y nou ab Concell general fou ratificat lo Vor de ferre Una
professo com la de Corpus lo die dela Concepcio de nostra Senora y
fou reportat al Capitol; Et Vor se feu aquinse de agost mil sis Cents
sinquanta per occasio del contagi ab los Jurats y Insiculats si tro-
bauen per no hauerhi Concell ple per la falta de gent fou ratificat
dit die.

A Trenta se feu Professo en actio de gratias per hauer rebuda la
Carta de Sa Magestat en que abona tot lo que Concedi en son nom
lo Marques de Montara quant Gerona se pora asa obediencia.

Desembre

A sis resolgue ab Concell fer la Ciutat Una Compania de Cent ho-
mens en recompensa del Somatent demanaua lo Baro de Sabach
per anar a Castello fins que las Tropas de Sa Magestad fossen

arribades tement lo Enemich, que sabia volia posar Caualleria
y Infanteria com ho feu tenint enquantra absos Soldats que y ha-
uia del Rey en Empurda tingue loch de posarni alguna a Moras.
Despres di que lo Baro estimaua la bona Resolucio hauria presa
la Ciutat y que no moques Cosa fins tingues altre auis seu que
ell sen anaua a figueras

A Catorze arriba en Terona lo Dr Villosa fiscal del Concell Real
los Jurats li feren dar la Ben vinguda

Successos Del Any

1653.

Foren Jurats

Don Francesc de Cartella Militar

lo Dr Josep Duran Ciuteda

Miquel Gali Mercader.

Antoni Ribot Menor.

Saner

A Dotze arriba en Terona lo Senor Don Gabriel de Lupia Touer-
nador de Cathalunya los Jurats li feren Visita

A Vint y quatre torna en Terona lo Senor Bisbe que hauria estat
aurent della de Dotze de nouembre mil sis Cents quaranta Dos en
Madrid ahont lo Rey li donaue abque sustentante per sex estada
tant Sarga la absentia se era resolt deferli la Ciutat recibo pero no
dona loch lo temps perque ploque tot lo die hi hague de entrar ab
coche; haguardant lo los Jurats ala seu rebent lo Capitol ab breu
cantant lo Te Deum ab Professo per la Iglesia no obstant la
pluja tothom exia per los Carvers y la seu estaua plena de gent

que ab treball pogue entrarhi desque fou a peat de acostarxeli Desant-
li la ma, fou vndie de molt gran consuelo cobrar nostre Prelat
Lo Senor Don Juan rebe de la Magestat en orde dela Ciutat de
Barcelona, del thenor seguent Vna Carta

Don Juan de Austria mi hijo, de mi Consejo de estado mi Capitan
General de todas las armas maritimas. Por los despachos que mande
enuiaros en Venyte y seys de Noembre passado Visteys la resolution
que tome en las materias de esse Principado, y que aproue el perdon
general que Concedisteys en mi nombre ala Ciudad de Barcelona
y os dize que quedaua mirando en lo que toca ala Confirmation
de sus Priuilegios, libertades y Preheminentias para resolver en esto
y en los demas Cabos de su memorial dado por Francisco Puig Janer
su Sindico (Cuya copia hoz remito) lo que parece mas conueniente
con deseo de su mayor bien segundad, quietud y beneficio
En este medio tiempo he recebido repetidas Cartas Vuestras y del
Marques de Mortara, Interrediendo por essa Ciudad y solicitando
el Breue y buen despacho de su Sindico y atendiendo por Vna
parte a Vuestra Interession y el amor que siempre la he tenido
y lo que he procurado manifestarle sin alcar dello la mano hasta
soluerla ami obediencia y gratia y tambien alas demosttraciones
de dolor y arrepenimiento de sus Excessos passados ala Confiansa
con que se puso enteramente en mis reales mandos y que siempre
ha sido mi Intention establecer su gouierno en la forma, que mas
conuenga ala Buena Administration dela Justitia y Bien publico
guardando en lo que ha esto no se opusiere todos sus priuilegios
y preheminentias y considerando por otra parte lo que la mesma
Ciudad ha representado de que el principio delas Inquietudes na-
cio de Vna Comocion popular, la qual como se ha visto mante-
nida por mal Intencionados y fomentada y ayudada de fran-
ceses ha sido causa, que se disposiessen aquellas matenas con

tan grandes danos de la misma Ciudad y tan en perjuicio
 del bien publico assien lo spiritual como lo temporal en todos es-
 tos que obligaron a mis reales armas a Introducir y proseguir
 Una Guerra tan larga y tan costosa y de tan grandes gastos no solo
 a mi real Hacienda Universalmente sino a todos los demas Reynos
 de mi Monarchia que con Continuas y repetidas assistencias han
 concurrido a su recuperation y que deuo mirandolo todo Usar de tal
 Suerte de mi real Clemençia que Juntamente con perdonarla assiente
 en esta Ciudad su mayor quietud Seguridad y Conuenientia he
 resuelto hazer la merced de Concedirle la Confirmation que me
 ha. Suplicado de las preheminentias y priuilegios que gozaua y po-
 seha antes de las alteraciones del año 1640. En todo lo que no
 limitare en esta Concession como abajo es dire: porque no es
 mi Intencion comprehender en esta Confirmation el derecho que
 puede tener o pretender sobre ynterme la Custodia, disposition,
 Cuydado y gouierno de sus Baluartes, torres murallas, fuentes, puerto
 de mar, Armas, Artilleria, guarnition y fortificaciones porque
 esto y todo lo que mira a su defensa y seguridad lo reseruo agora
 mientras Yo no mande otra Cosa a mi Volundad ni ordenes de Suerte
 que en esta parte se ha de executar lo que Yo dispusiere y ordenare
 dentro y fuera de la Ciudad por la mano de mi Lugar Teniente
 y Capitan General o la persona que para esto Yo Senyalaré segun-
 to que ninguna Cosa conuiene tanto a esta Ciudad y a mi seruicio
 que todo lo que mira a su Conseruacion y defensa depende de quien
 tanto como Yo dezeo y le importa su mayor paz y tranquilidad
 y el Conseruarla en Justicia y sosiego

Assi mismo me reseruo durante mi Volundad el hazer la Insicu-
 lation de las personas que huuieren de concurrir y tener los officios
 de gouierno de dicha Ciudad para los quales no han de poder ser
 admitidos ni Insiculados sino los que nombrare proponiendome
 la Ciudad en los tiempos que se suen hazer la Insiculacion

delas personas mas a proposito para que dellas y o. de otras nombre
Yo las que me pareciere las quales solo tengan derecho de estar en las
bolsas y concurrir a estos oficios mentres Yo no les prohibo pues a.
mas de que este mismo derecho tengo en las demas Ciudades de la
corona que con tanta paz se han conseruado hasta agora se escua-
ran las Insculationes que puede haquer entre los Vecinos desta
Ciudad assi Insculados como de Inseculados por ella en el tiempo
passado elegiendo Yo de todos como Va dicho los que me pareciere
mas a proposito para su mayor quietud y sosiego y que con ma-
yor zelo del Bien de la misma Ciudad la puedan gouernar

Ago tambien merced ala Ciudad de que como antes eran cinco
los Convelleres Sean de aqui adelante seys y que este Sexto sea
del Pueblo o gremio que llaman de manestrales

Assi mesmo se ago merced de perdonarla todo lo que el Valor
delo que se tomo delas ataracanas el tiempo de la Inquietud
importaua mas que los Creditos que entonses tenia la Ciudad
contra mi real hacienda y en particular el que pretendia que se
daua derecho ala Dylicia General desse Principado la qual nunca
salio de mi dominio y Jurisdiction y es mi Voluntad (que dando
ellos extinctos por lo que sacaron delas ataracanas) no se puede
por mis fscals Intentar Contra la Ciudad de Barcelona ninguna
accion

Tambien ago oratia ala Ciudad de suspender por agora quales
quier Instancias que se pudiese hazer en orden de la recuperation
de los frutos de las azuendas que de hecho ocuparon los Franceses
como por su orden o a Instancia suya se huieron ocupado y
para tomar resolution sobre las que presupone la Ciudad Confis-
cadas de aquellas que quedaron dentro de Cathalunya Sauereys
de la misma Ciudad en particular los que son y me auisareys dello
para que con entera noticia mande dar las ordenes que conuen-
gan siendo Constante que nunca las he dado para que

se llegasen ocupar ningunas por Via de Confiscation por
mucha rason que huuiere para ello solo por motivo de mi Be-
nignidad y del amor y con miseration que Yo tenia alor que
en esto podran ser comprehendidos

Quanto al consumo de la moneda aguardo el Informe que hds
druui me hizierdes en Carta de Veynte y seys de Dizembre pasa-
do y en llegando tomare resolution con toda breuedad y concedere
a la Ciudad el tiempo necessario que me pide para disponer della
y en todo mirare a su mayor Consuelo y Beneficio

Y Enquanto ala pretention que tiene de cubrirse ha parecido que
suguesto que es preheminencia que no se ha acostumbrado ni la tiene
esta matropoli de mi Monarchia aunque lo sean de Reynos muy
poderosos y preheminentes deue escusarse el pedirlo y pretenderlo:
y assi mismo la restitution de las Baronias y lugares que han
ocupado mis armas pues deue reconocer esta Ciudad a quantas
mayores Summas tiene derecho mi real fisco por los gastos y danos
que me ha Causado con estas turbationes y vna guerra y sitio tan
largo en que Yo he consumido tantos millones haciendas y
vidas de mis Vassallos y patrimonio. Y asi les aduertireis que
auista de esta Consideration no han podido esparar mas de mi
Cementia de lo que agora les doy pues les dexo sus priuilegios
y preheminencias y solo reserbo por agora lo que mira a su ma-
yor sosiego, quietud y conseruation y pudiendo tomar tanto ma-
yor satisfacion me contento con esta Sanyal de reconocimiento
con tal templanca y moderation como no se hauiia visto jamas
esperando que han de proceder con tal reconocimiento a otras
gracias y mercedes que se obligaran a repatirlas en lo adelante
al caso de lo que fueren sirviendo como lo han hecho sus pas-
sados alor senores Reyes mis antecssores con que tambien es-
parimentaran efectos correspondientes de mi gratitud y
Benignidad
A la Ciudad escriue La Carta que hds remito en vuestra cychentia

Junto con darsela podeys assegurar el dizeo conque estoy de
fauorecerla con mi real presentia en dandome lugar los nego-
cios de la Monarchia que por agora me necessitan de de tenerme
en esta Corte

Y he mandado que se le den los despachos en forma de Cancellaria
de esta resolution y que mi Vicecanciller se la diga ha fran-
cisco Puig Jancr para que se queda boluere. Notre. Señor. Nos. g.
como dizeo a tres de Enero i 653.

Yo el Rey

Vt D. Chri. Foual Crespi Vice Canz.

Vt Comes de Robres. N^{ro}

Vt D. Gregorius de Cardellu

Vt D. Leng. d. Villacampi N^{ro}

Vt Marta N^{ro}

Vt Joannes Episcopus Ang^o

Don Didacus de Tarda Secretarius

Fabrer

A quatre Sen ana de Barcelona pera Madrid a Casarre To
Marques de Mortara Virrey

A quinse Juva per Virrey lo Tenor Don Juan de Austria
en Barcelona tornaren a fer Carnestoltas ab balls y despressas
com feyan antes que declararen no era tot lo que hauian fet lo
any i 640 que obligas a abstenirsen com lo de Gerona que tenia
tota la solemnitat requisita per obligar ano poderhi hauey
balls publichs ni despressas com ja aya recta assentas ab lo
modo ques feu y axi se obserua en Gerona de Nada
Balls publichs que de despressas en ningun temps
sibe despres si d'enque altre assiento com auant
sedira

Mars.

A Dos Sepublica en Terona la Butlla de la Sancta Cru-
çada que des que se era exida Cathaluna dela Obediencia de
Ney de Espanya hauian deixat de Venirne es estada cosa de
molt gran contento y Consuelo

A Sis per Entrar en lo forn a hont se purificaua la roba de ls
empastatz en Terona lo Infarmer del Hospital si encontra abal-
guna roba si hauia porada de algun foraster encontrat y foutal
la diligencia dels Administradors en traurel als Caputxins nous
a ell, muller, Cambrer, y Cambreva y tancar lo hospital que non
hisques ni entras ningun poranthi guarda que si be lo Infarmer
mori y la moller se encontra en los Caputxins pero en lo hospi-
tal no prengue ningun lo mal fent refer los matalasos y natejar
la roba dels malalts. Y axi com en lo any mil sis Cents sin-
quanta se perde per poca diligencia quant si encontra y mori
lo Infarmer a Vint de Abril ara se guanyat ab la molta si ha-
tinguda no obstant era de plaxema hi haqueren de parar los
sermons dels Diuenores his eligueren en la Iglesia de nostra
Senora de Carme lorsque se hauian de predicar al hospital.
Y fins ala Pasqua atretze de Abril no si torna entrar enque
se perimenta que despres de la voluntat de Deu eser de Imper-

A Vuyt tenint nouas de que la Reyna nostra Senora tenia
Varola y tambe lo Ney estaua desganat se feren en Terona
regarias publicas tenint nostre Senor patent per las Igle-
sias per la salut de sas Magestatz despres se sabe estauan re-
mediatz

A Vint se donaren Cartillas, per los Bisbes, Abats, Caputls
Vniuersitats y alguns Cauallers firmadas del Senor D. Juan
de Austria Virrey y Capita General Conuocant amodo de

Parlament que acudiren a Barcelona per lo Ultim de
Corrent

A trenta se publicaren a la seu Carcell de Censuras contra
los qui hauian llansats uns papers estampats y la Ciutat feu Cri-
das donant quin descubrina mil lliures, los pareys se entengue-
ran Vinguts de Perpinya y deyan que los Castellans no serua-
rian lo pactat y lo Rey de Franca tornaria abrauar los Catalans
y altres cosas pera Commoure los pobles pero no foren de ningun efecte
que tothom estigue fel a son Rey primer.

A trenta hu se Conuoca lo Parlament en Barcelona y a trenta
sen hi anaren lo Senyor Bisbe y Sindichs dela Ciutat y Capitol
lo Senor Bisbe fou prouehit de Tortosa

A trenta se traqueren Concellers de Barcelona que fins a les ho-
ras non hauian tret sino que continuauen los Vells per no estar
ajustadas las materias ab lo Rey: dexaren de Concore hi molt
per no estar tinguts en bona opinio

Abril

A l primer Nescalque Terona de abullir tota la moneda de
Ballo de Barcelona, Coes Sirens y ardit, attes ella Intentaua
nouedats y axi per los drets delas Impositions, Carnisserias
flecta, y altres cosas, taula y demes non prengue sino or plata
ho los menus perant las doblas aquatre lliuras y las pessas de
Vuyt adieu reals y la Ciutat ne Cambiava ab los manuts

A Vuyt se publicaren en Terona Vnas Cridas reals deque trenta
dies axi Vniuersitats com particulars de porasen en poder del Dr
Rafel Villosa fiscal del Real Concell qualseuols priuilegis
porrogatius haguessan tingut del Rey Christianissim de Franca
y tambe qualseuols processos haguessan fets de mal affectes de
any mil sis Centz quaranta fins ses tornat lo Principat a lo

obediencia del Rey nostre Senor soti pena de Tinch Centz
florins de Or perque Vol Saber la Magestat qui es estat perreguit
per son Seny

A Dotze Se publicaren en Gerona Vnas Cridas de part de la Altesa
lo Senor don Juan de Austria que los Sirens fossen aportiats a Bar-
celona per lo primer de Juny que la Paula los faria bons araho de
diner y malla y que de dit dit en auant no poguessen tenir ni
Contractar com a moneda **fiata** y los arditz vells quyes la esfigia
del Rey de Espanya se haquesen de pendre

A Deset feu Gerona publicar ab Crida lo hauer afurat las Cozas
de menyar y beure ates la reductio dela moneda a l'ingreu com anau
lo any mil sis Centz quaranta o. poca Coza mes ates que encara
no se hauria perat tardo per lo Rey en la moneda de or y plata

Tambe Resolque en no pendre araditz vells ni nous de Barcelona
en las Carnidenas, flecsa ni drets tement no sin en traria de altre
y si hi hauria alguna noudat com la dels Sirens Vinidria a perdre
molt la Ciutat com se hauria trobat en la Paula de resta diuuyt
milia liures sino que rebia de ses manutz seu coza notable lo
del blat que anant ab Sirens a quinze liures se abaix a duas liuras
deu sous de prompta y lo oli anant a quaranta liures se abaix a
duas doblas sabota que eran vuyt liures

A Vint arriba en Gerona lo Senor don Hieronym Cudina Dr
del Concell real per assistir per los negoais occurrents que se
enauan oferint la Ciutat si enuia la benuinguda
La liura dela Carn se resta axomarcix lo metro ates Reals

Maig

A Catorse se tingue Concell alar deu horas dela nit per auis-
se tingue del Baro de Sabach que era en figueras que enuias Gerona
la Compania te oferta per raho que lo enemich era parat de
saret a Massaner de Cabrenys Resolque la Ciutat de fer la anar
y tambe la Vegaria de enuiar hi gent pero no fou apres menester

perque Sabent lo Enemich hi anaua un gros de gent de dit
Baro de Guerra desampara lo lloch y sen torna a Mossello y per
escarament y Castich de hauer Cridatz francos y gent de Mossello
manà dit Baro de Sabach fer posar foc a Massanet y Cremat
his Cremaren delas tres parts las duas de las Casas

A Vint y set arriba en Terona lo Embaixador del Emperador
ab sa muller y familia que anaua a residir a Madrid passa per
la Franca los Jurats li feren Visita

A Barcelona Se comensaren a fabricar reals de molinet y
arditz nous

A Orenta hu Resolgue lo Parlament Se tenia en Barcelona que
donas al Rey cada any per temps de tres anys Sinc Centas milia
lliuras Votat per los tres Estaments del Principat la dispositio y
forma se dira auant quant si sia donada despres no passa auant
per raho del Siti de Terona

A Dit die Se encontra Pau auinyo que Venia neu de Contagi
per hauer comunicat ab un traginer de Calella y mori Lendama
Ya Ter de Juny tambe Pau Canou Prior de Vila y sa Mare que
tambe moriren. De quant en quant tornaua reuiure en Terona
lo Contagi, pero era tant lo Cuydado y pressa ab quel remedia-
uan traient lo malalt y tota la gent de la Casa tant cantla
y las personas fora la ciutat que el reuencian que no se apodava
com en altres parts y en paycia lar a Barcelona que hoy te-
nian tanta sollicitut. A diuinyt de Juny tambe Ona Cauar-
nera en lo Carrer de la Albarceda

Juny

A Sinc arriba en Terona lo Marques dela Serra que Venia
per Gouernador delas Armas Entra en lo Concell dient hauia reco-
negudas las murallas dela Ciutat per diuinyt fora deixant un me-
morial de algunas fortificacions se hauian de fer per lo que publi-
caua hauia de entrar exercit frances per lo Emporda tementre

221
no volgues arribar a Lerona y ell Sen ana a Figueras y Castello
per Veure com estaua la frontera y la dispositio de nostre Exer-
cit que esta en aquellas parts

La Ciutat feu Embaixada al Capitol y feren Comissaris que
acudiren alas Juntas de guerra

A Deu se elegiren Capitanes, Francisco Prats, Rafael Caconomi-
na, Antoni Cella, Joan Batista Vedruna, Joan Abrich restant
misser Francesc Lombart, Joan Carreras, y Rafael Madoenque
lau eran y Joan Batlle de flasa Sargento major

Lo Jurat en Cap se porta mangalla de Coronell que stringue auis
Cert era entrat en Rossello lo Exercit francès

A Catorze torna lo Marques dela Serra y tracta ab los Jurats
sobre las prouisions y fortifications se hauian defer per la defen-
sa de Lerona la qual oferi gastarhi sis Centas lliures y lo Marques
oferi gastar lo demes Deixa per Mestre de Camp o, Governador
de Lerona a Don Anthonio de Sunyiga y sen ana a fer relatio
a Don Joan de Austria dient tomara

A quinze arriba lo Condestable de Castilla que era general dela
Caualleria los Jurats li feren Vintà y ell la torna

A Descet se Comensa a fer faxina los Ecclesiastichs y Seculars
y Vinqueran dela Armada dos Centos de Napolitans y espanyols
per fer las fortifications his Comensaren des fortins lo hu prop
las falsas de Galligans laltre sobre lo loch de Montxi

Despres sen anaren sent tres mes ala Montanya des dela Torra
Gironella al Portat del Carme, Considerant era necessari conservar
eixeas Colinas y entots si porta guarnitio. quant feu la Ciutat assi-
fiada

A Sant Juan Sabadellas y en altres llochs de la Montanya
endit temps se Comensaren alterar se agent tenint principi
delas parcelitats antigues de Xyverres y Cadells despres passant
mes auant prenqueren lo apellido Uns de franca altres de Espanya
anauan de Uns llochs a altres sent segint la gent y sent ingros

della arribaren apres en olot, Camporodon Ripoll, paleant ab
los naturals ques tenian per Espanya, sacajant als llochs quen-
trauan, tambe si masclaven francesos en fauor dels alterats quels
deyan Michaletz mataren al Dr. Belart del Concell real ques-
taua en olot, Misier Sagarra ministre que fou del Rey de
Franca los assistia ab gent de Norzello, ferense grans robos
clanyes per cissa Montanya que moltes familias haqueren de
anaren

Despres deyan Visca la Serra y muyra mal gouern, colorant
que per las orans Contributions hauian fetz los Soldats Espanyols
que ames de ferre dar amenyar feyan contribuir los llochs hont
estauen allotzats ab grans Summas de diner. Passaren estos motins
tant auant arribant tambe ala plana de Emporda y hostalrich
que no podia apenar anar per los Camins quels robauan
Hagues de fer Escrit contra dels per ser moltz los qui se aquita-
uen dels amotinats Don Gabriel de Lupia Louernador de Catha-
lunya alia gent de Caualleria y Infanteria y Don fernando
Gallo tambe fent gros de Vna cora y altre juntantse los anauan
perseguint y a seta de Juliol los donaren Vna rota fent retirar
a misier Sagarra a Norzello de hont era Louernador per lo Rey
de Franca

Estos michaletz ab altres sen baixaren ala Plana que tenian
entre los paros per anar Hostalrich y tambe dela part de l'altra
que antas del Siti de Gerona la Inquietauan als quin exian robant
los y tambe dela part de Banyolas. Lo principi fou Contra los
Soldats. Despres se portaren arobar als matixos de la Serra
comportantlos que al m. Nector ques deya Cantalozella de Mont-
negra li feren cotar la ma ab uns ferros Calents per ferli dar
diners que apres hauria de aliar la forma y Calir ab la ma
esquerra quant deya missa que lo ho viu moltes vegadas per que
apres rendi en la Seu

Entrada de l'Exercit Frances =

En lo Empurda Juny a 19

Entra lo frances ab son Exercit en lo Empurda que Constaua de Tres mil Caualls, ab Vuytanta Batallons y Sis mil Infants, deixant la Jonquera quey hauria un forti per la ala dela Montanya enues Espolla prenent lo Cami de Mozas feu aqui alto gouernar son Vinent General Parris Ballera Los quatre Generals del Exercit de Espanya qui eran lo Marques Serra de Almenerilla, lo Baro de Tabach, lo Condestabla de Castilla, General dela Caualleria, Don Pablo de Prada dela artilleria questauen aquartalat per las parts de Castello se retiraren ab sas tropas a Sant Miquel de Fluia y haguda Consulta si acomatiran al Enemich o ferli Cara descubrirenli los designes si de Inuadir lo Empurda o porar Socorro a Mozas finalment determinaren endeixar a Castello Set Cents Infants de Guarnitio ab lo Capita Melondo y retirare ab tot lo Exercit ala Vista de Gerona donant per aisso estas rahoens: La primera que palcant hauria de esser Batalla Campal pus no tenian lloch ahont abrigarse y las foras del frances los eran molt Superior, pus las de Espana no Constaua sino de mil y dos Cents Caualls y Tres mil y Sinch Cents Infants, y la Segona que noy hauria alstrega de Exercit en Espanya per ser los mes oficials Veterans, La Tercera que suspitauan la tena no sels mor tras Contraria com Veyan las alteracions delas Montanyas que no baixasen los Michaletz y fent Vngrosab la gent de Empurda Juntantse nols porasen al mitz y Cortar los. Eixas tres Causas daren los Cabos per desempayar lo Empurda y abrigarse delas murallas de Gerona dequi haurian concebuda tota satisfacio y lealtat si be en aquella occasio estaua lo Empurda enfauor de Espanya, que acceptar lo Baro la oferta si haurian feta antes de entrar los frances los Gouernadors de Castello y Paralada, de fer en eixos Comptats lleuar

de gent, hagueran fet lo mateix Las demes Vilas y Nochs ara
for no senfiar lo Baro ho per altre respecte no Volgue Neuar de la
Terra

Aucnigas que lo motiu prengueren los de la Montanya de
pendre las armas fou per las Contributions los feyen dar los Cabos
y Soldats: Sens dupte foren mayor ala plana de Emporda
y ab tot no haurien fet ningun mouiment de alterar, y en la
montanya ne matauan y robauan quant podian trobarne de
Soldats

Retirat lo Exercit de Espana de Sant Miquel de Fluvià derra-
maren los francesos per la plana, que per no hauerhi guarnició a,
figueras ni Peralada y hauer desemparrats molts dels naturals
y en particular a figueras, que y continuaua lo Contagi se feren
dar la obediencia, hauent los ho d'ermes lo Baro de Tabach
Posaren Siti a Castello y essente tinguda la Placa Catorze dies a,
Sinde Juliol la Nendi lo Governador Melondo axi per falta de
munition com desenganyat no la socorrieran Sens hauerli feta brexa
ni ab Bateria ni fornells foren los pactes que li quessen ab armas
Sens artilleria y fessen la Volta per franca Sens tornar es Cathalunya
de tres mesos y per los naturals que volgues restar no se'l tocaria
cosa Derribaren apres las murallas deixantla Sens defensa

Durant lo Siti de Castello anauan per los Nochs Tropas de Caua-
lleria francesa y Cathalans marscats que ni hauria en son Exercit
y feyan prestar la obediencia a franca de Nochs Vberts nols daua
pena al General, ni los que y anauan ab poder pero Sentiren molt
lo que feu Torroella de Montgrin y Banyolas, que Voluntaria-
ment Sens Violentarlos se entregaren als francesos que Caua-
lo dany que auant se dira y tambe lo que feu ab ells lo Princep
quant hi anà

Tinques per Cert nos fora Empanyat lo frances entrar al Empur-
da Sino fora per las Comissions, que comensaren a la Montanya

originadas de Vns papers que los ministros Cathalans queufo-
ren perfranca que Seren retirats a Perpinya estamparen y feyen
estampar per la Terra dient que lo Rey de francia los Volia librar
dela Seruitut y Subiectio los tenian los Espanyols ab las Contribu-
tioni tan exorbitans se feyan donar dels payans y que los farian
anar a Italia y altres de ratinos que com lo poble no mira sino la
conuenientia y estat present sens tenir atencencia en altre Cosa troba-
ren peu ab alguns aficionats axi ala Montanya com apres tambe
al Empudat Occario que hauian fetz molts Ciutadans que los
eximian de alojaments y ventse sens eixas exceptions perque
Espanya abulli tots eixos priuilegis y altres Eixas Causas los
pogue moure a desitjar la Vinguda del frances pensant seria
mes suau son Tourn y obra tant apres ab lo restant dels pobles
que en sent entregat Castello y Veren lo Exercit Espanol abrigat
de Gerona que totas las Vniuersitats des del Portus fins a Pala-
mos y Hostalrich quey haia presi di se pozaren ara obediencia
los Rochs Vberts ano poder fer mes se enten los murallats nos sabe
se resistisen y axi se pot pensar y Concorregue part de temor y

Part de a ficio

Sens dupte que Neurer lo frances tenir la terra en son fauor
lo pogue obligar de sitiar a Gerona pus notenintta si fora estat
molt dificil per la falta de Niuers que ni tenia prouehedoria ni
era lo General ni aporta Causas de francia sino Dichas que
mes aparexia Camp Vtant que no Exercit pero com ab faci-
litat Nendi Castello y pogue traure dos Canons de Batir quey
hauia y juntament la Terra seli Nencia pogue proseguir fins
trobas resistencia si be se enten que que pensa nos tindrian los
Espanyols dins Gerona sino que Sols hi deixarian alguna
guarnitio y tambe los Cabos Imaginaren no se Empanyana
lo frances a sitiar la, Veixa fou la Causa que ni lo Rey ni par-
ticulanz no hauian fetz molta prouisio de Niuers y tambe per
seren lo Principi dela anyada y si en creent auibata
Emparda fetz arribat a Gerona al Cels era molt factible haueu la

Prendida, que axi se descuria ab la gent de Guerra tant per no
hauerhi fetas fortifications com per la falta de Prouisions y
diner tenia lo Exercit Espanyol, que haguera obligats als
Cabos retirarse lo gros a Mostalrich ho Barcelona deixant hi
alguna pocha de Guarnicio que no haguera bastat a resistir com
auant se veura pero ab la detentio de Catorze dies a Castello y
las fincas dela Ciutat de acudir atot lo que seli demanaua com
se dira feu resoldre als Cabos de restar hi.

Retirat lo Exercit ala Campanya de Lerona lo Marques Joan
Batista Serra de Armenerilla ana a Negoneixer a Mostalrich
posant hi guarinitio de Islanderos, si be apres son Mestre de Camp
Sepassa als francesos, lo Marques se veu ab sa Altera y torna
als Vint y hu y haguda Consulta entre los quatre Generals lo
que hauian de fer encas fos asistida Lerona assegurats en pri-
mer lloch dela llealtat, pus enquant de present si demanaren
y despres durant lo Siti, los ho Compli com fou pagar sis Centas
lliures per la media Luna y altres fortifications deixant los la
farina que tenia feta per los habitants que foren: Sinch Centas
quarteras que fou la redemptio per poder tenir los Soldats pa de
monitio entemps questaua tant d'ochs prouchida la Prouehedo-
ria. Tambe per fer Batre las garbas que hauian entradas de
Blat. A Vint y tres de Agost deixa Mil lliures per pagar los
Soldats, A Vint y nou deixaren los habitants tot lo blat que
tenian reservant los sols vn quart per persona a Don Agusti
de Loix Prouehedor del Rey a catorse de Setembre altres mil
lliures tambe deixa la Ciutat per pagar los Soldats foren ab
tot tres milia lliures.

Vist per los Generals quant en fauor del Rey obraua la Ci-
tat y Considerant de quanta Importancia era la Conservatio
que si lo frances Sen agoderaras se faria Senor fins alas portas de
Barcelona y la difficultat que seria apres traures del Emporda,
lo qual conservant Lerona ab lo socorro que podia esperar denou
y la gent tenia efectiva era mes facil tornarlo retirar a Mostalrich

Se Resolgueren de restar los Generals y Exercito en defensa de la
Ciudad hinferen Un paper firmat dels quatre lo qual Senuia
al Rey dientli la Conuenientia era que Lerona fos defantada
que della resultaua la Conservatio de Cathalunya, la Ciutat
tambe li Scrigue y anal Senor Don Juan de Austria del qual
no tingue resposta oferintli son emparo y assistencia despres ne
tingue de sa Magestat que abe tarda pero per no exirir de la
matèria Seporava en est lloch Copia della

A los Amados y fieles nuestros los
Jurados de la Ciudad de Lerona

El Rey

Amados y fieles nuestros he entendido por Vuestra Carta
de ocho de Julio el estado de essa Ciudad y lo que necessita
para su defensa Suplicandome mande asistir para tenevla
y puedo servir que hallandome tan servido de Vosotros no se
faltara a Circunstancia alguna, que puede ser de Beneficio
Vuestro como lo procuro y me lo Scrive Don Juan mi hijo
y le encargo de nuevo con sumo aprieto y que os fauorezca
y empare por lo que os amo y deseo conservar y libraros de
la opresion del enemigo y premiados la disposition y finca
con que ofereys defenderos para que no pueda boluer a entrar
en essa Ciudad a que asistiran mis armas hasta hecalle
de toda la Prouincia confiando que nuestro Senor sea ser-
uido de fauorecelas y que se Connga. Y juntamente ordeno
aduierta a los Cabos y Soldados del Exercito escusen los
excessos que reprentays Castigando con todo rigor a los
que se hallaren culpados para que de todas maneras
tengays e aliuio que lo dezo Y a rociare de mi parte

en quanto se ofereciere Dattat en Madrid a 18. de
Agosto M. d. c. lliij

Goel Rey

V^t Don Christofol Crespi Vice^{us}

Don Didacus de Tada Secre^{us}

V^t C^{de} de Robres R^{de}

V^t Comes de Albaterra

V^t Marra R^{de}

V^t Michael Protonot^{us}

La Resolucio de restar los Generals obliga als naturals de restar
pensant y tenint Confianças la havián de socorrer y axi no sen
anaren ni gayre poble ni personas de Conditio molts Cauallers
tragueren las mullers y fillas y ells se restaren en defensa de sa
Patria y alguns que de prompte no pugueren per Impediment
dels Michalers acudiren apres ab lo socorro

Presca eixa determinatio se disposa axi en fortificarse com en
que los Cabos y Soldats se anassen acomodant y entrassen viures
y com era sobre las Segas y los demes pageros del pla havián
desemparadas las Casas axi perque la Caualleria si anaua alot-
jant hils manaua lo que tenian, com per lo temor dela Vinguda
del Exercit frances considerant que los Blats se perdrian o lo ene-
mich sen Vrilaria acordaren los Cabos ab la Ciutat quel fessan
Sagar y a falta dels naturals hi portaren tambe Soldats pagant
los y las garbas se aportaren al Pla de Sant Francesch y deuant
Sant Agustí y altres llochs y part los Ecclesiastichs y Seculars
com a faxina y ab los Carros dela Prouchedonia ne anauan fent
garbas que despres durant lo Siti lo bateran que sen agrofiteren
Cassada de 100 Centas quarteras, que toley sen patgue per lo
pa de monitio auentant las Cerras per Vessanas per ques paga
fer lo Compte del que se haura de satisfer acada hu de
Blat quey haura haque

Traguerran los malalts del Hospital yells ab tots los oficials
dela Casa anaren en lo Conuent dela Merce y los freres acomoda-
ren en Vna Casa entro Carnernou deixant los la marceixa sigle-

Del Conuent de Sant Agusti feren Hospital del Rey per los Soldats
y los freres anaren a Vna Casa ala placa del oli ahont celebra-
uan los ofis

Los freres del Carme acomodaren ab los monjos de Sant Pere de
Galligans que si trobauen poch dexant los la Capella de Sant
Nicholau, Los Capuchins tambe se acomodaren en Vna Casa
deixantne sols algu al Conuent. Poraren apres Infanteia al
Hospital y Carme y alas Casas contiguas ala Torra del pla
Caualleria

A mes dela mitja Lluna sobre lo Portal del Carme y forti-
dels falsas se feren Vnas trinxeras dilatadas des de Sancta
Eugenia tirant per lo Riu de Tuell per tenir la Caualleria cu-
benta despres se feu Vna Salida o mina que de part dela Ciutat
axia deuant de Vna Casa y hort quey ha entre la Merce y Vna
Torra dela muralla dita la torra del Camp y per de fora al
loch del Buxi ahont era la mitja Lluna

A Vint y nou de Juny ab Vn Concill posa la Ciutat las doblas
en Valor de Prenta dos reals y los reals de luyt al mateix

A Onse de Juliol traguerran las monjas de son Conuent
de Sancta Clara acomodantlas ala Casa de Dona Leonor
de Agullana Cerca de Sant Marti las de Sant Daniel tambe
entraren Cada Vna sen ana ab sos deutes o coneguts posant hi
en lo Conuent Soldats de Guarnicio

Relatio del Siti dela Ciutat de Gerona

posat per lo Exercit frances a Dotze de Juliol
del Corrent any Mil sis cents sinquant tres
Teminte auis que lo Exercit frances Venia marxant se posa

La Caualleria Espanyola alas Trinxeres de Quell y la Infan-
 teria per la Sequia del Aneb monar fentli fenta Dissapte alas
 nou del mati comensa a dar Vista ala Ciutat abra l'anguardia
 portant en lo pla Cere la Corra den Rocha dela Barcha entre-
 tenintre fins fou baixat tot lo Bagatge y l'anguardia que foren
 las quatre dela tarda y ales horas passa lo Riū de Ser y Vist per
 los Generals Son designe, lo Marques Serra enuia lo orde ala
 Caualleria y Infanteria ques retirassen ala Montanya dels Ca-
 putxins axi per no poder resistirli alas Trinxeres com per que
 apre no occupas las eminentias dela Montanya, si be ala tarda
 ho Intenta ab Cent cinquanta Caualls y mil Infants auent-
 sanse, pero la las eminentias ocupadas per lo Exercit Espanyol
 porta guarnicio en los Caputxins nous y en algunas terras del
 pla retirantre alas trinxeres de quell que era lo mateix pucto
 que tenia antes nostra Caualleria assentant en Sancta Eugenia
 Son Real fent passar mes gent de son Exercit abequa no el ba-
 gatge reclamantre apres que lo Riū podia Creixer com ho feu
 que plogue lo passa tot allegant son Camp de Sancta Eugenia
 per lo pla fins ala torra de Rafael de Belloch
 Lo numero dela gent segons la Caualleria deixà per lo Emper-
 da se Judicaua arribaua a tres mil y sinch Cent Caualls de
 palea Sens mulers y Cugas que be arribauen a quatre mil si be
 no eran molt bons la Infanteria de sis a set mil
 Hauent Considerat los Cabos de quanta Importancia era la
 Conseruatio delas Eminentias que aserren de principi apoderat
 lo Enemich podia portar atota Ruyna las Casas dela Ciutat
 y ab estrada en Cuberta a pagarre alas murallas y axi feren
 fabricarhi tres fortins ab tota diligencia de terra y faxina
 lo hu Sobre la Corra que diuen ~~del~~ prop dela Lironella
 ques deya dels quatre martirs, laltre endret dela mitja Luna
 Sobre lo portal del Carme ques deya de Sant Marcis, laltre
 en la Canonja que si deyen del Condestable pera ferre quant

hi estane alojats ab la Cavalleria y portant en totz bastant guar-
nitio feren entrar la demes Infanteria dins la Ciutat acomodantla
per los Conuents y Casas y ab Barrachas per alguns Carrers, la
Cavalleria tambe hi entra portant los Caualls en los horts hi hont
hi hauria Voltas que dels Caulells dels Botiguers dela placa delas
Cols feyan menjadoras per las Voltas dels Parters y dela placa
del Vi era tot ple de Caualls y gent, despres se anaren acomodant
per Casas Vacuas estaua tot tant suio de palla y fanch que
ab las plujas si anaua fent que ala placa delas Cols ni del Vi
si podia trestajar

Aquinse del dit mes de Juliol perque lo Frances no occupas lo
Conuent de Santa Clara per orde dels Cabos si posa foc cremant
totz los llochs y tauladas restant sols la Iglesia y tambe
las Casas de Montserrat y las de Cerca las murallas y torras del
pla que Judicauan las podian ocupar los enemichs en perjudici
dela Ciutat

A Deset per part del Rey y dela Ciutat assistint hi lo Coronel
y ofitials Reals se anaua mirant per las Casas los Viures que
cada hu hi tenia y en particular lo oli, Vi, y blat y segons la
familia sin anauan deixant y lo demes lo prenia la Ciutat
y tambe lo Rey lo sacreua

Fins als Vint y sis no feu ningun mouiment lo Frances y dit
die alas quatre dela tarda comenca a tirar la artilleria de son
quartel, algunas Balas claren a diferents Casas pero no feren
dany considerable

A Vint y set los arriba Don General Ochincun ab Don
Josep Margarit que fou Governador de Carchaluna per Franca
y lo Dr. micer Sagana

A Dit die per la gran falta quey hauria en lo Exercit Espanyol
de moneda pero no hauerne arribada quantitat considerable
y deyan los Soldats que hauria Catorze mesos no sels hauria

donat paga, feren entendre al Marques Serra que alguns particulars y també al Capítol, dela Seu deixarian plata de Vaxella si fabricaua moneda y axi sen resol que oferint pagarla apres his fabricaren penes de dos y de quatre reals, tenint de l'napart lo Cap. del Rey ab lo Secretre Philipus Dei Gratia Rex y del altre las armas Reals ab lo Secretre: Perunde fidelissima Ciuitas. 1653. assistint ala fundacio dos personas huper part del Rey, l'altre per la Ciutat fabricas fins a Vint milia lliures: La Seu hi deixa de Pasor dela Iglesia mil y sis Centas onzas

Tambe se feren algunas doblas dels qui hauian deixat or. Los portals se pardaren restant sols Vbertz. Los de nostra Senora y de Sant Christofol: de aquixs tenia las Claus lo Louernador per acudir als fortins, dels altres lo Coronel dela Ciutat

A trenta alas deu dela nit, toca alarma la guarnitio se hauria deixada al Hospital, que nol derribaren sino quey deixaren Vns trenta Soldats y tota la Ciutat si posa coronantse las murallas y fou quey arriba Vngroz de Infanteria francesa y despres de dos horas de patca lo hagueran de Nendir apartit de Vicias Saluas tot cix temps se tira delas murallas continuamente hagueni alguns de nafrats, y morts de l'napart y altre la guarnitio no torna ala Ciutat que si dequeren fer fer lo torn per Franca

Lo enclama també en la nit prengue lo Enemich lo Conuent del Carme, paleant gran rato los de dintre sibe no eyan sino nou y ab orde de retirar se al Campanar y de aqui entretenirlos com los Generals tenian attendentia sols en guardar la Ciutat y no perdre gent deixant poch guarnitio los puestos de defora y ab orde de retirar se en Veurer no podian resistir, Aquell die sen passa al enemich Vn Mestre de Camp Irlandes ab son tertio de Dos Centz homens que Tonauan Vna gayeta y pensant exia dels deus al Carme tot sonant Passaren a l'quartel de frances.

Tingut lo Hospital y Carme promptament se apodera lo
enemich de tot lo pla y casas de defora que sols resta per no
saltes la Cordillera delas Montanyas, des del mas Calonge fins
a Campdora que per temor dels forins no se atreui lo enemich
amuntarhi

La Caualleria Espanyola se entretenia per lo Riu de Nyar
y per las Culinas pero lo francos porta guarritio al Hospital y
Carme y se ha que de retirar dins la Ciutat que sols exia per
fariatge per lo portal de Sant Christofol que lo pont major estaua
per ell que com tenia gros de Caualleria corria tota la dolana

A les horas se viu Seiona y resta del tot asitjada sens entrar
si fora de defora de Viures perque dela part del pla com tenian
lo Carrer del Carme, Hospital y demes torras no exia persona
fora que la si tirauan y des pres se taneda lo portal dela placa
delas cols que ni per rentar roba se exia en lo Riu. Des dela mi-
randa de Casa Cartella dela fora mataren ab Vna Balaa Don
Carlos Caldes que passaua al Enemich

A la fi de Agost se considera lo dany feyan las ayguas dels
pous als Caualls per ser freda y faltant los lo gra obviren lo
portal de la placa del mercadal per abaurar los al Riu y ren-
tar roba, ferenhi Vn vestillo des de la Porra del Carme fins
la Muralla se feu Vna palficada ab Cayrats tots drets perque
lo enemich no si acostar altre aximateix sota del pont. Des-
pres des del forti delas falsas tiraren aximateix Vna palficada
per desota las finestras delas Ballesanias fins lo pont de Sant
Agusti que per Judicarse flich eix senys y ser tan Vbert de
Ancoras se podia temer o de Vn assalt o ferhi fornillos eixos
Cayrats se treyan delas Casas de Carrer de padret y del Carrer
del Carme que entre los homes se desferen pereix efect y los
Soldats tambe per Creumar y las de defora per los forins
ne faltaren moltissimas sens poderhi habitar despres los

enemichs tambe andessen per Carabassas de Sancta Eugenia
 y torras del pla que hi ha para aconseir los estragos que
 Causa Vna guerra y tant mes esta pus lo Intent del Enemich
 era sequejar y Viure a costa del país, com ho feu y despres se
 sabe pus prengueren los grans de tots los quis trobaren dins Ge-
 rona dient eran en terras de llurs enemichs y Soldats dela Ciutat
 com no tenian sino lo pa de monitio prenia lo que trobauan
 per los horts fruytas y algunas cosas se robaren sens que los ca-
 bors los castigassen com Veyan patian per no tenir diner que
 alque fabricaren fou poqueria que sols serui per algunas forti-
 ficacions y la Proue hedoria

La Caualleria a portaua garbas de blat y Siuada y lo que
 trobaua delas parts de Sant Daniel y Campdora y fou tant
 lo que malmanian la palla que anaua per los Carreys y plenas
 las Voltras ahont tenian los Caualls, quels Vinque afer molt gran
 falta que sen moriren gran numero per no tenirne que degua
 gran temps hauia les faltaua per no haueme pogut abun-
 cum boy de Pasamos entrar ni bastauan las masegas delas
 Casas que las anauan trahent dels llocs hiis Valian dels farat-
 ges anauan robant delas parts de Sant Daniel Monjuich y
 Campdora y de aqui aportauen tanys y Carabassas, que no luyia
 altre Verdor, que delas horts de Ciutat no apuntaua la Herba
 abe for elanier, com la la arrencauan y en particular las mu-
 llers dels Irlandesos y alemans que ni hauia en gran numero
 que sen entrauen per los horts no deixant la fruyta mitg ma-
 durar

La Causa de no poderse allargar nostra Caualleria ni aportar
 Viures dela part de Emporda que haqueran pogut per lo pas
 dels Angels pus las Colinas estauen d'ernozalres fou lo serse
 entregada tota la terra ana frances se pot dir fins alas portas
 de Gerona pus dela part de La Selua y pla la tenian atacada

ab la Cavalleria. Al pont major hi tenian guarnitio y Jun-
 del Nui hi tenian son quartel. Solc restava eix par dels Angels.
 pero Dorroella la Bisbal Banyolas y tot lo restant estaua per
 los frances y tenian Michalera la Capella de Sant Miquel y
 als Angels no deixant exir ningu dela Ciutat que no fos robat
 ho pres prenentne vrecat que era occasio no atreuián exir ne nis
 sabia nouas. Solc de mitja Seiga ni depart alguna de tal manera
 que qui tenia fora las mullers y deutes no podian saber que
 feyen ni ellas dels de dins pus tenian pres tota la Cordillera de
 Conca fins a Montnegre y tambe se ana escampant per
 lo Emporda que molts pagesos se feyen caps y com no tenian
 sou Viuan dels Robos.

Ab Certesa se podia dir que durant lo Siti tinguieran los de
 Lerona dos Enemichs. Los frances que la tenia asitada y los pey-
 sans govinada y per mer Capitals se podian tenir los dela terra
 pus los frances no Rendintla lo die de mes de Agost que feu la
 bruxa. Ja nola ofene mes tirant hauerla per fam. Pero los
 paysans se amontraren tant barberos y Cruels que podentli
 entrar Viures hi hauerne los preus tant als com se Volian. Los
 Impedian que no se atreuiari. Los Generals fer Venirne de Pa-
 ramos qu'en tenian per lo temor dels dela terra. Ya hauian
 la portada ala Ciutat que ans Venirli lo socorro dins Vuyt dies
 sup no fora trobat que menjar y a pi que de haucire de entregar
 lo socorro ocasionantho tot la gent del matexo pahis pero alifi foren
 tambe vexats dels matexos francesos fentlos a portar al Camp
 pallas y alzar somatent y prenentlos suada y fentlos contri-
 buir que restaren molt ben castigats.

A mitg Agost falta lo molto y Vi que per la falta de
 alimenys se des pertauen malalties axi als foresters com natu-
 rals. Al Hospital del Rey nols dauan als malalts al Vltim sino
 avor al dinar y al Sopar opard. Deuuyt quen diuen. Sal morra.

al dela Ciutat tambe los falta la Carn y Vi y tambe los pas-
sauen a simatix

Estaua Compost nostre Exercit de Varias naciones de terrios Es-
panyols que eran los menos Napolitans, Alemany, Vergonyons
y lo mayor numero de Irlandesos quets deyan Hermenicos los
demes ab las mulles que al Rey hauia rescatazo de los quinse
mil familias que per los Catholichs son Rey de Inglaterra los ha-
uia desferato de las Cerrais

Vist la Ciutat que los manestrals no trabellauan per hauer de
entrar de guarda vndia part altre determina donarlos a cada hu-
tre los lo die pns en numero de tres Centz los mes pobres despres
fou en mayor quantitat pero vas apres Reduhir que los se lidaua
lo die que la Compagnia entrava de guarda

Des del principi lleua lo enemich la aygua dela Sequia del rech-
monar espatllant la Nercloza de Guell als dos rius abque restaren
los molins del mercado / sens molir

Ansals Molins nous de Padret hi ha apunta lo Enemich vna
pessa tiranthi y vist per los Generals per que no sen agoderas hi
fren porar foch

La falta dels Molins de Aygua ne feu lo Rey fabricar dos
alas aular dels Struchis que rodauan ab duas mulas quen deyan
athaoas que molian lo die trenta quarteras de farina que
ab eixa y la que la Ciutat los hauia deixada y bescuyt que
tenian podian entretenir los soldats. la Ciutat tambe en feu al
pallol y feya pastar per lo poble donant duas liuras de pa
per diuuyt diners

A trenta hu del Corrent mes de Juliol hauent prechida
consulta entre los quatre Generals se resol que lo Marques
Cerra alas noui dela nit exir dela Ciutat ab dos Batallons de
Caualleria y sen ana a Palamos alo que se entengue als hores
y despres se auerigua a tractar ab lo Tenor Don Juan de

Austria la dispositio de Socorro. Tinguen auiſ lo Enemich
 y lo Baro de Ales General de la Caualleria, ab molts batallons
 hiique del quartel ab Intent de Cortar al Marques y pendrel
 per lo Cami, pero com lo Marques sen ana per deues la Bisbal
 y lo Baro per Calonya, fou la entrada a Palamos antes noy arri-
 bas lo de Ales, y fou tant desdirxat que auensantze de sas tropas
 alas Vistas de Palamos la Infanteria que estaua de presi di te-
 nintne auiſ se porta en emboscada y lo fill del Baro aduertint
 lo auans de son Pare fou en son Saquiment y los dos foren quar-
 tats y presos y lo fill mal ferit que mori de la ferida y lo Baro
 despres tambe mori en Palamos hont resta pres de Malaltia
 Sabes la entrada del Marques y com estaua en Saluo per dispa-
 rarre pessas que era lo Senyal se hauia defer quant seria dins
 Palamos y se embarca pera Barcelona tinguessen molt gran
 contento dins Gerona de la anada per la esparansa de ser
 Socorreguda per la diligencia y Cuydado com defet obra molt
 com allant se dira

Hauent Considerat lo Baro de Sabach que la Bateria quant
 lo Enemich la Intentas seria des del portal de Santa Clara
 al Conuent de Sant Francisco de Paula axi per ser la muralla
 mes flacha com per la dispositio del Terreno per tenir lo hospital
 y Cubrirre dell feu despenyar depart de dintre las Casas y parets
 per poder Correr la Caualleria per las hontas y formarhi esqua-
 drons per defensar eixos queros

Assalt que dona lo Frances a
 Gerona a tres de Agost.
 del Corrent any 1633.

Diu menges hauent assentats quatre Canons ala part del hort
 del Hospital de la misericordia restant Cuberts agunta la
 Bateria endret del Portal ques diu de ^{sa} Madalena la qual

comensa alas Sínch horas dela matíada no cessant de tirar ab las de quaranta lliures entenen que los dos Canons traqueren de Castello que foren los que aporta lo Marques de Mortara quant marxa a Gerona, que apres foren aportats a Castello, las Canonadas foren en numero de tres Centas Sexanta Sínch fin y com lo portal de Sancta Madalena per estar en part que la no si passaua, hauia molt temps estaua paredat pero sols la cara fora y dins la Ciutat restant lo mitg dell Vacuo que tenint lo restant dela muralla deu palms entre la Cara de deuant y de atras no arribaua asis, ya xi pogue ab mes facilitat Vbrir la Bateria la qual se tira fins a la Sínch dela tarda

En Comensant a tirar se posa tota la gent dela Ciutat, axi natural com del Exercit en los puestos que tenian assenyalsats, coronant las murallas y fortins de Infanteria y la Caualleria per los horts de Sancta Madalena allegantse fins lo Portal de Sancta Clara Ventre Tarament no podria resistir la muralla tant mes aduertint la flaqueza del que sen Veu la esperientia que las Balas lo anauan desnoronant

A las Sínch dela tarda se acaba de derribar lo portal y paret dela muralla sent brecha y lbertura de sis Canals y mitja que son Sínquanta dos palms, feu tocar lo francès Hamada y mana lo Governador don Antonio de Junyiga, sessas lo tirar delas murallas pero aduertitz era tretaper regoneixer la Brecha se torna a tirar; en eix Instant se auensaren tambe francesos y to caren arma en lo portal del Carme pero dela mitja llna delloch del Burxi los Irlandesos los anaren tirant y tambe dela Torre del Carme y llnys de eixa muralla que tenian los dela Ciutat y de part de dintre si forma Vn esquadro encas potassen patart al portal, que staue paredat de fora ho Volenthi fer fornillo, que artilleria noni hauian apuntada, y axi los tir de la Torre y muralla los obliga a retirar se de eix apart

Doeh apres de retirat lo atambor se auensaren los francesos per la part del Camp del Hospital ques Voltat de paret y tambe cuberts del Cami Real formant los esquadrons per dar lo assalt delas murallas, ne nasraren y mataren molt quant se anauan acortant

Arremateran ala Bretxa que era molt baixa axi per no hauerhi forso com era endret del portal y las Ruinas Caygueran per de fora si podia muntar sens escalas, ab molt brio y valor acometeken entrar, Pero ab mayor foren retxasats per los de de dintre Intentarenho per tres Vegadas no podent son animo pero sempre trobaren brava resistencia ab los Espanyols

Estauan lo Baro de Sabach y Condestable acauall dins las hortas en dret dela Bretxa, la Caualleria allergada y potada en Batalla, que era Capas lo Terreno la Infanteria en esquadrons y Coronadas dalt alas murallas y Porras, y baix presas las Paretz questauan Voltadas eixas hortas quels podia servir de Trinxo eras ab Duxos que la Ciutat los tenia, estaua tot tan ben disposat ala defensa que Suplia la flaqueza dela muralla no faltaua qui era de Opinio los deixassen entrar dins las hortas que dels tirs dela Infanteria y los de los Duxos y atropellats dela Caualleria non fora escapat ningun que restauan totos y tancats delas paretz, pero no Volgue lo Baro deixar entrar lo enemich sino que s'hi resisti ala Bretxa, com se feu Daxi. Vist la gent hauia percluda y anaua perdent y no podia conseguir son fi de entrar la Ciutat despres de tres assalts se ana retirant hauent durat duas horas la palca no cessant Un punt de tirat de hont se Judicaua ne moriren molts y de Valor que perno arribaren be lo numero ne pota sibe entre morts y nasfats be arribaren a Dos Cents homens Dels nostres tambe ni moriren alguns

Ab tota diligentia y prestesa se ana reparant la Brexa ab terra y faxina que la la tenian de reserva, y Botas y Canatz y Cairas plenas de pedra y terra tot lo restant del die y dela nit y despres los dies sequents si ana treballant que la pozaren mes forta que la muralla

Lo endama aquatre tiraren algunas Canonadas pero no Intentaren cora la Infanteria y Caualleria sempre nit y dia estigue en arma fins la brexa estigue en defensa

A sineh retira lo frances las pessar a son quartel de Sancta Eugenia la Vna desfogonada, de aqui al deuant no Intenta cora per armas parexentli no si desixiria hauenthi ala placa Sis Centz Caualls, y quatre mil Infants entre los naturals y forasteros que la mitat eran ofitials Conaguesseli apres los designes que era Heuarli los Viures y haueyla per fam

A Dretze per falta de farina se intenta tornar a Molre als Molins nous y sibe molgueran algunas horas pero lo frances hi ana alatare ab gros de Infanteria y tingué Vn rato de Palea matantne alguns dels nostres y lo Cauall del Tournador que se hague de retirar apeu y sen apoderaren

Despres se anaren fent mes Atahonas y Molinetz de ma que Dos homens los feyan rodar ab Vnas Molas Dichas que Venia acotar Cada quarta de molre Vuyt reals que mes falta hi hauria de farinas que de altre cora per lo poch que eixos molinetz feyan y las Atahonas se desbaratauan

A Catorse se feren Cridas aforant los Viures que de die endie se anauan alterant sibe apres no se obserua cora que la falta dells se feya dissimular solament sen trobar: los ous del die Valgueran al Setembre Vn real de Vuyt y las Gallinas a dobla y mitja y ados doblas que los malalts no reparauan als preus lo Corto del Vi puja al Vtrim a Vint y quatre Reals, la Murra

del Burro a Vuyt Sous, la gent la no tenia altre Cosa sino Can-
salada y Negums, lo pa may falta que la Ciutat sempre an-
tingue per lo poble si be al Vltim se redui a l'n pa de nou d'ner
que pasaua Vna lliura per persona y los Soldats tambe en tin-
gueren

A quinze set Soldats de Cauall Bergonyons prengueran duas
Canegas de Don Joseph Margarit que las hi aportauan de
Perpina al Camp del francs ahont estava la Vna de Matalasos
salme ab Vnas armas y papers los quals no li volgueren tomar
lo Baro quey enuia Vn trompeta. Die de Sant Nuyt fent Vna
disbauxa en la Torre de llorens font en Sancta Eugenia se 25.
encetroca lo Sastre y resta lo Marques de Masarin molt esca-
labrat

A trenta se feu altre Negociencia per las Casas del Estat
y lo Rey se sen aporta deixantne Vn quarta per persona ab la
esperansa de que vindria lo Socorro als primers de Setem-
bre

A trenta hu se Comensaren a fer Pregarias tenint nostre
Senor patent per las Iglesias

Setembre

A Onse arribaven set banderas de Suysos de Socorro al
Camp del Enemich ques Judica eran de Dos Centz sinquan-
ta a tres Centz

A quinze empreta la Ciutat mil lliures anual pagader del
Rey per dar Vn poch de Socorro als Soldats que per no dar los
Cosa sino lo pa bescuyt o Estat entir de Monitio sen passauan
molts al enemich

Auentre donat auis al Senor Don Juan de Austria que la
Ciutat notenia Viures sino fins a Vint y quatre com defet

La Ciutat non tenia deblat perames y lo Rey aximatis alguns particulars Jan tenian algun poch de reservat ocultament pero alo que's Judicaua atot poder allergar se fora estat als deu de octubre pero Sa Altesa alegra ala Ciutat ab Cartas que sen reberen y del Marques Serra a diuuyt fetas de Sete de Blanas que als Vint tindrian lo Socorro apunt pera Venir marxant

Dit die alas nou horas de la nit tira lo Enemich quatre pecas de artilleria y al mati ne hauia tiradas duas Judicas eran auissos que la Caualleria que tenian fora tornas a son quartel

Com eran Senors de la Campaña y nols faltauan auissos, tenint Intelligencias de que se anaua praparent la gent per lo Socorro donaren en fer algunas fortifications de Trinxevas, o fortins alas montanyas, que's tauan per ells de Vilarroja y Palol

La nostra Caualleria prengue Catore francesos, que's tauan ala Montanya de Sant Miquel ab que resta descombarassat a queixos pas. Los michalet's hauian presas duas donas per eixa montanya passat Sant Daniel hi hi Volgueren Vna d'obla de Cada Vna si trobauan ningun Los prenian en eix temps estauan oprimits que no's pochia exir fora y los auissos que rebia lo Baro y Condestable eran ab molt gran arisch

No obstant qualseuols Incomoditats passassen los naturals Los eran leues, ab la Confiansa se prometian de estar prest li bres del Siti y ab lo afable del Baro; pero ell y los demes, que sabian lo que passaua com apres ses diuulgat en gran Cuydado Los tenia posat la pocha preuentio hi Veyan, pus los del Concell real que assistian al Princep eran de parer sen Isquessan los Cabos majors Vna nit y auenturassen si lo enemich se aniria poch a poch desfent Son Camp retirante com la se acostaua per Sant Miquel queu acostumauan. Asso nexia de falta de Caualleria que no si trobaua sino alguns quatre Cent's Caualls que Isqueran de la Placa ab lo Marques Serra de las Tropas de Don

Juan Patchero y las de Don Fernando Tallo y los de dintre
Ciutat que eran altre tantz y molt debils per lo que haurian pa-
tit

Per lo Empeno donà lo Marques Cerra quant sen Isque, que
la Socorreria y la animositat y Valor de Sa Altesa, feu acor-
dar ferho entendre a sa Magestad ananchi Don Juan Antonio
de Vellasco de la Camera de Sa Altesa Casat en Cathalunya ab
Dona Maria Nequer y de Margarit y ayudat del Marques de
Aytona que per los bons officis y Cuydados hi posaren es Just
Sen fassa memoria de eixos dos Subjectes Informant a sa Mag-
del estat de Gerona y delas Conuenientias li era per la Conser-
uatio de la Prouincia sustentarla y ferli alzar lo Siti arro-
trau tambe sa Magestad, que dins Vuyt dies se feu lleua en
Madrid y en altres parts de Set Centz Caualls que era lo
ques necessitaua ab los quals y Setanta milia lliures sen An-
que don Joan Antonio de Vellasco a Cathalunya ab altres
Vuyt dies, dant auis com sa marxauan los Caualls ab que
se preuigue de preposit lo Socorro fent lleuas en la Prouin-
cia de Infanteria y trahent gent delas Galeras que fins veni-
eixa Caualleria y diners estaua tot suspes com mo dique ami
Auctor de aquest Libre lo mateix don Juan Antonio lo die
sou entrat sa Altesa al Palau del Bisbe a hon portaua

¶ Duntada eixa Caualleria ab la que trobava fora la placa Virique
afer numero de mil y tres Centz Caualls y ab la quey hauria dintre
Venia Igualarte ab la del frances que per la causa que auant
se dira hauria disminuït dela mitat ab que entra al Emporda
Las lleuas Cathalanas passaren de Dos mil Personas y ab al-
tres tantas procehidas delas guardias Vellas y dels delas Gale-
ras y presidis se feu la massa del Exercit en Blanas. la quey
hauria dins Gerona entre la del Exercit y com naturals no era
molt menor y sen la Caualleria se Igualaua ab la del enemich

si auentatjaua en la Infanteria y mes en Valor en una cosa y
altre com se experimenta

A Vint y dos se tingue auis com lo Princep era arribat en Casra
dela Selua ab lo Exercit

A Vint y tres ala matinada puja ren als fortins de la Compania de
la Ciutat ab son Sargento mayor Joan Batlle restant las altres
en guarda delas murallas y aximateix la Infanteria forastera
pensant si arribaria lo mateix die la Altesa

Lo Condestable ab la Caualleria tambe hi munta y el
comendaua nostre Exercit per estar lo Baro de Sabach al

Ultims de la Vida que la acaba en va nit del endama esta deposat
en Sant Francesch ab un tumor ab las armas y un Herrero que diu
Joan Jorge Baro de Sabach

Tingues auis no arribaria a quell die que fcyen alto a Sant
Matheu de Montnegra guardant la diada per lo endama

A pares be fer nota de quant propicio son estat los Gloriosos
Sants Naveis per lo que auant se dira y Sant Dalmau Corsos que
honrran la Ciutat; la hu en Sant felix; laltre en son Conuent de
Sant Domingo pus fou Religios de Predicadors que fou socorre-
guda en lo die de la festiuitat pera hont ha obligat ala Ciutat
anarhi tots los anys en dita Iglesia Consistorialment y fenthi
Celebrar Vn Solemne ofici

Socorro posat en Terona y Reti-
rada del Exercit frances lo die de Sant
Dalmau a Vint y quatre de Setembre de

Centseia als Vint y tres ala tarda descuberta la Vanguardia
del Socorro Ventre Banderas deues Talal y Certs los dos Generals

de la Caualleria y Artilleria ab los demas Cabos que lo endama-
seria la diada ala punta del die hisqueren a Disporar la gent de
dins la Ciutat deixant en ella quatre Companias dels naturals
hin traqueren fora sis; tambe resta lo Tercio del Governador: tota
la Infanteria axi forastera com de la Ciutat se posa en esquadrons
per las Colinas dels fortins y Caputxins y la Caualleria auan-
da per lo pla de Vilarroja

Lo enemich tambe disposa la sua gent en Batalla la Caualle-
ria per lo pla de Palol y la Creuhera y la Infanteria per la Costa
de Palau Imaginant Baixeria lo Socorro per lo pla deixant
los fortins y Trinxeras hauian fetas en ves palol y Vilarroja ab
guarnitio de Tuitsos y Francesos. Confiante de tenir lo terreno
fauorable per raño delas Colinas y Cortaduras

Lo Princep y Marques Serra que per estar desganat lo apor-
tauen en Vna Cadira de Brasses, hauent en la nit fet auensar
lo Exercit arriba ala punta del die ala Vista de Palol ha hont-
tenia lo Enemich lo primer forti: Los Cauallers Voluntaris
prengueren pichas posantse en los esquadrons que se anaren
formant, disposat per los Generals deixar la plana per estar
en ella lo gros del enemich; Los aparegue al Princep y Mar-
ques Serra Guiarho per la Montanya axi perque Guanyadas
las fortifications del enemich y tret de los puestos los restauan
las Colinas desembarassadas y juntantse ab la gent que era
exida de la Ciutat podent socorrer y darse la ma y entrar dins
Gerona per lo Portal de Sant Christofol anant sempre cuberts
delas Montanyas, no podent lo enemich Cortarlos ni Impe-
dirlos eixos passos posant las esperansas ab la guarnitio hauia
posada en las Trinxeras y fortins

Presa eixa Resolutio auansa la Vanguardia que aporta-
ua las guardas Vellas de Castella que en Salas sedeyan los
Tercios del Conde Duque que gouernaua Ioan de Arce a come-

teran al primer forti Cerca dela Casa den Mascort de Palol que
 guardauan los Suysos ab tan animosa resolutio que donant
 Vna Carrega y altre als Suysos despres de esser per Vn rato
 tinguts anaren desempaant y perdent lo forti restant moltz
 de morts y fuyts los demes se anaren retirant fins lo gro del
 Exercit Frances que stava a la plana
 Los nostres sens parar Vn punt cridant auansa sunt entre la
 demes Infanteria de Islandesos y cathaleus anaren prenent
 terra guanyant los las Cortaduras arribaren a l'Ultim forti
 que era ala Torra de Gabriel Serra que antas se deya de Ballet
 a Vilarroja defensat per francesos y tambe despres de poca estona
 el desempaaren ab que restaren eixas Colinas desembarassa-
 das del enemich que no feu mouiment ni Intentade enuiar
 Socorro sino deixant hi sols guarnitio que de principi hi hauia
 posada fou Cosa marauellosa que ab hora y mitja que nostre
 exercit estigue ala Vitta del enemich fou Senor de las Colinas y
 per Consequent pogue entrar dins de Ciutat
 Los francesos que escaparen de las fortifications se juntaren
 ab la Caualleria y Infanteria que stava a la plana y aportant
 sen quatre pessas que hauia tretas del quartel y posadas a
 Bosquet de Palau se anaren retirant deixant lo Carme y
 Hospita y demes parts se juntaren tornant sen a Sancta
 Eugenia alas nou horas de mati gen sint a son quartel pora
 focs alas Barracas lo numero dels morts del enemich no se
 auerigua pero foren moltz que dels Suysos poch ne escapa-
 ren
 Lo Senor Don Juan ab los demes Cabos y Exercit puja a ls
 Caputxins y alli feren alto y anant a Negoneixer los fortins
 despres de hauer estat Vn poch descantant lo trobaren Ja a-
 Cauall quatre Embaixadors que li enuiava la Ciutat donant-
 li la Ben Vinguda y norabona de la Victoria y la estima

del Socorro. Respongue que be sera Conquida la fidelitat de la Ciutat y en raho de si Volia recibo quant entraria respongue la uiancia auisar y Sabent que lo enemich desempaaua sos quartels y anaua passant lo Riu de Ter. La Altesa feu auansar la Caualleria y lo Condestable ab sinch tropas enuesti lo gros del frances, si be perde alguns Caualls y ell estigue per un rato dres y fou apres socorregut.

Dimecras als Vint y quatre de Setembre entra la Altesa en la Ciutat per lo portal de Sant Christofol sens ales hores voler recibo y arribant ala Seu ala una hora passat mitg die hauent feta oratio sen puja al Palatio del Bisbe, que la Ciutat y Capitol per medi de sos Comissaris li hauian fet parar. Promptament hi anaren los Jurats a ferli Vinita dantli las oracions dela merce y fauor hauian feta ala Ciutat en librarla del Siti del enemich, rebels ab molt gran agasap y amor estimant los lo be que hauian obrat en Seruey del Rey y desadesa defensa.

A Vint y sis hisque lo Princep dela Ciutat en seguiment del Enemich ab resolutio no deixarlo aquartelar sino traurel de tot lo Empurda, lo qual succehi de eixa manera pus sempre se era retirat fins fou passat en Rosello y ab tal prestesa que deixa en la Costa roya lo mitg Cano, y la pessa grossa desfogada que eran las dos majors artilleries ab que feu la brecha, las quals se aportaren ala Ciutat.

Son quartel de sempava ab tal prestesa quey deixa molt gran quantitat de blat y farina y la Campana rompuda del Carme y moltes cosas de mobles que hauian presas dels payans que molts Soldats y gent dela Ciutat sen aprofitaren. Lo Rey se prengue despres la farina y Secreia las fustas que abe pora soc Palas Barracas ni resta moltissima delas Casas del pla Santa Eugenia y Salt que hauian desferas.

Aximateix hi deixaren molts ferits y malalts y lo Marques de Masarin que fent Vna debaixa lo die de Sant Miquel ab molts Cabots francesos en la Torre de Sorens font en Sancta Eugenia Sespatlla Un tros de Sastre y ell resta en las Camas molt feriat y fou portat a Gerona presoner

Retirat del tot lo Enemich a Mossello se sabe apres si Venia Un gros Socorro lo Mossur Balthegar ab mil Caualls y mil y Sinch Cents Infants

Sa Altesa com la no tenia que revelar feu a cortelar la Caualleria y Infanteria forestera per lo Emparda, la Cathalana se desferan los Serfios tornantzen Cada hu en sas Casas

Dona Vista Sa Altesa a Castello y altres y a Corvoella de Mongri no Volgue Veurer los Consols hijs feu Seuar las Insignias Capturant los y deixant los en mans leuta, altres se autentaren per temor de ser presos, amotra lo Sentiment tingue lo Senor Don Juan axi perque Voluntariament hauian anada donar la obediencia a Franca antas de enuiarlos ningunas tropas donant apres per disculpa que lo Baro de Altes los hauia amanassat de Sacajar la Vila quant se retiraua del Siti de Barcelona perque a les horas nol hauian Volgut a lotjar I tement Sino se entregauan Voluntariament ho hagueria Odequat lo que a les horas los amanaca. També senti molt Sa Altesa que lo die de Sant Genis ques festa major hauia feta Un fare de Sant Agustí Vna Inuensio de foc ab las figuras de alguns Cabots Espanyols y en Particular de Don Juan Pacheco y se cremaren de Vnas actions y altres resta tant desabrit Sa Altesa que y deixa Mil entre Caualls y Infants de guarmitio allur discretio hijs rompe los priuilegis hijs dupte de major Castich y a molts ha secretats los bens fou Compada en Catone milia lliures A Banyolas perque Induits del Abat també Voluntariament se entregaren a Franca, los dona Un grandissi allotjament

A sis de octubre torna Sa Altesa en Gerona y hauent enuiat la Ciutat lo Sindich si Volia recibo y dant mostres que si lo Compte de Jars de la Camera digue anal Sindich que los Jurats se apeassen quant lo exirian a rebre y darli la benuinguda. Vencillas aquest punt ab Vna promenada que noy hauia nombre para Concell y Considerant nos troba exemplar ni lo Sermonial diu, sino per Nels ho Emparador, si repara en haueho de for y resolques tornar lo Sindich a representarho al de Jars a temps que Ja los Jurats eran parits a cauall ab lo recibo y anauan Caminant, que eran las quatre dela tarda si respongue lo Compte al Sindich que noy hauia temps ni loch de Consultarho y empenyat Ja los Jurats per ser la fora de Casa la Ciutat y per no disgustar asa Altesa de qui hauian rebut tant gran mere, y fauor ab lo Socorro, se apearen los Jurats y Prohomens al Pont major ahont lo encontraren y dantli la benuinguda se posaren a Cauall y axi entraren ala Ciutat aportant lo al mitz com se acostuma y apeantse al Sementiri dela Seu entra a fer oratio y loacompanyaren al Palau del Bisbe.

Per las Placas hi hauia Catafals ab ministrils sonant quant passaua ab lo recibo que ames dels qui anauan ab la Ciutat hi eran las Tropas de Caualleria y molts Cabos y las Compánias dela Ciutat posadas per los Carres en ala y ala placa del Vi en esquadro: ala tarda y tres Vespres Continuos hi haque Luminarias y Ballas.

A set se feu Vn ofici ala Seu assisti Sa Altesa en lo presbiteri ab Cadira y estrado estant patent lo Sanctissim Sagrament despres se feu professo ab lo Sanctissim aportant los Jurats lo Calem y lo Princep Vna atxera de tras.

A Vuyt sen ana Sa Altesa de Gerona a nostra Senora de Montserrat y despres a Barcelona.

Lo Marques Serra estigue molt desganat y trobantse millor sen ana. Despres causant permar los Don Juan Dati

molt gran horrasca y mori ofegat lo marques Serra que
passada a Italia en sa Compagnia

Lo Governador de la plaza don Antonio de Sunyiga que
restaua ab Son Cerio y altre de Irlandesos demana a la Ciutat
se donas allotjaments als Soldats de Casas y roba y slit y si
fou respost ab Vn paper que per ser Contra Priuilegi los allot-
jaments que nos permetria pero sels assenyalaria Vn quartel
de Casas Vacuas hont segerian acomodar pero sens robar ni
altres cosas y axi se resta sens parlar en mes perque dit Gouer-
nador mori apres als setre fentzels Vn Enterro molt sumptuos
ab los Conuents Capitol y Soldats Capitans y Cauallers que
conuideren fou enterrat en lo Capitol de Sant Francesch

Es de ponderar los accidents Succchiren en lo Siti de Gerona
ques pot atribuir aque los gloriosos Sants que en ella estan se-
pultats deguessan Intercedir a Deu nostre Senor per sa defensa
y Conseruatio pus per cada hu dels ques referria se exposaua
a pendres y guanyarla lo frances com las personas mes expe-
rimentadas en la militia eran de aqueixs Sentir

Lo Primer que si entrant en lo Emporda Vehent la retirada
del Exercit Espanyol no se entreten a Castello sino de Colp si-
tiau a Gerona la trobauan sens prouisions, ni fortifications
ni dispositio del que se hauria defer. Y la prouchedonia sens
blat ni diners de hont era necessari retirarre a Hostalrich
o Barcelona lo exor del Exercit y deixarhi sols Vna guarnitio
que no haquera bastat ara defensa com sen veu apres la ex-
perientia quant necessari fou entretenir lo Exercit lo qual
ab los Catore dies que se entretingue lo Enemich a Castello
o queren disposar la Ciutat en defensa entrarhi Viures y
prouar los animos dels naturals quels robaren tant disposats
en seruey de sa Magestat axi enofren los per los Soldats Viures
que temia lo Comu y particular y axi mateix los diners que
anaren deixant al Marques Serra per la Prouchedonia

quel obligà a ell y los demes Cabos a Restarri
 Fet lo Frances aqueix primer erro de no litiarla de prompta
 Caygue en lo Segon, que fou no pendre las Conias pustingue
 Noch y oportunitat pus lo nostre Exercit estaua porat alas
 lineas de Tuell que ell apres ocupa, Y si com prengueren per
 la part del Niu sen puyan per Monjuich y Sant Daniel
 y prenau la Montanya sobre la Torra Gironella y aqui se
 foren fortificats fins als Caputxins hagueran assolada
 la Ciutat ab Artilleria y Bombas y ab estrada encubierta
 foren arribats Junt alas murallas des dela torra Gironella
 fins ala merce que ab fornillos ho bateria la hagueran
 desmoronada per no ser terraplanadas, per hont los fora es-
 tat facil entrarli que no era poderos nostre Exercit desalo-
 jarlen

Lo Tercer error fou que pensant a famarla per rompreli los
 molins de aygua la entretingue mes abques tingué Noch y
 temps de preuenir lo Socorro perque ab la abundancia que
 hagueran tingut de farina nos foren tant limitats en lo men-
 jar, ans per no tenir Companatge hagueren manjat mes pa
 sent Crespells, y coras de pasta que sens dupte molt antes se
 fora acabat lo blat pero com se tenia tant gran treball en molre
 y per consequent no daua la Ciutat al Ultim sino Un pa de
 Una Liura per persona perque los molins no baltauan a fer
 mes farina menjauan mes Companatge or passauan ab lo
 mida del pa, y aximateix los Soldats per hont se poque entre-
 tenir lo blat tot lo temps que tarda en estar apunt lo Socorro
 que Vingue la apique que la prouchedoria y Ciutat lo hauran
 la Cati acabat que fins al Ultim de Setembre podia durar
 lo mes March que ab lo que detingue lo enemich a Castello
 se poque recullir lo blat de la que ell sen fora aprofita-
 ta

Hauian fets molins que Vna bestia los tiraua y tambe
homens ques diuen de Sanch

Lo part que tenint las Colinas de Talol y Corta duras hi ha-
uias fetas assi pera naturalesa com per lo quey hauia treballat
favorables y fortas noy potas mes gros de guarritio y Infantena
de retent pera socorver als fortins tant mes Vehent sa hauian
los Espanyols a cometre per eixas Colinas que los mateixos
del socorro confessaren que trobant hi mes resistencia y fortas
los haguera dat Cuytado per la poca prouiso de Muires que
aportaua ni dela Ciutat no sols nepodia ajudar per no tenirne
y abe que del Valor de Sa Alteza Marques Serra queu d'agora
y demes Cabos y Soldats se podia Constar hauian de Vbir eix
pas ab tot los haguera Costat mes temps y Sanch y si lo enemich
hi haques potat mes gros pero en asso tambe erraren perdent
molt gran reputatio ab la retirada tant agallinada deixant
tanta cora en son quartel y despres las dos pessas de artilleria
y sino se fessen moguts nols ne haguieran tret sino ab Batalla
Campal

Per lo que ficament se pot creuer que fou cora de enflaqueix
tant las fortas dela Caualleria puix eixa era en la que mes ells
sostenian y los nostres la temian fou lo que despres se auenigua
autenticant que ab l'licencia del ordinari se estampa durans
lo siti las deya dins la Placa la gran mortaldat feyan
las morcas ab los Caualls es lo Success del t'henor Segueres en
la Relatio autentica

Ab las Cortas que entraren se ensenque Contagi pero si da
remey de prompte exintren molta gent

Nota com los particulars deixaren al Marques Serra de
Almarilla per fabricar moneda a Vint y Sins de Juliol du-
rant lo siti de plata obrada

En doblas efectivas 113 Doblas

En Trentins 25 Trentins

En Reals de Vuyt 28.

Serui per pagar los Soldats en alguns Sels torna en a Treino

Relation Authentica de la espetial

Protection de San Marcos con sus fieles

Hijos Gerundenses continuada en el prodi-

gio de las mortas. Contra las Armas France-

sas en este Sitio de Gerona por Setiembre

del año mil seys Cientos cinquenta y tres

niuersis et singulis fidem facio

Jo. Jacinthus Soliuera auct. Regia ac Admodum G. d. ni

Abbat. Monasterii Ville Sancti Felicis Guixolens ordinis

sancti Benedicti notarius publicus substitutus in notaria

publica dicte Ville a Domina Catalina Axada Vidua uxore

Relicta Mag. Michaelis Axada g. notarij publici Barchinone

domini Viri et proprietarij eiusdem Vi hypothecaria eius Vita

naturali durante quod penes me fuit receptum Insitum Instrum

honoris huius Die Vigesima Septima mensis Septem-

bris anno a Natiuitate domini millesimo Sexcentesimo

quinguesimo Tertio In Villa Sancti Felicis Guixolens

Actum

Magnifico Luys la Porta Tournador de Infanteria

Francesa en la presente Villa de Sant feliu de Guixols alojada

Juan de Figueroa Fuger, Abel de la Bella Visa Capitanes de

Infanteria Francesa y Tupert Oredrach Ciniente y Ayudante
 Mayor Constituidos personalmente dentro la Casa del Mag^{co}
 Antonio Axada Ciudadano honrrado de Barcelona y Gerona
 en dicha Villa situada y en presentia de mi Agacinho Soliuera
 notario Subscrito a Instantia del Illustre Senor Dr. Joseph Du-
 ran Ciudadano honrrado de Gerona Jurado en este presente y
 Corriente ano de dicha Ciudad de Gerona, alla presente y per-
 sonalmente existiendo mediando Juramento por ellos y por qual-
 quier dellos en mano y poder de mi dicho Soliuera notario a Dios
 nuestro Senor y a sus quatro Evangelios Sanctos extrajudicial-
 mente prestando dicho refenado y conceder denunciado: que
 estando ellos juntos en Sancta Eugenia sobre la huerta de
 Gerona, donde el Rey de Francia ho sus ministros tenian puesto
 el Sitio Contra la dicha Ciudad de Gerona se apegaron contra
 dicho Sitio gran muchadumbre de morchas Verdes y azules ex-
 traordinarias, que ellos dichos Gouernador Capitanes y Ciniente
 en Francia ni en otra parte han visto tal manera de morchas mata-
 ron mas de Dos mil Caualllos Franceses de dicho Sitio, los quales Ca-
 ualllos en picar las dichas morchas se boluián rabietos y movian
 rabiendo y el dicho Capitan Juan de Fuges se mataron quatro
 Caualllos y el dicho Ciniente mayor dos entanto que han aca-
 bado dichas morchas los Caualllos de dicho Sitio y armado fran-
 cesa Mas el dicho Gouernador supo la Porta mediante dicho Ju-
 ramento en presentia del Senor Don Jeronymo Campero Capitan
 de Caualllos que es alque ha rendido la placa de dichos Franceses en
 dicha presente Villa y con los testigos Baixo escritos han dicho y
 referido que estando el y el Senor Baron de Alas en dicho Sitio oyo
 digir a dicho Senor Baron de Alas que en otra occasion los Franceses
 pusieron Sitio Contra dicha Ciudad de Gerona para Inuedirla
 y que las dichas morchas por medio de un Sancto que esta en dicha
 Ciudad de Gerona mataron assi mesmo gran numero de Caua-
 llaria francesa de dicho Sitio. De todas las quales cosas hago fe

Jo dicho Soliuera notario presentes por Certigos Moises Juan Custorer, Andras Ramon mercader y Juan Palliser negociante todos de dicha presente Villa de Sanfeliu de Guixols ala Confection del presente auto llamado

In quorum Omnium et Singulorum manu propria fideliter scriptorum fidem Ego Idem Jacinthus Soliuera notarius memoratus hich me subscribo et meum Solitum artis notariae appono. Signum

Die Tertia octobris 1653.

Imprimatur

Franciscus Lepan Vic. Gen. et Officr.

Lo que digue lo Baro de Altes se ha de entendre del miragle tant portentós feu Sant Narcís quant los francesos en lo Setembre de mil Dos Centz Vuytanta Sis hauent entrat per pactes a Gerona nols Scruaren ans de feyan Cauallerissas dela Iglesia de Santfeliu ahont es lo cor del Prior Sant Narcís y atreuintze atocarli Un bras hi queren del tumor Vnas moschas del mateix color destas, enque mataren mes de quaranta mil francesos y mes de Vint y quatre mil Caualls com ho a firma el Cardenal Baronio

Novembre

Dela putrefaccio y Sussiedad hauia deixat lo Exercit francos y tambe los Soldats y Caualls mortz, se ensanguie Contagi dins Gerona, y com estaua la gent mes aduerinda del primer promptament Sen liqueren moltes families que fou remeg perno ensendres com lo any mil Sis Centz sinquantz

Deseembre

A Dotze de Deseembre estant en placa de Armas en lo pla de

Bordils nostre Exercit que governaua Mays Poderic Mestres de
Camp General lo Enemich dona Sobre nostre Exercit trobantlo
descuydat prenentli la mayor part del Bagatge y aportantzen los
Caualls de ma abque nostra gent se retira passant per Celva, altres
se tiraren a Palamós, y altres passant per la Montanya arribaren
a Lerona; Y com encara continuaua lo Contagi, y faltaua tanta
gent de se naturals sen entraren per las Casas Vacuas en les quals feren
gran estrago de cremar chiuersas fustas, de sotras, portais y finchras

Successos Del Any

1654

Foren Jurats

Miquel Cerda Ciutadla
Theoderich Desualls Militar
Joan Pere Viues Mercader
Pau Mercer Menor

Abril

A Vint y sis enuia la Ciutat a Francesc Burgues Ciuteda
a Madrid per alcançar algunas merces y la mes considerable fou
que la Magestat Concedi Un priuilegi de que los Ciutadans fossen
com los de Barcelona, honrrats ab las mateixas honrras y
perrogatiuas

Tambe obrinque Vna Carta del Rey en que no se alojassen sol-
dats per Casa dels Paysans com en altres parts y los labors que
Gouernauan la Placa ho Intentauan y abeixa Carta nou de-
manaren mes

Lo Jurat en Cap resta Coronel dels habitants que hauian

formadas Companias delas Confrarias y aximatis entravan
de guarda y feyan las portas com los dhemer Soldatz del Rey y
noy haviã de ordinari sino dos portals Vberts, lo de nostra
Senora anaua a Compte del Governador dela placa y ell tenia
la Clau y lo dela Placa delas Coli que era lo altre Vbert
latingue Sempre lo Jurat Coronel y lo tertio dela Ciutat
tenia aqua la porta y anaua sempre per son Compte que
entre gent de militia se tenia per gran fauor que sent le-
rona frontera y placa en la qual hi haques Governador
no Correques tot per son Compte

Successos Del Any

i 655.

Foren Jurats

Joseph de Colomer Militar

Lo Dr Joan Batista Moret Ciuteda

Jaume Carreras Mercader

Andrew Tala Menor.

¶ N est any per orde dels Ministres del Rey y Pablo de Parada
General dela Artilleria foren dirruits las Hospital Conuent
da anord del Carme y de Sancta Clara Junt ab lo Carrer de Padret y
del Carme dient que era danysos perque si lo enemich torna-
ua pezar Siti ala Ciutat si podria fortificar y dela pedra
o part della feren las dos medias llinas Cerca del Hospital
y Sancta Clara
Foren las Casas se dirruhieren en numero de Cent y trenta
lasquals foren aualuadas en i o 60 67 ttq que son

Cent y sis milia Sexanta y Set Milers

Després del Siti de Gerona com lo frances tenia Norcas y lo Portus, anaua Juntament ab michalets Inquietant alguns Rochs Compozant los y prenent los Bestiar

Tambe des del any mil sis Centz Sinquanta quatre fins a mil sis Centz Sinquanta Vuyt feu tres entradas lo frances al Emporda y apres se allerga mes ab Exercit, euent Cabo de la primera lo Duch de Candala: en la Segona lo Duch de Conti; y en la tercera lo Morsur de Sant Hones entrauan de ordinari per Sant Juan de Juny, hi estauan fins a Sant Miquel de Setembre, Confiscant los fruyts axi de Ecclesiasticis com Seculars de decimas y heretats de aquells que estauan en Gerona o, en pare quiry haques guarnitio de militia, Lo Exercit ho militia de Espanya en eix temps se retiraua ala marina, Selua y Gerona; y després que los francesos se retirauan en Ves Noello los Espanyols anauan al Emporda hi esteuam fins porarxe en los Cortels Vna Vegada hi ana ab Exercit lo Senor Don Juan de Austria Altre lo Marques de Mortara Virrey allotzantxe ala Bibal y en altres Vilas

Quant se sabia que francesos y los Michaelts Inquietauan algun Roch exia Caualleria y Infanteria de la Guarnitio de Gerona, ab dos Companias de Son Certio ab Juan del Castillo Tournador de la placa y Jaume Guitart Veguer de Gerona ab molt numero de Payrans y Joan Batlle de Sana queu era tambe de Gerona ab gent de la Batllia desques fara mencio de algunas exidas

Tenint lo Enemich sitiats a Castello de Empuries Don Diego Cauallero General de la Caualleria restant en Gerona lo Senor Don Juan de Austria, arriba ala Vita de Armantera ab la

Caualleria y topantre ab lo Enemich tingueren en contra mo-
rint alguns Sinquanta Soldats de Vna part y altre y prengue-
ren quatre Capitans Francescos de Cauall ab alguns Soldats y
de aqui repengueren la marxa per traure lo Enemich de Ba-
nyolas a portant hi dos Canons la Comensaren a Batre y en-
traren la Vila prengueren Vn Capita partia, que se anome-
naua mossur la Serra y altres ofitials ab alguns michalets
quels poraren en Galera y peras paur de mil Sis Cento Sexanta
los ne traqueran

A Sis de Agost robant los michalets de Franca Vns paysans
ala Costaraja tingue Intelligentia Juan del Castillo Gouerna-
dor dela placa que sen aportauan dita gent y robos Isque de
Gerona ab la Caualleria y dos Companias del Regiment de la
Ciutat delas quals erant Capitans Rafael Marden y Anton Cella
y de Canet ab altre gent de la Guarnitio y fou foras atacar la
Casa ahont se erant recullits que era lo Hostal de Mata prop
Banyolas y per arhi foch hi prengueren la mayor part de Mich-
lets, los quals denjaren a fora Gerona y per ser tanta se trancara
Vna barra delas forehas y tornant les a laquesa lo endama foren
Canjats

Succesos del Any

1656.

Foren Jurats

Juan Nolas Ciutda

Ignaci Prats Militar

Francisco Vinyolas Mercader

Llorens fita menor

Fabrer

Al primer partiren de Gerona lo Governador dela Placa ab dos Companias dela Ciutat essent Capita delas Anton Cellas y Rafael Masdeu ab Cent homes y gent dela Guarnitio per anar a Tocomer los Soldats que citauan detinguts ala Vila de figueras y entre altres Don Pedro Auinyo Capita de Caualls y sent a Bascara setingue nouas que lo Enemich se era retirat y sen tornaren

Maij

Al Dos lo Governador dela Placa Isque de la Ciutat ab gent dela guarnitio y dos Companias dela Ciutat que foren de Rafael Catonominia y Joan Carrevar amistanchi faume Guitarrequeu ab mil homes y anantien per la part de Emporda en olor y per la part dela Montanya baixia Don Prosper Totauila Governador de Vich tambe ab gent de dita Ciutat y Vegaria y Junts entraren en Camprodon y se apoderaren dela Vila retirantse los franciscos al Castell y Vilt per los dos Governadors que si eran retirats no tenint lo necessari per sitiarlo se retiraren anant a Sant Juan Las Badellas que dona la obediencia a Espanya despres alallfogona y no volent dar la obediencia perquey hauria franciscos y Melichalets Comendaren gent de Guerra y tingueren en contra mataren alguns dels nostres y dos alfers y los feren dar la obediencia y sen tornaren a dot y rendiren al Mallol Castell de Sancta Pau y Castellfullit Angles y Amer ab las Companyias de Melchior Ester y Francisco Pats

Setembra

A quince arriba en Gerona lo Marques de Mortara Ya Sete

marxa en ver lo Enemich que encara era al Emporda lo
 Tercio dela Ciutat tingue guarnits los puertos fins a Vint y
 sis quey entra Vn tercio de Barcelona, y dela Deputatio restant
 lo portal del Areny per la Ciutat, com te acostumat lo Virrey
 ab son Exercit anaua picant al Enemich

Novembre

A Nos lo Derrota en lo Pla de Dosques y Sabent se era
 retirat a Figueras y estaua alli acortalat arribá ab son exercit
 a Sant Pera Pescador ahont feu alto lo Virrey y lo enemich
 se retira a Rosello asintint Jaume Guisart Veguer ab tres
 Centi homens de la Vegaña

Successos del Any

1657

Foren Jurats.

Federich Desuall Militar

Francesch Burgues Citada

Licidro Vila mercader.

Benet Torrent menor

En lo Jerec Diuenge de Juliol tenint Intelligentias los
 Jurats de que lo Capitol volia Impedir de acompanyar lo
 Senor Bisbe delas gradas del Presbiteri dela Seu fins ala
 porteta que pasa a son Palatio pretenint dir o bisqui tocava
 als Canonges. Y no als Jurats deida ren de anar hi per
 Neuar escandols

Després sen dona raho al Concell y fou resolt no anassen
 los Jurats ala Seu que no estigues tot assentat y que se tractas
 de altres dos Caps, y perço se tingueren Vna Conferentia Co-
 missaris de Capítol y Ciutat y sels dona Vn paper dient que
 la Ciutat fos reintegrada ab lo obsequi hauian Tempre ac-
 tumat fer los Jurats al senor Bisbe

En segon lloch que en las Cattedras dels Estudis se Votas
 com a Barcelona, Leyda y altres Vniuersitats aprouadas
 que era per anti quitat del grau, En lo Tercer que los Jurats
 y prohomenes tingueren lloch en lo Presbiteri com lo tenen
 los Magistres en las demes Cathedrales de Catalunya
 Fou resolt per los Comissaris del Capítol ala segona
 Junta, que sels tenian somissio para tractar del primer
 y segon Cap, y no del Presbiteri per ser Contra los Segrats
 ritos y decretos apostolicis y los Comissaris dela Ciutat ala
 tercera Junta digueren que no tractantse del terzer, que era lo
 Presbiteri, per ser Indecent lo lloch que de present tenan, no
 tractas dels dos primers, y axi se deixa aso fou lo principi
 delas diferencies entre Capítol y Ciutat. Estas materias se
 son ayudadas com en lo any mil lls Centi Sexanta dos se lura

Successos Del Any.

1658

Foren Jurats

Simon Miquel Ciutada

Josep de Celomen Militar

Jaume Camps Mercader

Francesch Puget menor

A Dos de Febrer se feren las festas del Naxament del Princep
 de Espanya anomenat Philip Prospero que nasque a . . .

Nouembre mil Sis Centz Sinquanta Set com no estauan Units
 lo Capitol y Ciutat noz feren Juntas: lo Capitol las feu ala seu
 y la Ciutat a Sant feliu

Per Ser la Ciutat de Gerona placa de Armas Intentaren los
 Cabos dela ouarnitio Volente allotjar per las Casas y la Ciutat
 no feu entendre asa Magellat: hin rebe eixa Carta ab que nou
 esforzaren mes

El Rey

Amados y fieles nuestros haviendo entendido por Vuestra Carta
 de Veinta y Seys de Mayo passado la Finesa y Voluntad con que
 nos oferecys ami Seruitio en defensa delas armas del enemigo
 no pudiera dexar de manifestar la estimation que lo hago de
 tan buenos Vasallos y quanto Confio lo Cumplireys por las experi-
 entias que tengo y ha procurado acreditar al natural efecto que nos
 assiste: Y deseando que essa Ciudad experimente los efectos de mi
 Benignidad, que tanto sabe merecer Ecriui adon Juan mi hiyo
 ponga en remedio Conueniente, en el reparo de los danos y Sentimien-
 tos quenoz haueys representado en el memorias aparte con ocasion
 de pretender los Soldados alojar y entrar mantenimientos mas
 de los necesarios como creo lo haura la hecho Sabiendo lo que
 Yo deseo vuestro Consuelo y aliuio como tiene de mi entendido
 Datz en Buenretiro a XXXXVj de junio M. D. C. IV.

Yo el Rey

Vt D. Christofol Crispi Vice

Vt C. de Nobles Reg-

Vt D. P. Villa q- de

Vt D. P. de la R. de

D. Didacu de la R. de

Vt Comes de Albarran

Vt Martra de

Vt D. Migue de la R. de

A Denou de Juliol se feu Eleccio de Emperador de Rey
 de Ungria fill del mort

A Vint y sis sitiaren los franceses a Camprodon que a Vint y nou de abril los ne hauian treys: tota la terra feu lleuats y traqueran lo Seruio de Barcelona que feya guarda en Gerona al Porta de Nostra Senora y las Companias dela Ciutat la fegan en dit portal y al dela Placa delas Cols

A Setze de Agost fou socorregut Camprodon y los franceses se retiraren

A Vint y sis arriba lo Marques de Mortara Virrey en Gerona de Camprodon

A Vint y vuyt sen anà a Barcelona y la Caualleria se al·loja al Empurda

A Vint y sis de Setembre arriba en Gerona Don Dicoo Cauallero General dela Caualleria y feu demanar a las Ciutats Casas per las Camaradas his resolque ab vna Prometiada se lin paras vna de quartel sols per ell y no la volque acceptar que son Intentavan quels al·lojassen y lo Concell General ha resolte que sols com hi sena lo Virrey ab la Cort dels das Casas altrament no. fentse ell lo gasto

A Deuyt de octubre entra lo Virrey en Gerona a Vint y vuyt sen ana ala Bisbal ab lo Exercit y gent ala Negaria y Bailia

A Denou de Nouembre torna en Gerona lo Virrey deganat de puagra

A Sinch de Desembre sen ana la armada dela Bisbal a Banyolas y a dotze lo Virrey sen torna a Barcelona

A Deu de Desembre combregaren lo Senor Bisbe Don Bernat de Cardona y per lo enquantra quey hauria de no assentar se los Jurats als Lanchs dela Ceu se consenta ab lo Capitol que arribant los Jurats no fessan sino oratio sens sentar se y estant tots agunt pendre lo talem y lo ministre la Custodia y anarsi a portar lo Viaticum com se feu axi. Y despres si anaren fer Visita. Y als tretze alas Deu horas de mati mor

A Setze enterraren lo Senor Bisbe no ananthi los Jurats per
no ser Conuidatz del Capitol, Sentenque per las diferentias si be
deyan tocaua als parents quant ni hauia lo ques diferent ab altres
Bisbes que sempre ho feya asaber lo Capitol

A na en lo Enterro ab Caparo de Bayeta y Capa Marga,
Don Maurici de Cardona son nebot fentli Cortat don Ra-
mon Dammars y don Pedro Derbach. Y ala segona filera
ana Don Jeronym de l'algornera y Cardona, tambe son
nebot fentli Cortat Hieronym de Neal y Joan Viuas, totz
tambe ab Caparo y Capa Marga y tras de ells los demes Caua-
llers axi com se anauen, Fou elegit Bisbe lo Ardiaque Fran-
cesch Peyoan y mori antas de tenir las Butllas

A Vint y tres feu Intimar lo Capitol dela Seu als Jurats
Ynas lletras dela Romana Nota abque se abstinguessen de anar
al presbiteri de Sant feliu, que lo Capitol de dita Iglesia los
hi hauia admesos y axi sen abstingueren y despres fou lo ma-
teix dels presbiteris dels Conuents. Apris se auerigua no ser
presbiteri hauenthi diuinio de hont estan los Celebrants de
gradas com lo de Sant francesch, de Sant francisco y Sant
Marti quey ha grada

En lo Any

1659

Foren Jurats

Jonaci de Prats Militar

Jo M. Navia Casadevall Ciutada

Rafel Francesch Camps mercader

Francesch Casas Menor

Successos Del Any

~ 1660 ~

Foren Jurats.

Joan Batista Perpinya Ciutadà

Don Ramon Dammarg de Fossa

Pere Rossello Mercader

Hieronym Vedruna Menor

Fabrer

A Set després de haver prechidas Juntas de Theòlechs considerant los Vicaris Generals y la Ciutat per raho de ser placa de armas de bona y haverhi molta militia no cran poderosos obuiar que noy haques desfressas y ballas per las Carnastoltes no reparant per las Censuras. Després de molt mirat y Considerat per Capitol que noy havià Bisbe y Ciutat fou resolt se Commutassen en Casar Vna Donsella pobre donantli la Ciutat Sinquanta Lliures fer diu deu missas Cada die en la Capella de la matirxa Ciutat. Coes lo Diumenge, Dilluns y Dimars de Carnastoltes, Dejunar la Vigilia, ques lo Primer de febrer de la Purificacio de nostra Senora. I pus lo Poble havià dada ocaio a rompres lo Vot se havià fet, Fou resolt se feu Vntall de mil Lliuras y que la Ciutat quitas Vn Censal del que fa de semblant Denro y los pagas cada any a la Donsella que exoria perant hi a sort Dotze anomenadoras per los Jurats, ques fa la Extraccio lo primer de Janer, després de ser fets totas las dels Jurats y demes officis

A Vint y hu se publicaren en Barcelona, La quatre de Mars en Gerona Las Paus Vniuersals fetas entre los dos Reys de

267
Espana y Franca, Restant Nosello y Consient per Franca

Abril

A Dotze arriba en Perpina lo Rey de Franca y la Reyna mar-
g Duch de Anjou son Germa als Catore sen tornà

Maió

Al Primer se son restituïdas totas las Azien das dels quita uen-
poratz en Vn Regne daltre de tal manera que Cada hupoga gozar
de sas vendes y matrimoni

A quinse Vn francos tingué deuorio de fer tocar Vn Reliquian que
deya lo sent hi hauria reliquia de Sant feliu ala Pauilla de Sant
Marc y si apegas sanch que sen rebe Informatio de tant gran
marauella

Juny

A Set fou la entrega dela Infanta de Espana per Esposa del Rey
de Franca ala ralla ab assentencia del Rey catholic y la Reyna
Mara la Germana

A quatre hauria scrit lo Virrey ala Ciutat que traunia tota la
quarintio y fana placa de armas a Froueras

A Vint y sis se entrega la forcalera de Rozas al Rey per los francos
y totas las monitions y artilleries que eran en Gerona las hi aporta-
ren Anay per Gouernador Marco Antonio Genaro

Juliol

A quatre Joan del Castillo Gouernador dela Placa de Gerona
se despedi dela Ciutat y entrega totas las Claus dels Portals a lo

Jurats y resta tot a Carrich dela Ciutat
A sis sen anà de Terona lo Governador quel hauian prouehit
de Oliuensa ala ralla de Portugal pochis dies apres com no era necessari
reforma la Ciutat los Capitanis hi deixaren de fer guarda en los por-
tals sino ques tancauan denit

Novembre

A Vint y sinch entra en Terona lo Senor Bisbe Don Joseph
Faxedà que's natural de Olot y dela Religio de Sant Hieronymi los
Jurats lo anaren a rebre hi'l acompanyaren fins ala placeta dela seu
sens apeare per no puyar ala Iglesia per las diferencies deli assientes
en ella lo Capitol lo baixà arebre fins al peu dela escala baixant
las gradas cosa que no acostumaua pero se conserva axi pus los Ju-
rats no l'acompanyauen ala seu de que lo Capitol lo rebes en apeantze

Successos Del Any

1661

Toren Jurats

Theoderich Desualls Militar

Mr Joan Batista Moret Ciutadà

Nicholau Roig Mercader

Pere Marcer Menor

Abril

A Vint y sinch entra en Terona que Venia de Madrid y anaua
a Roma lo Eminenti'ssim Cardinal Don Pasqual de Arago fill
del Duch de Cardona no volque entrada de la Ciutat los Jurats li
anaren fer Visita y alar tres de la tarda lo Capitol ab Capar

263

Pluuials, lo ana acompanyar ab Creu dela Casa del Abat de Sant
Feliu fins ala Seu aportant lo Senor Bisbe la Vera Creu, ab Capa
y mitra y a son Costat dret anaua lo Cardenal Sota talem y axi
feren professo per la Iglesia y sen pujaren al Presbiteri y lo Senor
Bisbe digue algunas orations y la Eminentia estaua assentat
ab estrado, despres se alca y dona la Benedictio y se assenta
en la Cadira Episcopal y lo Senor Bisbe ala del altre costat del
cor, y entonant Vespres sen passa lo Cardenal ala Cadira del
Ardiaconat Major quen era prouehit

Novembre

A Vint y dos rebe la Ciutat Vna Carta del Rey nostre Senor
enque li fa saber la mort del Princep son fill y lo naixament
de altre Princep la qual es del tenor seguent

Sobre Scrit

A los Amadors y fieles nuestros los Jurados dela nuestra
Ciudad de Terona

Amadors y fieles nuestros. Haviendo sido nuestro Senor ser-
uido leuarse parasi a primero deste mes al Principe don Phi-
lipo mi hijo, causando el sentimiento de un gran perdida
lo fue tambien usando de su Infinita Clemencia y piedad de
fauorecerlos con el feliz parto dela Reyna y nacimiento dicho
de otro Principe el Domingo seys deste ala Vna del die: de que
estoy con la alegria y gozo que es rason por el Bien Vniuersal
de mis Reynos y Vassallos de que he querido auisaros: Y que
la Reyna y Principe quedan en salud para que esta Ciudad
me ayude adar a Dios gratias que se le deuen por tan gran
misericordia como ha usado con nosotros en la occasion presente
rogando a su Diuina Magestad las continue para que logranos

el Principe como la Monarchia ha menester sea todo en su
 mayor Seruitio y exaltation de nuestra Santa Fee Catholica.
 y se haran en esta Ciudad las demostraciones de Negocios que
 acostumbran en que me Seruireys Daty en Madrid a 20. de
 Nouiembre M.D.C.Xj

Yo el Rey

Vt D. Christy Crespi Vice

Vt C. de Nobles N^{rs}

Vt D. Genis de Castellui

Vt D. Josephus Nomen N^{rs}

Vt D. Didacus de Sada Secreg

Vt D. P. Vilapando N^{rs}

Vt ex. Ca. N^{rs}

A Vint y tres de Nouembre se tingué Concell General seginte
 en ell la Carta de la Magestad (que Deus) que serui de Pro-
 positio y en una Catorzena ques Comete fou resolt se fessen las fes-
 tas acostumadas en semblants occasions de naxiament de
 Princes

A Vint y Vuyt las Comensadeser lo Capitol dela Seu ab los de-
 mes Ecclesiasticos y Conuentz que com encara no estaua ajustat
 ab la Ciutat las feu asolas. Feren tres dies luminarias per las Igle-
 sias y tres officis ala Seu y sermo y atenta al Vltim die digue
 lo senor Bisbe de Pontifical la missa y predica porant ala porta
 dela Nerea del Presbiteri. Un estracho eminent y ell assentat al
 mitg de dos assistents ab Casulla y mitra predica y lo ofici fou
 Cantat ab linch Choro

Desembre

A Onse Sa Sanctedat de Innocentio Sete a Instantia de la
 Magestad del Princep quart Rey de Espana declara esser concebuda

Sens peccat Original en lo primer Instant de la Concepció Maria
Sanctissima Senora nostra: ferense moltes festas en Espana
Cathaluna; y axi en Lerona en particular las dos Congrega-
tions dela Compania de Ihesus: los Licenciados la feren, a
Vint y nou de Maig segona festa de Sincogema y la del se-
cular lo Diuinenge dela Trinitat aquatre de Juny ab molta
musica y lo Senor. Bisbe digue missa Dajxa y dona la Co-
munio als Congregantz hils prengue lo Jurament de defen-
sarla ab las armas y Vida.

A Vint y set feu la Ciutat las festas del naixament del
Princep dientse en la Capella de Sant Miquel ofici Solemne, Sermo
y als tres Vespras musica y Luminarias per la Ciutat y Conuentz
quey enuia teya, y Dallas en las Sacas y los Jurats se feren
las alas de las gramallas despolin de or.

Lo Princepte diuuyt noms, pero sediu Carlos Pochs dies apres
també avi un fill la Reyna de Franca.

Successos Del Any

~ 1662 ~

Foren Jurats

Rafel Mas deu Ciutada

Joan Batlle Militar

Jaume Narcis Albia Mercader

Pere Pera Menor.

Febrer

A Dotze se feu Profeno per Ciutat y despres ala Paceta del

Campanar dela Seu de Cantaren los quatre Euangelis y se absolguen los excomunicats presents y ausents, hiu benchi la terra asso se feu per hauerse obringut a. Instancia dels Deputats de Cathalunya Vn Tribuleu y abolutio del Pontifice per la Ciutat y Bisbat de Gerona ates los danys, morts y altres greccas se eran fets endit Bisbat per occasio de las Armadas tant de Espanya com de franca que de ordinar hi auislian la Vna la altre des del any mil sis Cents cinquanta tres que fou lo siti de Gerona fins al de mil sis Cents Sexanta ques concloueran las Paus y molts anys. Succchi que Vns mateixos llochs del Emporda contribu hian als Espanyols y francuos al presidi de Nossas ques tenia per franca y al de Gerona per Espanya y algun estiu se troba dit Bisbat sustentat dos Exercits lo de Espana estaua allotjat ala Selua y lo de franca al Emporda tenint per valla dehu y altre los Rijs de Ter y de Fluia

Octubre

A Setre se Regi en Vn Concell General Vna Carta de don Fabrie de Nupia portant Vnus de Gouernador de Cathalunya dins la qual hi hauija copia del orde quel enuia la Magestat sobre las diferentias entre lo Capitol de la Cathedral y la Ciutat del tnenor Reguent

El Rey

Noble y amado Consejo dezeando euitar las diferentias y pretensiones que hay entre el Cauildo de la Sancta Iglesia Cathedral de Gerona y la Ciudad sobre el asiento que los Jurados della han de tener en dicha Cathedral y demas Iglesias de la Ciudad forma de acompañar al Obispo y de hir en las processiones

7.
273
Y otras cosas particulares. Mande al Marques de Oñaz y
Mortara Siendo mi Lugar Teniente y Capitan General y al
Obispo de aquella Ciudad me informasen de todo y de los medios
que se les ofrecieren para reducirlos a Año de paz y Buena Confor-
midad como conuiene la haya y hauiendolo echo y dando me-
quenta delas diferencias que se tuuieron con ambos pueſtos y Vista-
muy particularmente la materia en mi Consejo Supremo de
Aragon ha parecido resolver en cada Año de los puntos que se ofre-
cieren lo que Ira aqui declarado

El Rey

Que de aqui adelante se abſtengan los Jurados de acompañar
el Obispo des del presbiterio dela dicha Iglesia Cathedral hasta
la puerta que sale ala Casa Episcopal assi en su primera entrada
como despues todos los Jeneros Domingos que se haze la proces-
sion dela Minerva y que acabada la function despues de hauer
salido el Obispo del presbiterio se vayan los Jurados

En la pretencion que los Jurados tienen de que se les de asiento en
el Presbiterio de dicha Cathedral ha parecido que respeto dela Corta
Capacidad que hay dentro del para las funciones Episcopales no se
les de sino fuera de dicho Presbiterio poniendose junto ael Vna

starima leuantada una grada del plano dela Iglesia que este
serrada por delante con balustrada y sobre ella un Bancho grande
de respaldo donde se assienten los Jurados y no haja mudansa
teniendo entendido que a hun que sea Capilla real pueden estar.

En las funciones a que acostumbrañ hir los Jurados con el Cauildo
en la Iglesia de Sant felix ha parecido que tengan su asiento
dentro del Presbiterio respeto de hauer bastante Capacidad para
ello

Que Concurriendo en las Iglesias dela Ciudad los Jurados

con el Camildo. Este se ponga haciendo dos Sados, ho Choros, a
cerca del altar mayor y los Jurados esten en Bancos al fin de los
dos Sados del Cabildo en frente del Altar mayor. Respeto de que
se de asiento en el modo de recibir las personas, Reales Prelados
y otras de Condition quando van ala Iglesia Cathedral acom-
pañados de los Jurados ha parecido supuesto que los Jurados
van a su Casa no tiene Inconueniente que ellos los acompañen
hasta la puerta de la Iglesia mayor y que alli Salga el Cabildo
y entonces los Jurados queden ausente y esperar la persona
Real a la puerta de la Rexa de Presbiterio y luego que heyan
entrado en el quedarse en su lugar

Que enquanto el modo y forma de entrar los Comisarios de la
Ciudad y el Cabildo en la pieza donde se acostumbran juntar
a tratar cosas tocantes en los dos Comunes en que pide el Cabildo se
de forma y asiento parece se tengan dichas Juntas de aqui ade-
lante en casa Comun y en este caso entre primero un Ecclesias-
tico y despues un seglar y desta manera Interpoladamente Vayan
entrando todos y que la misma orden se guarden a Taliz: pero
juntandose dichos Comisarios encara propria se de lugar de
precedencia al huesped

Que quanto el votar las Cathedralas en la Vniuersidad Literaria
de dicha Ciudad voten los Canonigos de la Cathedral aunque
no sean Doctores y tengan los asientos que antas acostumbra-
uan

En Nozon de que este abierta la puerta de San Christofel de dicha
Ciudad como lo pidio el Cabildo puesto que el Marques de Olia
y Mortara dio orden para que lo estuuiessen Como tengo entendido
se executara asi

En los altres Caps que demanaua lo Capitol y tambe la

Ciutat queij ha Causas Intentadas las remet anals Oribunals
hont estan Introduhidas que son de Interesses
Conclou la Real Carta dientz Supuesto que con hauer senyalado
ala Ciudad el Lugar Pariento que ha de tener en dichas funcio-
nes. Cessa el motiuo conque se ha excusado de hir aellas como an-
tes acostumbraua es mi Volundad. acuda de aqui adelante a to-
dar las que antes sua sin excusa alguna. Vos me auisareys de
lo que se hiziere en ello para tenerlo entendido. Datt. en Ma-
drid, a ~~XX~~ de Setiembre M.D. CXXij

Yo el Rei

V. t. D. Chris. Crespi Vice^{cus}

V. t. Comas de Albarera

V. t. D. P. de Vilapando ^{Nr}

V. t. D. Gregori de Castellui ^{Nr}

V. t. D. Joseph de Lueyo ^{Nr}

V. t. D. Josephu. Romeu

D. Didacus de Sada Secre^{re}

Y com sie Just que los Reals ordens y disposicio de la Magestad
sien ab tot effecte, obeyr, Cumplir, Exequatar Vor diem y manam
que encontinent sen. mira ni dilatio alguna porcu en prompta Exe-
quicio lo prochalendat Real orde de la Magestad procurant que
entre aqueixa Ciutat y lo Capitol hi haya bona Conformitat y
correspondencia com conue per lo be publich de aqueixa Ciutat
y ajustantze al que de la Magestad en estos Capitol disposas del
que restara Seruit y noz neferem la deguda representatio que tal
de la Real Cortuntat Datt en Barcelona a ~~XX~~ de octubre
de M. D. CXXij

Don Fabrie de Llugia

V. t. de Tria demont Sim de Boixada ^{Nr} — Fran^{cus} Leonar

In Curia I. L. C. Pmo ^{fol.} — ~~XX~~ij

Vna Copia dela Carta de Sa Magestad fou enuiada alla Ciutat per don Gabriel de Supia portant Veu de Governador General anant la Vice Regia

Lo Senyor Bisbe y Capitol tingueren las matixas Carta Llegida que fou en Concell General la real Carta se Comete tot lo dependent del rayult, ab lo Capitol ala Setena quey hauria percix efecte ab libre y General Administratio. la qual se tingue encontinent y fou Resolt que lo endema se fe embaixada al Senyor Bisbe ates se sabia tenia Carta de Sa Magestad pera que fos medi para Concordar ab lo Capitol y per to y per lo demes se anomenaren per Comissaris Hieronym de Neal, Francesch Burgues, Joseph Guell y Francesch Puget

Adont se feu la dita embaixada al Senyor Bisbe Responent se alegrava del bon Succes que esparava tindrian las matixas de las diferentias entre los dos Comuns y per apart obraria en tot lo que li fos possible

Al matix die ala tarda lo Capitol feu embaixada ala Ciutat sentli entendre la Carta hauria rebuda de Sa Magestad y que pera conferir ditas matenias hauria anomenatz per Comissaris lo Dr. Narcis Casart, Ardiacha de Emporda, lo Dr. Ramon Canou Canonge y Thezorer, lo Dr. Jaume Burgues, Canonge y Capiscot mitja, y lo Dr. Salvi Estanyel Barille Canonge Respongueren los Juratz que lo endema los darien la resposta tambe per Embaixada com se acostuma

Adauyt se feu Embaixada al dit Capitol per los quatre Comissaris dalt anomenatz dient la electio que dells hauria feta pera conferir las matenias y Juntz acordaren de tenirlas en lo Conuent de Sant Domingo

En las Conferentias se ajustaren al que Sa Magestad ordenaua

Sobre los asientos Sant ala verxa del Presbiteri dela Seu per los
Jurats y tra del Banch Conxat per dits Jurats al tre per los Proms
comenta la auentat y pozat en obra
Suntament Renuntia ab acte lo Capitol dela Seu ala Instantia
hauia feta en la Cort Romana per la riuatio de no estar los
Jurats al Presbiteri de Sant feliu y dels Conuentz

Novembre

A quinze d'ingue l'ha Junta en pntia del Senor Bisbe y ab
las personas baix se anomenaran ab ques resolque podian los
Jurats assistir en lo presbiteri de Sant feliu sens Incomer en las
Censuras per quant ab las lletas no anomenauen sino los Jurats
del any mil six Cents cinquanta luyt y no als Successors y axi-
matix podia lo Capitol de Sant feliu darlos permittio en poder hi-
anar

Don la Junta en lo Palatio del Illustissim Senor Don Joseph
Faxeda Bisbe y en sapntia asi fent hi y Cridats per ell los qua-
tre Comissaris dela Ciutat dalt anomenatz y per part del Capi-
tol de Sant Felia los Canonges Joan Pau Combellas y Bernat
Boris las firmas dels Echelechs que se entregaren ab Un paper
als Comissaris lo qual esta recondit en lo Arxiu dela Ciutat
eran

Dr Franciscus Dⁿⁱ Archidiaconus Major et Canonicus Sancte
Ecclesie Gerundens. Dr Saluius Estanyol Batlle Canonicus
penitentiarius Sancte Ecc^{ie} Gerundens. Frater Raphael Guirart
Sector Subilatus et Guardianus Sancti Francisci Gerundens
Joannes Baptista Viuet Rector Collegij Societatis Ihesu. Y lo Prior
dela Carmalita Descalza
Adherco sententia prefate = Fra. J. Episcopus Gerundens

A Diuinyt de dit se feu Vna Embaixada al Capitol de Sant salu de part dela Ciutat que ates estaua declarat podian estar los Jurats en son presbiteri sens encorrer en las Censuras fossen scrutts admetrerlos abque respongue dit Capitol ho concedia ab que la Ciutat los estigues aqualseuol cora los pogues cideuenir per raho de Certas penas pecuniarias quey tenian; ab que apres fou resolt per Adocats y Theolochs ates no hauian tingut loch las Censuras y tampoch no hi tenian las penas pecuniarias

Desembre

A Sis de Conferiren los Comissaris dela Ciutat ab lo Capitol de la Seu sobre si la Ciutat hauia de demanar la professo que lo any mil sis cents sinquanta dos a Nint y nou de Nouiembre ab Concell General se era ratificat lo Vor de ferla com la de Corpus lo die dela Conceptio de nostra Senora que a quinze de Agost mil sis cents sinquanta se era promesa per ocaio del Contagia; ab promenada per no hauehi nombre de Concill y com nou trobaren assentat en los manals dela Ciutat ni notat en lo Capitol se resolgue que per lo Corrent any se fes sens demanarla y per lo esdeuenidor se fes ab mes Espay en lo any mil sis cents sexanta tres se feu dita professo sens hauerla de demanar la Ciutat

A Set al mati pujaren los Jurats ab gran acompanyament axi de promens com delas Confrarias ala Seu hont se feu Vn Solemne ofici de nostra Senora en actio de gratias dela bona Concordia entre los dos Comuns assentantse en lo nou puchto que auz galtos hauia fet lo Capitol y despres se Canta Vn Te Deum y com lo senor Bisbe baixà del Presbiteri los Jurats se estigueren quedos no fent sino salutarse y en sent baixos ab lo Capitol quel anaua acompanyant fins a la porteta los Jurats sen anaren per lo Chor

A Dit die alas dos dela tarda tornaren aguyar a Vesperas ala Seu
los Jurats ab lo promens ab Vergas blanchas, ab totas las Banderas
Aquila, Jagant, Jagantessa Drachs y Mulassa y ab la musica com
la Vigilia de Corpus tornant en per Sant feliu Ballastanas y placa
delas Cols

A Vuyt die dela Conceptio alas nou del mati pujaren los Jurats
ala Seu a hont se celebra In Solempne ofici y predica lo Pare
Narcis Collferrer Comenador dela merce dela Immaculada con-
ceptio en lo primer Instant aportant lloch molt ben aplicats
sobre la bona Vnio Concordia entre Ciutat y Capitel

A dit die alas dos dela tarda tornaren ala Seu los Jurats ab
las Banderas y ab tots los Sobredits Aliga. ahont se dona prin-
cipi ala Professo ab lo mayor Concur de gent axi natural com
forastera que may se sie Vista en la Seu ab gran gust y contento
de Veurer la bona Vnio y ser tornada la Ciutat ala Cathedral
que hauria deixat de anarhi del tercer Diumenge de Juliol mil
si Cent sinquantaset per las diferentias arras refendidas

Lo die de Nadal pujaren los Jurats ala Seu comes de
costum ab promenada

Lo die de Sant Esteua anaren a Sant feliu ahont se asse-
taren dins lo presbiteri ab los banchs de Vallut que te la Ciu-
tat y feu lo ofici lo Capitol dela Seu com es costum tots los
anys hijs posa en Exequio lo determinat per sa Magestat
de que los Jurats tingueran lloch en lo presbiteri de Sant
feliu y aximateix anaren en los presbiteris de Sant Domingo
y Sant Francesch las diadas quels toca Concistorials

Diferentias entre Bisbe y Capitol

Ant en pretenio lo Capitol dela Seu que lo Senor Bisbe
no podia exhigir dret de Vista de Certas Capallanias que
estauan agregadas adit Capitol per Vna Concordia se hauria

feta per lo Senor Bisbe don Bernat de Pau, que las Enfranguia
 y per hauer trobat lo Senor Bisbe que altrar hauian rebut dit dret
 abequé. S'el fets Suplicat ab embaixada del Capitol for seruit res-
 tituir ho y com deyan ho hauian fet altres Bisbes Sentlos notori-
 tiant en exas pretentions, lo Capitol ordena a m. Jaume Fabrega
 Beneat de dita seu, que no donas la portio del pa de Canonge
 anal. Senor Bisbe de aqui al deuant ab pretextu de que podia
 lo Capitol priuarlo dela portio y distributio ates nols restituiha
 lo que hauia exigit delas Capallenias y axi ho obserua dit mor-
 sen Fabrega, per lo qual Sentit dit Senor Bisbe lo mana posar
 al apreso y lo Capitol li feya aportar menjar de Casa del
 Coch y als Vespres lo sopar ab dos arxas y tres serueys de
 Carn y ab molta hortentatio a la mateixa Preso del Palatio
 li adressaren lo aporento

Sentit lo Senor Bisbe tant de quel haques an priuat com
 tambe haques publicat lo Capitol no li volian fer lo obsequi
 y acompaniament acostumaua axi com hix de la porteta
 qui baixa de Palatio ala Iglesia tant al entrar del Cor com
 tambe despres quant sen torna a Palatio, per dit efecte ordena
 Vn paper o manament a pena de Excomunicatio que los qui
 trobavian en lo Cor acabats los officis lo haquesan de acom-
 panyar lo qual digue a son Secretari lo llegis dins dell acaba-
 da La Epistola

Se posa Impediment a publicare
 lo mandato del Senor Bisbe

Lo quart Diuenge de Setembre, que era a Vint y quatre
 acabada La Epistola en la Seu. Vlent mossen Francisco
 Morato Secretari del Senor Bisbe llegir son mandato y com for-
 ohi lo que contenia de alguns Canonjas ques trobauan en lo

Chor si digueren quel anas a llegir ala trona a hont es lo lloch
destinat y no pertubar lo Chor y com ell tenia contran orde
de son Prelat no volgue moure sino passar auant per hont se
li feu alguna Violentia en traurelen abque Vherent elit Senor
Bisbe, digue ab alta Veu; Mans Violent en lo Chor lo por
entredit en la Iglesia y Vagan atocar la Vadada y tambe
Impediren a Vn seu patge no anas al Campenar per hont
se alborota la Partria y lo Senor Bisbe se Isque del Cor y
Sen torna a son Palatio y para lo ofici per Vn espay fins
que lo Dr Marcis Cassart Ardiaca de Emporda y Vicari
General Induit de alguns Canonges a lea lo entra dit y se
acaba lo ofici

A nã publicant lo Senor Bisbe que lo Diuenge sequent
manaria publicar nominatim per excomunicats los Canon-
ges que ab Violentia hauian porada la ma al dit morren francis-
co Morato, y lo Capitol tambe blasonaua hi fania qualcuo
Resistencia, dient que nol hauia tret del Chor ab fora sino pre-
gantley llibe se auengua fou dient y sent abque nol pogue llegir
y axi se hague de eixir del Cor.

Procehiments que se Intentaren per lo aquest del Senor Bisbe ab son Capitol

Trinqueren se moltras Consultas de Cheolechs per Vna part y altre
A los Canonges eran Cayguets en las Censuras que hauian porada
la ma a m Francisco Morato pero com no Confirmauan en
lo fet per dir ell no hauian fet sino pendre per lo Bras dient li
Sen anas a llegir lo paper ala trona llibe lo Senor Bisbe anaua
recaida die rebent Informations del modo que hauia succehit ab la
gent y Beneficiats se trobauan a la Iglesia tambe conformauan
Partis que li era lo que deyan los Canonges era estat acte de

Cortasia y Urbanitat dirli anas ala trona: pero si hi hauria haguda
Violentia concorrian en la Excomunicatio lo que nos tingueren per
tals ansbe sempre digueren missa

Tambe s'ingue disputa, si lo Vicari General lo hauria pogut
alçar lo entredit, hauent lay posat lo Prelat, qui deya que no era
Ben alcat que no tenia poder, qui deya que lo mateix que te lo
Prelat lo Comunica an al Vicari

Las Cortas se anauan empenyant que podia temer moltz grans es-
candols en la Iglesia perque totz ho haurian fet entendre al Summo
Pontifice y al Rey nostre Senor y als ministres del Concell, com era lo
Gouernador de Cathalunya que anaua la Vice Regia y com lo Bisbe
Insistia en Voler publicar las Censuras nominatim y los Canonges
blasonar no permetrian aque ningu pujas en la trona fins a defensar ho
ab armas y lo Senor Bisbe Intentar de Conuocar los offiçials Secu-
larz

Estant Las Cortas en eixos medis tant parilleros se cerca lo expedient
Seguent per amitiguar los aque nos vingues a Un Censatio a Diuinis
Si arribaua a esusio de Sanch a la Iglesia

Vnas personas Ben Intencionadas se Valgueran del Pare Fra
Nafel Luitart Guardia de Sant francerech pera que Suplicas a lo
Juratz se Interposasen a mediar las diferencias entre las dos Men-
ses Episcopals y Capitular per no arribar a mayor Notura

Perdit efecte ajustaren Vna Promenada pera determinar si se Inter-
porarian y per las rahons que alguns digueren, com fou quela Ciutat
no se hauria de posar en Cortas que no s'eli demanas per Vna delas parts
y com ales heres no estauen concordades, ni ab lo Capitol per las reten-
tions dels assientos, ni ab lo Bisbe per no esser demostrat efecte a la
Ciutat per publica apena de Excomunicatio anasen las Confr-
rias ab las banderas ala Professo del Corpus any mil sis Cents Sexanta
hu Induit de los offiçials segons se entengue per cixa Causa no aconella

283
La Promenada anal Jurats se Interrogassen y axi Cesa ex me-
di

Medis ques prengueren per al Sosiego
del senor. Bisbe y Capitol

Vist que no se hauia trobat Cami pera que la Ciutat medias eixas
diferencias, las mateixas personas y Zelotas del De Comu y enpar-
ticular Jaume Guitart Veguer que per raho de Son Carrech desitjaua
aquietarho y Sabent que lo Governador y Concell Rea desitjaua
lo mateix: Sansaren ma de tres personas de Calitat y ansianitat
que foren Hieronym de Nea, Francesch Burques y Simon Mi-
quel pera que en son nom propi se portassen per medianers entre
los dos Bisbe y Capitol a efecte de trobar algun expedient per lo
bonajust delas mateixas y axi apareixent los exercicia del seruey
de Deu y Benefici publich assegurantse delas parts Senan Ben
ohits acceptaren dita Comissio ab Concell de personas de bona Cen-
sura

Embaixada ques feu al Senor Bisbe y Capitol

A Nos de octubre nos conferirem Nos tres per dar la embaixada
al Senor Bisbe y Volgue Francesch Burques y Simon Miquel que lo
Hieronym de Nea com a mes Vell fes las proposicions alas parts
y fou la primera al Senor Bisbe que portats en sa presentia lo Co-
menzi del tinenor seguent

Illustrissim Senor

Hauent entes las diferencias y controuentias de Son mogudas
entre V. Illustrissima ab Son Capitol temereros de que no atepantse
arriben a majors empenys de hont ne resta noyre Senor ofer y lo
Poble escandalizat trobantnos en la eclat dela senectut y obligats ala
observansa dela bonas lleys portadas per los Legisladors de aquellas
tant Celebres com ben instruidas Republicas com Vn si cargo en

Sacedemonia solen en Athenas y Caton en Roma deque en Necom-
pensa delas acceptions y porrogatiuas Concedidas als Vells entre altres
preceptes y hu dels mes principals y apretats era de posar-se per medi a-
ners y Componadors ab la auctoritat y Canas pera ajustar las dis-
cordias y controuertias se anauan mouent axi en los particulars
republichs com en los Comuns dellas; Eixa es Illustrissim Senor
la Causa que los tres nos poram en sa presentia y ab las Veras pos-
sibles si Suplicam dos Cosas: La primera que per Vns Vuyt dies sus-
penga ala declaratio delas Censuras que pensaua publicar contra los
que hauian Impedit a llegir-se lo Cartell, y laltre darnos llicentia
perque en son nom ho pugam fer entendre al Capitol perque en lo
discurs de eixos dies Vayan trobant algun expedient per lo bon ajut
y concordia entre las dos Menses Episcopal y Capitular

Resposta del Senor Bisbe

Ohida nostra prepositio respon que de tot lo procehit y del que
fundaua la pretentio ne hauia dat raho asa Magestad, pero que esti-
mant nostra Voluntat y xel allargania la promulgatio delas Censa-
ras los Vuyt dies demanauen y que en son nom ho feren entendre
al Capitol y que tambe desitjaria algun ajut no preiudicant la mensa
Episcopal. En sentnos despoits ab estimacio del fauor y mere nos
fega resolucrem de fer embaixada al Capitol

Embaixada al Capitol de la Seu

Conferits que forem ala Seu diguerem al Secvatan del Capitol
se lerus fer entendre al Vican teniam que representarli hil ma-
nas Conuocar, lo se feu promptament hirs feren exir tres Capitu-
lars per acompanyarnos donantlos lo lloch despres del Vican y
Vna Dignitat. Representarem Cari lo matris que hauiam dit
al Senor Bisbe y que de sapart los assegurauam la suspensio de
los procehiments per Vuyt dies Confiant ab eixos trobaria la Tenono

algun medi para Concordar. Respongue lo Vicari hauian
ohida nostra prepositio que forsem Seruirt dar lloch pera determi-
nar lo fahedor que axi se practica en los Comuns ab las embaixa-
das dels donan. Donarem lloch y poch apres tambe ne isque lo
Dr. Marcis Cassart Son Vicari per tractar Interessos de Son
principal, lo Senci Bisbe passat Vn rato nos tornaren acom-
panyar los tres Capitulars y tambe hi entra lo Vicari dient
nos lo Capitol estimaua tambe nostre Voluntat y el que
per eix efecte hauian anomenatz quatre Comissaris per confe-
rir las matenas ab nosaltres que foren los Canonges Joseph
Viuer, Joseph Canou, lo Sacrista mitja Verdier, y Francesch Arra
Prenquerem puesto per Conferir las materias en lo Conuent de
Sant Joseph la mateixa tarda Iniferem llarga relatio delas pre-
tentions del Capitol y motius hauian tingut axi per lleuar al
Senor Bisbe la portio, com per Impedir la publicatio del Cartell
y la Justicia preten tenir que era no poder lo Senor Bisbe exigir
dret de Visita de Certas Capallenias, ni tenir lo Sello delas llicen-
cias dels Casaments y tambe de Ser donador de tantas Recto-
rias y que no pot publicar Censuras en la Iglesia que no sie
ab Consentiment del Capitol

Despres de hauernos Informatz los digueram que com nosal-
tres no enteniam fer officis de Jutges sino de promouadors se
seruissen de posarho ab scrits queu daian al Senor Bisbe
peraque se Cometes a personas de auctoritat y per Via de
concordia se ajustas. Y axi nos entregaren Vn paper y des-
pres lo Senor Bisbe altre y axi anauen donant papers y
respostas y ab eix discurs ho Vingue entendre lo Governador
de Cathalunya y Real Concell ab que escrigueren alas parts Coes
al Capitol tornas la portio del pa y distributio al Prelat, y ell
alcas las emparas hauia posadas als Arrendadors delas Rendas

del Capítol y axi ho feren restant apres Concordes de porarhi per medi-
ancs personas ab auctoritat

Sibe despres no Conservant se pausa auant en la Nota las pretensions
y declara entregar lo Señor Bisbe lo Sello anal Capítol y a dos de
fabrer mil sis Centz Sexanta quatre. Sey entrega sibe apres si Vin-
que orde del Vicecanseller nol entregas y la fou fet y deya que lo Bisbe
donas Cada any Sexanta lliuras anal Capítol per los drets y lo Ca-
pítol no si ajusta

Despres de Ser prouehut per Bisbe de Gerona Don Joseph Ninot essent
auditor de Nota Concorda estas diferencias ab lo Capítol de Gerona en lo
any mil sis Centz Sexanta sinch que los dona Dos Centas lliuras cada
any per lo Interes tenian ab lo Sello restant per lo Señor Bisbe
y de altre part dona Crenta sis Reclonias quen fos donador lo Capí-
tol que toca Mazar cada Canonicat

Successos Del Any

1663.

Forens Jurats

Don Hieronym de Vallgornera Militar

Joan Florens Espigol Ciutada

Rafel Vidal mercader

Miquel Sala y Salgas menor

Mars

A. En un Concell General fou Resolt de que se tornas fabricar
lo Hospital al mateix puesto que de principi estaua y fou comesa
Una Mayrena ab libre y general poder dela qual se elegiren qua-
tre Comissaris que foren Simon Miquel, Ciutada, Hieronym de

Real Militar, Joan Bosill mercader, y Lorenç sita menor y sentho
entendre al Capitol dela Seu tambe elegiren quatre Comissaris que
foren lo Ardiach de Emporda, Narcis Cassart, lo Canonge Miquel
Perpinya, lo Canonge Jaume Vilar, y lo Canonge Joseph Camps los
quals resolueren de Començar a desfer la escombra del questaua reduit
his gastas per dia principi Un Segat de mil y Stich Centas lliures
que hauria fet lo Reg. Jaume Llorenç Jacinta major dela Seu y
tambe hi haura deixat quatre Centas lliures lo Bisbe Elex
francesch Llorenç

Abril

A Vint y sis de dona principi ala obra dela escombra de traurren
la pedra y calobra que haurian dirruit las minas quant lo feren
Volar lo Senor Bisbe dona quaranta dies de Indulgentia als qui
Voluntariament hi anirian a treballar y llicentia per los dies
defesta y seu gran lo Concurs que de principi hi ana gent voluntaria

Juny

A Onse de Juny entra en lo Concell dela Ciutat Don Gabriel
de Mupia Governador de Cathalunya ab lletra de la Magestat
y altre del Marques de Castell Rodrigo Virey demanant ajuda
per la fortificacio que se espera fer ala frontera esplicancho de ga-
raula y apreidonant las cartas las quals se llegiren al Concell
y la de la Magestat es del tenor seguent

A los Amados y fieles nuestros los Jurados de nuestra Ciudad
de Gerona

El Rey

Amados y fieles nuestros Uno de los Principales negocios que

Nueva a su Cargo el Marques de Castell Rodrigo mi Lugar Teniente
 y Capitan General es disponer y ajustar las fortificaciones y plazas
 de la frontera de este Principado por el mucho que Conviene para su
 Seguridad y defensa que tengan lo necesario para su Conservacion
 y aunque la Cortes de los medios que lo ofrece el estado de mi
 Real hacienda per hauer de acudir a otros efectos y al Exército
 de Portugal y guerra tan costosa como es aquella en que tan
 Interesados se hallan todos mis Reynos no da la disposicion que
 lo quisiera para acudir enteramente a lo que es menester en esta
 Prouincia toda Via se han aplicado algunos que han de emplearse
 en esto pero como quiera que se necessita de otros para ayudar a ello
 hallandome con la satisfacion que tengo de tan buenos Vassallos y
 del amor y efecto con que son mostrays en mi seruicio Justamente
 confio que acudireys en quanto alcansaron Vstras fuerzas a esta
 tan precisa y en que se ha a conseguir la Conuenientia y nueua de esta
 Prouincia y lo particular de esta Ciudad y se procurara en ello y
 assi espero lo hareys asistiendo el Marques con la mayor cantidad
 de dinero que pudiesedes ho otros medios desta Calidad. correspon-
 diendo a Vuestra obligacion y a la Confiansa que me queda de
 recibir este seruicio de Vuestros que como tan Importante tendre
 del particular memoria para todo lo que nos tocara como tambien
 la entenderes del Marques. Dat. en Madrid a XXij de Enero
 M.D.C. LXXij

Yo el Rey

Don Didachus de Tada Secrete

V.º D. Christ. Crespi Vice.º

V.º Comar de Albaterra

V.º Ex.º Ca.º Re.º

V.º D. P.º V.º sapando R.º

V.º D. Miquel de Calba

Recibidas las Cartas de la Magestad y del Virrey se tomere lo

mirarho ab report a altre Concell a Vna Setzena que se era feta temps
hauia del redies para mirar las cosas del Bon gouern

Lo Gouernador portaua per Instructio demanas lo Seruey lo ters que
pagauan las Ciutats Vilas y llochs entemps que se feu lo Batallo que
gouernaua Franca si be las Cartas no assenyalaun la quantitat
y est Seruey era per tres anys. Yaxi vist que Terona pagaua sis milia
lliures y la hauian rebaxada com tambe las demes Vniuersitats
a mil y dos Centas lliures que era la taxa ara de Cada any 1600 ll
y ab los tres anys quatre mil y vuyt Centas lliures. Resolque la Set-
zena de ferli aqueix Seruey ara Magestat ab las Saluats y pro-
testas ordinarias que era Seruey Voluntari y que no fos tret per
exemplar. Yaxi se trigue altre Concell als treze y fou resolt de
si fer aqueix Seruey. y lo mateix hauian la fet las altres Vni-
uersitats

Lo Capitol de la Seu donaper any sis Centas lliures. y lo Senor
Bisbe tres Centas lliures

Lo Batallo Venia a pagar Cada any tota la Prouincia Dorfen-
tas Mil lliures. Ara aquesta contributio pagara Cada any al-
gunas Sinquanta mil lliures que se empleen en fer Vna porta-
lesa a Puigserda y tambe se fortifica Castellfullit y tambe fan
medias lunas a Moras

A Vint y nou die de Sant Pera, era Cosa antiquissima anar
lo Capitol de la Seu ab los Jurats a fer lo ofici al Monestir de
Sant Pere de Galligans y com los Jurats hauian obtinguda
gratia del Abat per estar en lo Presbiteri Sabut per lo Capitol deixas
de anarhi. Y los Jurats y Gouernador que trobava encara en Ci-
tat hi anaren estant en lo Presbiteri ab cadiras y lo Proms de
derras dient lo Abat de Pontifical de hont se Oeu que lo Capitol
no vof fer sino lo que lo Rey ha ordenat pus la anaren a sant
feliu lo Primer de Agost y lo Jurats en lo presbiteri

Desembre

A tretze hi haque Vn ayguat que Vn Bras de Ser se gira alas Ayguas mortas y fari ala placa de Sant salu que no obstant era muralla fou tant gran el Imperut del Aygua que Caua tot fonaments y espatlla tres Casas tota la part de Arui y les deixa Inhabitables y tenia ter tant Emburit onyar que no Corria apenas y com no ploque ala Selua, sino ala Montanya no entra molt dins la Ciutat contra-
rent grans danys per altres terras hauia Cauat la Aygua y engar-
ticular en la Tera de nostra Tenora de Montserrat que las que
baixauan de la montanya enderroca On quarto
Despres en lo any mil six cents Sexanta quatre la Ciutat la torna
fabricar fins al primer sortre de las Casas y les Parciellars hau-
rande fer lo demes

Successos Del Any

~ 1664 ~

Toren Juratz

Joseph Font y Mores Ciutada

Jaume Francoli militar

Nicolau Roig Mercader

Benet Torrent menor

A Dotze de febrer entra en Barcelona Don Vicente de
Toranga y als tretze Jura per Virrey de Cathalunya
Hauent obtingut lo Capitol desta Ciutat Vn Bolleto de
Roma pera que fossen franchs los ofitials de Capitol Seculars
de las Imposicions dela Ciutat y los Ecclesiastichs del

Indivisibles y Volent los Intimar als Jurats se anauan ocu-
tant peraque nols trobassen fins que a Sete de febrer reberen
per propri Vnas Letras del Real Concell manant als oficials Reals
perassen pena als riotans no Intimassen ditas Letras als Jurats
que primer no fossen Vistas per la Virrey y son Concell y axi no
repararen los Jurats anar ala Seu a Deset que era lo Cercer
Diumenge no Innouantre tota l'era las hores.

A tretze de Juny ana lo Senor Bisbe acasa la Ciutat pera-
despedirre dels Jurats per ser prouehit del Bisbat de Tortosa

A Catorre Vinque lo Senor Bisbe en ma Casa a despedirre de
mi Hieronym Real y lo mateix feu ab altres Senyors y a
Sete Sen Ana

A Sete de Juny arriba la noua deque era prouehit de
Bisbat de Gerona Don Josep Ninot que era Auditor de la
Nota Romana

Lo mateix die tambe se tingué noua era prouehit del Bis-
bat de Vich lo Senor Don Jaume de Copons que es Diputat
Eclesiastic Termia de dona Francisca ma mulier.

A Vint y Set se tingué en Gerona Concell General en lo qual
resolt se ferman Vna Concordia ab los acrehedors Censalistas
de que lo any Vinent de mil sis Centz Sexanta Sinch Sels
pagas Vna pensio de Censal y lo any mil sis Centz Sexanta
sis se lluyren Censals los que tindria possibilitat y los de Ne-
barria se pagassen al Breu Correria la dobla y axi se
obseruat

A Diuuyt de Agost passa per Gerona Don Francisco de
Maura Marques de Castell Rodrigo que era estat Virrey de
Cathalunya y anaua per Governador de Flandes los Jurats
li feren Visita l'ibe eixos Senors no la tornan a portaua
Vna filla. Jaume Guitart Veguer lo hospeda en dinar

Sopar. aportaua tant gran Caruatge de Caualls, Carrocas
y Literas y gent y familia ques digue feya de gasto cada dia
passadas de Cent doblas

A quatre de Desembre feu embaixada lo Capitol ala Ciutat
sentli entendre com sa Sanctedat a. Instantia del Rey nostre
Senor hauia dat Un Bolleto peraques fes octaua dela Coceptio
de nostra Senora y dit Bolleto y Carta del Rey que escriuia
adit Capitol fou llegida que Causa Summa alegria

A Onse passa lo Eminentissim Cardenal Colona que anaua
a Madrid no Volgue rebre y los Jurats li feren Visita

Successos Del Any

1565

Foren Jurats

Phederich Desuall militar

Simon Miquel Ciureda

Bernat Sis mercader

Joan Francesch menor

Setembre

Als deset alas quatre dela Matinada fou seruit nostre Senor
aportaren en sa Sancta gloria la anima de Phelip quart
Rey de Espana y Senor nostre, des pres de hauer rebuts tots los
Sagraments dela Sancta Iglesia ab gran Sentiment y descon-
uelo pera los Vassalls que tots los militars y Damas se Vesti-
ren de dol com de Pare. Hauia regnat des del any mil sis Cents
Vint y hu que mori Phelip tercer son Pare essent de Sexanta

anyos y als Set de octubre si fuesse la Ciudad las obsequias acostu-
madas segons se feren al Rey son Pare tenint Carta de auis ques
del thenor sequent

La Reyna Gobernadora

Amados y fieles nuestros Juues adies y siete deste mes de Setiem-
bre fue nuestro Senor seruido llevarse para si al Rey nuestro Senor
que haya gloria, hauiendo recebido los Sacramentos dela Iglesia
con su acostumbrada deuotion y sido su fin tan Catholico, y exem-
plar como su Vida y mi Sentimiento tan grande como se puede
considerar dejandome Tutora y Curadora del Rey don Carlos mi
hijo, y Gobernadora Vniuersal de sus Reynos y Monarchia, con
el mismo poder que tenia y me pudo dar su Magestad. Auiso os
deste Suceso para que lo sepays, como es justo y hagays las demo-
straciones publicas de luto y honrras tanto mayor que en sema-
santes casos se ha acostumbrado, quanto la ocasion presente
Lo es de todas las passadas y pidiendo a nuestro Senor su descanso
eterno y que mis acciones y las de mi hijo y vuestro Rey las
ordene a su Sancto Seruicio y al Bien Vniuersal de los Reynos
y Passallos y particularmente dessa Ciudad que lo tanto amo
y estimo y el amara y estimara y entretanto que lo ordeno otra-
cora y la disposition y estado de los negocios y tierna edad de
mi hijo no dar lugar ahir acue Principado aunque procu-
rare llevarle con la mayor breuedad que fuere possible pa-
ra que este fauoreida essa Ciudad con nuestra Real presentia
y iure las Constitutiones y Priuilegios desse Principado y con-
dado. He mandado a Don Vicente Tonsaga que en mi nom-
bre Continue el agericio de mi Lugar Coniente y Capitan
General y lo mismo a los demas oficiales y ministros en sus
ofitios como lo han hecho hasta aqui. Encargo. os que los

assistey y que acudays entodo lo que fuere necessario como lo haueys
acostumbrado siempre, para que tanto mayor puedan complir con sus
obligaciones y que procuren entodo lo que fuere de beneficio y acre-
sentamiento dessa Ciudad como lo merece vuestra innata fidelidad

Datt en Madrid a xx de Setiembre MDCXV.

Yo la Reyna

Don Georgius de Castellui

Vt Scr.ⁿ ab Heredia M^{rs}

D. Didacus de Sada Secret^o

D. Pedro Vilapando M^{rs}

Vt ex ha. M^{rs}

Vt Morra M^{rs}

Lo Virrey Continua Don Gouern prote. tantli los Diputats perque
no hauiat jurat en Cathaluna lo Rey Don Carlos segon sino en Cas-
tella que fins que haya jurat lo Rey Successor del difunt sol anar
lo gouern per Ompre dela Gouernatio y axi sedona lo prote. t
y durant la menor edad del Rey seli dispensa

Octubre

Al Vint y set molt tart entra en Lerona lo molt Illustre scnor
Don Joseph Minot Bisbe de dita Ciutat per occasio del dol del
Rey no volque recibo deli juratz lo endama si anaren a donar la
Benuinguda era auditor de Nota en Roma pochi dies apres torna
la Virita anant en Casa la Ciutat y tambe a alguns Cauallers

Successos Del Any

~ 1666 ~

Foren Jurats

Joan Batista Perpinya Ciutada
Don Ramon Dammarg de Foixa

Francisco Vinyolas mercader

Morens fita menor.

En lo Concell ques tingue lo primer de Janer fou Resolt que los Jurats continuassen en vestir gramallas de dol per la mort del Rey que Deu tinga en sa gloria axi com ho feren los passats que era gramalla de vinty quatre negra ab las alas y sandelas de Vellut, tot lo que ab las de grana espells y las aportassen fins als dies de Setembre que sera Un any cumplit dela mort del Rey. Y despres se fassan las demes gramallas de Vayeta Domes y escarlata y per que no haja la ciutat de gastar axi com dau anada Jurat Cent lliuras ab diners ademes del cost de las tres gramallas ara no sels ne done sino sinquant a lliures

A l'inch de Janer despres de ser tornats dela Cort Real los Jurats de prestar lo jurament per quant lo Vicari General Capítular estaua malalt no pusaren a la seu a dir Sentencia de excomunicacio sino que lo oficial lo promulga en la mateixa casa dela Ciutat estant los Jurats nous assentats ab banch y estrado de Vayeta ala ma dreta y lo oficial al altre part ab huedels banchs de Vaqueta delas Juntas

A de febrer mori la Reyna mara de franca ques deya Anna Germana del Rey Phelip quart de Espanya que Deu los tinga tots en sa gloria

296
A Deset de Març Volent llevar lo Cap a Vn Capità per haver
mort Vn home ala placa del Rey en Barcelona y com lo Borreu
Comensa a tallar la Corda per fer caurer lo cultell lo poble trida
Credo y tardant en Caure sent esta prompta lo Passient se alça
y Cridant misericordia se alborotaren Vns Soldats que estauen de
retent y Sens mes ni mes arremataren ala gent que stava mirant
la Sentencia Cridant los Soldats Vstra Espanya se tiraren dos
tirs y ell ab las espas pagant Cultralladas que entre farts de
Soldats y atropallats dels Caualls y cahent Vns sobre altres ne resta-
ren quinze de morts y farts mes de Texanta

No se auerigua quels pogue moure a fer tal actio lo poble no feu
ningun mouiment Contra los Soldats que fou gran Benefici per
Vns y altres per no ocasionar mayors danys

La Diputatio y Curia ho feren entendre ala Reyna nostra Senora
que respongue ala Diputatio la Carta Seguent y tambe ala Ciutat
que Car de Matexo t henou lo Rey ne feu penore alguns

Carta de la Reyna nuestra Senora y Governadora
alos muy Illustrs Senors Diputados y
Oidores del Principado de Catalunya
y Condado de Cerdeña

Deputados per Vstra Carta de Reinte de pasado y la que
tambien me ha Tenio Don Nicenç Tongago mi Lugar Niniente
y Capitan General he entendido el Successo del die diez y siete y el
exceso que obraron los Soldados de Cauallena y Infanteria
que estauan de Nueva con los que se hallaron en la Placa de
Rey a ver Exequitar la pena de muerte en el Capitan Miguel
Nius Siendo tan proprio de Amor de Principado y sus naturales
en mi Siruitio la tollerancia con que se huieron y el sentimiento

que nos ha Causado la Noche de que Varon algunos de los Soldados
 de que pudiera ocasionarse nota en Vuestra Fidelidad si lo no me
 hallare con la entera Satisfacion que tan Justamente me tenys
 merecida y es notorio a todos, como lo aseguran las demons-
 traciones con que procurays acreditarlo en todas ocasiones y se ha
 Visto particularmente en esta de que quedo con toda estimacion
 y memoria que no dexare de tener presente en adelante. A este
 mismo paise he sentido se siouissen las muertes de algunos y
 heridas de otros, que Causo este Fracasso, y quisiera embiaros todo
 el Consuelo que pide esta desgracia para que se tribuydes como deueo
 y marice Vuestro afeto y siendo tanta razon que se Castigue este
 desorden sin exception de persona alguna lo encargo con todo
 aprieto adicho Don Vicente Gonzaga, de quien entederays esto
 mismo, y que haga se administre Justicia con entera Satisfa-
 cion executando en todos los que se hallaran culpados las penas
 que procedieron en que hayan Incurrido, y si demas desto se of-
 reciere otro medio que pde ser de mayor Satisfacion se lo propon-
 dreys para que me se cumpla por lo que deueo se apliquen los que
 conducan a la mayor Satisfacion de este Principado como es
 Justo. Y tambien se ordene socorra a los heridos no parientes
 mas Cercanos de los que murieron y que estan mal heridos por-
 que no se falta a su aliuio y consuelo y alque deueo tengan en
 la forma que se queda Dado en Madrid a V. Abril
 M. D. C. LXVI

Yo La Reyna

Vt D. Christophorus Vice

Vt Exca. Reg.

Vt D. P. Villacampa

Vt D. Josephus Nomen

Vt Villota Reg.

Vt D. Georgius de Castellui

Vt D. Michael de Calba

Vt Ernandes ab Heredia

Vt D. Antonius ferre

Don Didacus de Tada Secret.

Diümenge a Setze de Maig lo Illustrissim Senor Bisbe portà la primera pedra en lo nou Hospital assistinhi los Jurats ab Cadiras Cubertas de Nayeta y drap de peus del mateix per lo dol del Rey ab grandissim concurs de gent

Com lo Senor Bisbe feu la funcio Vestit de Pontifical se disputa si hi hauria exemplar que lo magistrat estigués ab Cadiras en Gerona noy fou pero trobas en Barcelona dient de Pontifical lo Senor Bisbe en Noija lo die de nostra Senora de Setembre quey assistiren los Concellers ab Cadiras lo any mil sis Cents Sexanta hu. Y vist est exemplar lo Senor Bisbe vingue be en que la tingueren los Jurats, los Comissaris del Capítol noy assistiren que tambe pretenian Cadiras com los Jurats, sols los de la Ciutat que foren Hieronym de Ncal, Francesch Burques, Nicholau Noy y Jaume Torrent que reberen lo Senor Bisbe al exir del Cotxe y lo acompanyaren quant hi torna, aximateix als Jurats

Per lo die de Corpus que fou a Vint y quatre de Juny se feren los Jurats Vnas gramallas de anafaya negra que axi anaren los Concellers de Barcelona

A Deuuyt de Juliol se embarcha en Barcelona Dona Margarida de Austria Infanta de Espana y Emperatris de Alamanya despotada ab lo Emperador que hauria dies era arribada la armada de Galeras per acompanyar la a Denia y ella estaua en Gandia y per ser seli en malaltia y morta molta gent de la familia per la desacomoditat de la terra vingueren en Barcelona no se li feu entrada per occasio del dol del Rey son Pare sino que ab Vna silleta de brassos Isque de la Galera, his d'ora dins Vna carroca fins ala portada Venia vn poch desganada

A Deu de Agost se embarca his detingue en Cadaques a,
pendre lo golf fins a Setze de dit mes Va a desembarcar al final
y despres per terra a Alemanyia

A Sis de Nouembre se tingué Concell y ell se feu la Extracció
dels acreadors Censalistas que hauian fermada la Concordia
his llyren fins en quantitat de sis mil y quatre Centas llyres
als que his queren de Rodoli

Tambe apres ab altre Concell se determina se pagassen lo que
tenian diner en la Caula y Bancs y per dits acreadors se
ha Consignat lo blat procehirá de las molturas dels molins
nous y a Dotze de Desembre se vene als acreadors qui mes
hi darian puja la quarta de deu llyres si be seli fa lo en
eixa forma la quantitat quey deposaren ab sisens sens reba-
carlos

Successos Del Any

1667

Foren Jurats

Ignaci de Prats Militar

Francesch Burgues Cultada

Francesch Masplé mercader

Corma Para menor.

A Sinch de Janer Juraren los Jurats en Casa la Ciutat per-
que los Vells encara aportauan las gramallas negras per lo
dol del Rey y los nous selas peraren de Escarlata

A treze de Maig passa per Gerona lo Marques de San

Romans, que anaua per Embaixador de Roma los Jurats
si feren Vinita y ell la torna lo endama

A Set de Abril que fou lo Dijous Sant, nos pogue fer la professo
dels disciplinats ni lo diuenores perque sempre ploque eixos di-
as

A Set de Maig se tingué Concell per lo maridatge ques dona
demana per lo Casament dela Infanta de Espana ab lo Em-
parader fou Comes lo miraho ala Junta de taula

A Vint y dos de Maig mori lo Papa Innocentio Setze y fou
Creat Cement Viii a Vint de Juny

A Trente de Juliol per occasio del Exercit que entra el Rey
de Franca en flandes pretemint lo Ducat de Barbante se
dupia no Volques tambe Inuadir per esta frontera y asi
se enuia en Terona a Francisco Granollachs Mestre de Camp
del Certio alca la Ciutat de Barcelona lo qual prengue
la guarda del portal de nostra Senora y de Sant Christofol
restant per la Ciutat lo de la placa delas Cols y den Vila
y los demes se paradaren his terras planaren y alternia en dar
lo nom lo Coronel abdit Mestre de Camp Granollachs

A Trenta forma la Ciutat Vn Certio ab Vuyt Companias
foren los Capitans: Rafael Masdeu, Joan Carveras, Mr Gero-
nym Campmany que la eran Capitans Vells, Agustavensi
Don Juan Viuet, Josep Vlos, Joan Bernat Viues, Francisco
Prats y Florens Puig ferense delas Conpanias. La Ciutat dona
acada Capita sinquanta Hiures: al Alferes deu Hiures, y
adós Sargentos que hauiá en cada Compánia sinch Hiures
acada hu per temps de Any

A quatre de Agost se publicaren en Terona Vnas Cridas

de part de la Reyna governadora prohibint tot Comerç ab Vassalls
al Rey Christianissim ates no volgue tractar sapreventio per medi
de personas com la Reyna sey tenia ofert y per passar auant son
exercit contra los Payros baixos arribanthi en persona y hauer
presas algunas placas ha tingut abe Espanya de lleuar tot Co=
merç

Prete lo Rey de Franca tocar lo Ducat de Barbança a la Reyna
la muller com a Infanta major de Espanya per no hauerhi In=
fant aqui preten succeheix lo dit Ducat y ella ha de entrar en
loch de fill segon

La Deputacio també ha feta gent y la ha enuidada a Notas y a Luig
Serda

A Sinc de Agost entra en Barcelona lo Duch de Aruna per
Virrey de Cathalunya

A Decet de Febre se tingue Concell en Terona per una
Carta que aporta lo Governador de Cathalunya Don Gabriel de
Lupia que tra de la Reyna demanant se li continuas lo seruey per
altres tres anys atseran la finis Y axi des de lo que de continuar lo
a la mateixa quantitat que en lo de onse de Juny mil sis cent
sexanta tres que es de mil y cinc Centas lliuras cada any lo
senor Bisbe y Capitel també lo continuaren y lo matrix la
dome Vniuersitat

Digue lo Governador quant se despedi de la Ciutat per tornar
sen a Barcelona que fou adret de octubre que lo Bisbat de Terona
sens la Vegaria de Campyrodon pujaua ^{los tres} cada anys sinquant
milia lliuras

Despres de serre lleuat lo Comerç entre los dos Regnes no dubta per
part de Espanya pendrer Barba de Franca y lo matrix lo frances
dels Espanyols entrant també en terras enemigas una Caualleria

y altre apendre bestiar y grans abque restaren rompudas las paus
que en lo any mil sis Cents Sexanta se eran Juradas comentsantles
a rompre los francesos per la part de Flandes y espanya per la de
Cathalusya ocasionada de hauerlas primer ell trancadas y ha-
uer presas doz o tres placas que foren.

Si be ab gran perdua de sa noblesa y gent ordinaria essent Gouer-
nador dels Payros lo Marques de Castell Rodrigo

A Vint de octubre tenintre auis que unas tropas de Cauallena
y Infanteria francesa era a Serdania tement no sitiasen a Puig-
serda se daren Cartillas per las Batllias per socorrerlo y Jaume
Luitart Veguer de Terona hi hana ab sis Cents sinquanta
homens, y no y arriba perque la foren retirats despres de hauer
tingut Menquatre dela Tuamitio de Puigserda restantne
morts dels francesos alguns trenta y dels nostres savits lo Capita
Bellmar y altres dela Cauallena que per eixa occasio loferen
aprer. Comissari General

Successos Del Any

~ 1668 ~

Foren Jurats

Joseph Font y Mores Ciudadad

Don Hieronym de Vallgornera

Joan Espigol Mercader

Guillem Cabanyas menor

A Diuuyt de Desembre passat deixaren Vint y quatre Canon-
ges de rendir en la Seu essent lo Percey Diumenge per quels haui a

priuati lo Archabisbe de Tarragona pretenint hauian de pagar
la quarta y escusado del Sexenni enderrent del any mil sis cents
sinquanta Vuyt a mil sis cents sexanta dos y ditz Canonges y
demes Ecclesiastichs del Emporda pretenian esser exemptaxi
per hauerlos ne feta gratia lo senor don Juan de Austria quant go-
uernaua Cathaluna en nom de sa Magestat per las entradas
feya lo frances prenent las vendas tant de la Iglesia com de parti-
culari, y per hauerne feta consignat lo Rey a Don Francisco Mont-
serrat ho Instaua ab lo Archabisbe

A sis lo die de ls Nleys deixaren entot de Celebrar los ofis diui-
nos en la seu. Despres donant sis milia lliures abon compte a,
dos de febrer die de nostra Senora Candalaria se alca lo Curatio
Diuinis restant excomunicats los matixos Canonges de prin-
cipi si be ells no tingueren per tale y deyan missa en altres Igle-
sias pero en la seu no y rendian los anomenats sino alguns dotre
que nou foren lo die de sant Marc a Diuuyt de Marz no feu la
professo ha guardant ho per quant estana acomodat. Despres se
acomoda tornant a Pleidir los Canonges hi feren la Professo de
sant Marc

Lo Iurat en Cap se porta mangala y la Banda com a co-
ronel

A Vint y sinch de febrer se resolque ab vn Concill se continuasen
pagant lo Seruey fa la Ciutat al Rey que comenca en lo any mil
sis cents sexanta tres per tres anys que la eran finitz que puya cada
any per Gerona mil y sinch Centas lliures y tambe se paga lo
mandatge de la Infanta Dona Marganda de Austria quant
casa ab lo Emperador que fins ara se era deferida la paga de ma-
cosa y altre

A Dos de Marz entra en Gerona lo Duc de Osuna Virrey, seli feu
la entrada acostumada y tot lo textio se pararen lo areny en Batalla

donà tres Carregas que si aparqueren Be. al Virrey donà Vna
Vista per lo Emporda, per las fortalezas de Noya y de Palamos
y aderes se embarca a Sant feliu de Guixols y an torna a Bar-
celona. Posa en casa lo Senor Bisbe y ell lo hospeda

Noli aparaque al proposit Terona pera fortificarla per los grans
pedraster delas montanyas

En Madrid se son publicadas las paus entre Espana y Portugal
restant per Espana la Puca de Ceuta y tot lo demes per lo Rey de
Portugal fou la publicatio a Terona a Vint y si de Abril

Lo Rey de franca se es apoderat dela Borgonya que porchia Espana
per haucula trobada sens defensa

A Vint y set de Mars feu entendre anals Jurats lo Dr. Francisco Dou
Ardiaeba major de la Seu, com la Magestat lo hauria prouehit
del Bisbat de Terona per rahó de serho de Leyda lo Senor Don
Josep Minot los Jurats li enuiaren lo parabien per quatre Co-
missaris y a Vint y Vuyt baixa ala Ciutat lo Dr. Bisbe Ceb
estimanlli hauerli enuiada la Embaixada per la nova bona y
oferintze en son seruey

Tambe aparque al Cel Vn Cometa que dura algunas
nits

A Set de Abril sen ana al Emporda al Cervo de Barcelona
y los Soldats delas Conffianças de Terona temian guarda als Por-
tals que los de Barcelona la terian que son los de nostra Tenora
y Sant Chutofol

A Deu de dit tenint orde Marco Antonio Tenara Governador
de Noya per sinar lo Castell de Bella guarda cerca del Portus Isque
de Noya ab un tercio de Betons y ab altre Infanteria y auallera
y arribaren ala punta del die ala Vista del Castell y donant hi
Vn auant antas de estar en defensa la ab arcabussadas pedras y
magranas de alquitra que tirauan del Castell feren gran estrago

anals Soldats que del Certio de Barcelona ne mataren set y mltos
de nafrats y lo matix dels altres tercios y palcant fins al tart
Vient la reuientia hi robaren y lo dany hauian rebut y la
pocha gent que eran per poderlo pendre tingueren abe retirarse
y a Vint y hu torna en Gerona lo Certio de Barcelona

Per tot lo mes de Maig se ha fet suspensio de armas per la fron-
teras de Espana y Franca

A quinze de Abril se portaren per las portas delas loglenias depart
del Senor Bisbe Vns monitoins pregant y amonestant alas senoras
no anassen descolladas sino cfortas no amonstant las espallas do-
nantlos temps tot lo mes de Maig lo que nos remedia per anar-
sen lo senor Bisbe

A Vint de Maig fou llegit en lo Concell lo modo de assentarse
en lo presbiten dela Seu, que lo Capitol hauia concedit ala Ciutat
per medi del Virrey lo qual lo disposa que la Vigilia y dia de
Corpus lo die de nostra Senora de Agort y Pasquade Resurreccio
si assentaren los Jurats y dos promens militars y Ciutadans y to-
tas las demes diadas cada Jurat ab lo Company de son estament.

Y tambe que se reuocas Vna ordinatio que anou de Abril hauia feta
en la Junta de taula los dos Jurats asolas Mercader y menor, ab
los de son estament per ser prejudicials als militars y fultedans

A trenta de dit que era la Vigilia de Corpus se porta en executio
que pujaren en lo Presbiten dela Seu los Jurats ab quatre promens
dos militars y dos Ciutadans y lo matix lo die de Corpus

Lo die dela octaua hi asistiren per promens Militar, Ciutada,
Mercader y Menor

Lo Tercer Diuenge seguent que es la minerva comensaren
a dhrhi lo ofci axi matix ab Company de son estament y com
lo Diaa ana al Cor adonar sapau al Clero lo subdiaca la dona
als Jurats y axi era sempre

Tambe hi ha Un mestre de Serimonias que esta dret quant se diu-
hen los oficis arrimat al pilar

El Vint y Sinch de Juny se publica en Madrid y asinch de Juliol
en Barcelona y aser en Perpinya lo libre Comerç entre Espanya
y franca ques lo mateix que Pau entre las dos Coronas

Los pactes foren, que resta per franca la fortaleza de Charlorey delas
Vilas de Binch y de Attne delas Placas de Douay, lo fort de Escage
compres Jurnay, Oudenarda, Salle, Armanieres, Coustray, Berques
y Fumes ab totas las Batllias, Castellanas, Perratons. Estas terras
son en los pahissos baixos de Flandes, quel Rey de franca hauia
ocupadas ab las armas lo any mil sis Centz Sexanta Set tenint
la pretentio de tocarli lo Ducat de Barbante per la Reyna Ta-
muller, com a Infanta de Espanya

La Magestat Christianissima despres de publicada la Pau retira-
ren las Tropas delas guarnitions de totas las placas, Vilas Cas-
tells y fortalezas del Comptat de Borgonya Vulgarment dit la
francese Compte y restituirá realment y efectiuament y de bona
fe a sa Magestat Catholica tot lo dit Comptat de Borgonya sens
ninguna cosa reseruare ni retenir: De aquest Comptat tambe
sen era apoderat lo Rey Christianissim

Estas paus se son Conservadas entre las dos Coronas ab Intervencio
del Summo Pontifice, lo Emperador y Princeps de Alemany
y Olandeses, plogue a sa Diuina Magestad sean duradoras y
perpetuas

Foren firmadas per los Plenepotenciars de Espana y franca
en la Imperial Vila de Aix la Chapelle a dos de Mai y
a Vint y Vuyt de dit en Paris

A onse de Juliol se reforma lo tertio de Barcelona que estaua
de Guarnicio en Lerona

A Dotze de dit hi arribaren tres Companias de Aragonesos

que estauan a Palamos y Lo Mestre de Camp de Barcelona Francisco Granollachs tingue orde de Pablo de Prada Governador delas armas per entregarlos lo Cortes y Portals que ells tenian que era el de nostra Senora y Sant Christofel

A tretze de dit Sen ana de Gerona lo Senor Bisbe Ninot que estaua prouchit de Seyda y morien lo Juny de mil sis cents setanta tres

Sentint molt la Ciutat de que s'eli poras noua guarnitio essent la publicadas las paus, vist que lo any mil sis cents sexanta que tambe se feren entre Espana y Franca, Sey hauiua lleuada per aquatre de Juliol se despedi Joan del Castillo Governador dela Placa dels Jurats entregantlos las Claus dels Portals tenint orde del Marques de Mortara Virrey pera ferho abque resta Gerona sens guarnitio alguna

Yaxi se determina en la Junta de Guerra se serigues a Simon Miquel Ciutada honrrat y de son Concell ques trobava en Barcelona, Suplicas al Virrey Pablo de Prada y Mestre de Camp General y Governador de Cathaluna se seruissen lleuar eixa Guarnitio y juntament sels das memorial del tñor se hauiat donat en Madrid lo any mil sis cents sexanta abque se ordena al Marques de Mortara la lleuar

Esta diligencia dela Ciutat, las Cartas que escriue a de part als dits Virrey, Governador delas Armas y al de Cathaluna don Gabriel de Llugia y la bona sollicitut de Simon Miquel obra: que tots eixos Senors escriueren ala Ciutat de Vint y dos de dit Mes de Juliol tenian abe de lleuar eixa guarnitio de Gerona ordenant a Don Pedro de Marcha que era lo Capita Comendant sen tornas ab sos Soldats en Palamos y que la Ciutat se encarregas de totas las Artillerias y almes parners de guerra que yte lo Rey

A Vint y quatre Sen ana la guarnitio; y los Soldats dela Ciutat continuaren en guardar tots los Portals Vberts que eran lo den Vila, lo dela plaça de las cols, nostra Senora y Sant Christo-
fol: despres se deixaren de ferre guardar

A Deu de Nouembre arriba ala Torra de Nado prop Barce-
sona lo Senor Don Juan de Austria, cseruiunt de aqui ala Aleya
y despres a Barcelona y Lerona y a altres Senors dela Cort dient
que el Padre Heuerardo que era Confessor dela Aleya y dela Com-
pania de Niesus y Inquidor mayor lo Volia fer pendrer y posar.
Lo en lo Alcazar de Segorbia y que per axo se era exoit de Consuegra
lloc de son Priorat de Castella, Lerona scrigue ala Aleya
Suplicantli lo aconsolas

A Primer de Desembre feu Lerona la Puigio dels Censals
fa Un any part altre fou de Sinch mil y Sinch Centas lliuras
de propietat

A Trece torna en Lerona lo Senor Bisbe Don Francisco
Dou dela Congregatio que era estada en Tarragona no volgue
recibo dela Ciutat pas nos Celebrauan los Ofici en la Seu per
las Censuras tenian per occasio de Sexenni

A Setze feu Embaixada lo Capitol ala Ciutat demanantli
Vna Carta per la Aleya que digue que ja hauiant dat sempre
a Francisco Montserrat del diner hauiant collectat dels Ca-
pallans del Bisbat la Ciutat los la atorga

Per cixa occasio nos feu la professo dela Concepcio. Lya lo Do-
natiu fa lo Cero de Cathalunya ab sis anys noranta mil lliu-
res y al Bisbat de Lerona Vint y set mil. Per occasio delas ar-
madar francesas que prenian los Fruyts dela Siglesia preten-
no hauer de pagar tota la quantitat de dits sis anys que foren
de mil sis cents Sinquanta Puys a mil sis cents Sexanta
dos

A Vint y tres se alcaren las Censuras his Celebraren los
oficis ala Seu fins als Catorse de Janer. Despres la Cessaren
fins adette de Març que se ana acomodant

Successos Del Any

~i 669~

Foren Jurats

Hieronym de Real Militar

Bernat Viñas Ciutada

Anthoni Vilà mercader

Benet Andreu Menor

O primer de Janer die de Ninou fou Resolt per lo Concell
antes defer la Extraccio de Jurats que ates eran augmentats
los drets dela Ciutat se Cresques los Salans dels Jurats en sin-
quanta lliures cada hu y axi rebran Cent sinquanta lliures
en diner y las tres gramallas de Escarlata Tomas Vpa-
geta

A Vuyt se rebé orde de Virrey enques tancassen tots los Por-
tals accepto los qui entemps dela Guerra estauan Oberts que
son los de nostra Senora. Den Ma. placa delas Cols. perque
entraua gent de Franca en Nersello. lo que fou executat

A Deu se rebé Resposta dela Reyna dient que estimaua
ala Ciutat son bon zel y to coneguda la Realitat y axi en lo
Viaje de Don Juan de Austria no se Innoue Cosa en los
Pobles

A Vint y Vuyt se rebé Carta de Senor Don Juan en que feyo

asaber ala Ciutat Sen anaua a Madrid y enuiava Copia de
la Carta que scriuija a la Reyna enque tornaria ala Cort com
la Magestad Ley scriuia y als trenta Sen ana de Barce lona
dela torra Terca de Hiesus ha hont habitaua

A Vint y nou se rebe Carta del Virrey y del Pouernador delas Armas
Don Pablo de Parada de que Venia ab titol de Mestre de Camp ho
Coronel dels Alemanyys per guarnitio dela Ciutat Lo Compte de
Porzia y ell las aporta

A trenta hu entra Son Regiment ho Tercio en la Ciu-
tat

A Set de febrer se comensa afer guarda als Portals la Ciutat la
tenia per Esquadras al portal dela Placa delas Cols y los Alemanyys
al de nostra Senora y Sant Christofol y donaua lo nom India
Lo Coronel dela Ciutat: Salre die se dels Alemanyys queu era lo
per trobarne Jurat en Cap

A Sis de Abril Sen ana lo Regiment dela Ciutat que lo Virrey
hauentzeli demanat per part dela Ciutat ates noy hauia nouedat
en Auellos enuia orde que Sen anas ala marima y se obriren
los portals

A tretze de Mars Isque Un decret del Virrey, passat per Cancellia
de que no pogan fabricar Molins fariners en la Sequia de
Nech monar de Sancta Eugenia, ni Salt fou a peticio dela Ciutat
de craque si Conue tenirlos dintre della.

Es al Registre en folio CCXXV

A Vint y vuyt de Abril se feu la profecia de Sant Marcis perque
plogue lo seu dia y a Vint y nou de Mars se feu la dela Conceptio
per estar Impedit lo Capitol per raho de A Sexenni en cuxa diada
y per plourer se feu per la Seu

Lo Pare Confessor dela Reyna se Isque de Madrid y sen ana

a Roma y en lo any mil sis Cents Setanta dos fou elegit
Cardenal

A Vint y Nuyt de Abril el Summo Pontifice Canonitza a Sant
Pera de Alcantara del orde de Sant franch y a la Beata Maria
Madalena de Paris Religiosa de nostra Senora del Carme

A Djuuyt de Juliol Scrigue la Ciutat al Senor Don Juan
de Austria la novabona de ser arribat a Caragoza per Virrey
y Vicari General dela Corona de Arago y als Trenta de dit
sen tingue resposta estimant la bona Voluntat ala Ciutat

Ab Vn Concell General se resolgue se tornas lo Nech Monar
y resolza a efecte de poder molirer los molins del mercadal y
axi se anaren donant preuifets de Vnas cosas y altres

A Vint de Juliol Ab Vn Concell se atorgaren los Indiuisibles al
Capitol dela Seu axi dels Canonges com als demes ofitrials de la
Regencia Ecclesiasticas y Seculars y fhisso any mil sis Cents Setanta
hu nols han demanatz penso es que han vist era poch lo Interes
pus sen lleua lo terç que si Valia lo que compran Sexanta lliu-
res no puyana sino quaranta Nuytens de manuts ques lo dret de
las mercaderias

Per Ocasio dels mouiments dels Frances en la frontera se anome-
naren en Madrid Governadors de Militia en algunas placas y tam-
be fou anomenat per Lerona Don Fabricio Rossi Marques de
Montserrat que ufeu asaber a la Ciutat. La qual Ve hent lo clany
y Inconuenientz se segueix en Vna terra hauerhi Presidi Dona
Memorial ala Reyna y al Vicecaneceller Cardenal de Arago y
Marques de Aytona Suplicant ates los Serueys ha fets ala Real
Corona y ab quanta puntualitat ha acudit asapropia de fensa
ab Vn tercio que se formaten hauenthi ocasio

Moguda La Reyna Nostra Senora de nostras Suplicationz
en Via lo Informe al Duch de Osuna Virrey y la Exceclencia

a favori tant ala Ciutat que lo Concell de Tueria per lo Informe
del Virrey muda la resolucio y essent la lo Don Fabricio en Bar-
celona, y part de la familia y alayas en Lerona. Sibe la Ciutat no
volgue donar Casa, sino lo Vequer sin Serca Vna de Erma
Estas diferencias si entraria en la Ciutat dit Governador duraren des
del Janer que fou anomenat fins als deu de Agost que lo Virrey rebe
carta de la Reyna que per ara nos poras Governador en Lerona atira
la Realitat y altres mutius que allega que sente Copia

Es estada lo opinio de personas de Consideracio hu dels mayors fauors
que podia rebre la Ciutat de la Real ma de la Magestat mudar
Vna cosa que estaua tant Empanjada y en la mateixa Carta diu que
pres se dara orde acerca de la persona de Don fabricio lo qual sen
torna apres a Madrid essent Casat en Barcelona

La mateixa Carta de la Reyna es Vinguda ala Ciutat, que com lo
Duch de Osuna acaba de Ser Virrey la entrega al agent y ell la
enuia

A Vint y dos de Setembre se apodera lo Duc de la Ma de
Candia

A Vint y tres de Nouembre hi haque un terrible Ayguat
que feu Vna gran gola ala palficada se hauia feta al Muide
Ser perque nos giras en ves la Ciutat se es diferit al tapar la fins
al Abril

A ls Trenta se pagaren Tas Vuyt Centas Lliuras per la
contribucio

A ls sis de Desembre entra en Barcelona per Virrey lo Duc de
Cesa y Loma

A nou mon lo Summo Pontifex y no hi haque de elegit fins a Vint
y nou de Abril, que fou lo Cardenal Altieri que prengue lo nom
de Clement dege

Successos Del Any

313

~ 1670 ~

Foren Jurats

Franciscs Burgues Ciutada

Juan Batlle Militar

Jaume Marcis Camps mercader

Marcis Casas Menor

Al primer de Janer se restituiren las Haciendas que tenian
los Cauallers y otras personas de Cathalunya ab los de Nouello
que Cada hu gozas lo del seu fou eix concert entre los Reys ab
que no las poguessan vendre de un any y undia

Al primer de Fabrer passa per Perona lo Archa bisbe de Tolosa
don Pedro Boni que anaua a Madrid per Embaixador extraordi-
nari del Rey de Franca y per hauer scrit lo Virrey ala Ciutat li fer
lo mattix agasajo que ara persona li para lo quarto de Sant
francesch y li pozaren una Compania de Infanteria de guarda
y altre al portal de nostra Senora y al portal de Nla. los Jurats
li feren Viuita y lo endama la feu tornar per son Secretari

Capitols del Ajust y Liga feta entre Espana, Ingla-
terra, Olanda Suecia y al Senor Emperador

Primo que en qualieuol temps que al Rey de Franca Rompe la
Pau en qualieuol part en traran en lo punt armats pera ferli
guerra ab lo seguent

Inglaterra ab quaranta Vaxells de Guerra y sis mil sis cents
Infants

Olanda ab quaranta Vaxells de guerra y sis mil Infants y dos-
mil Caualls

Suecia ab dotze mil Infants y Sinch mil Caualls - - - -
 El Senor Emperador ab dotze mil Infants - - - -
 Espana se obligada acada hu dels Coligats Dos Cents Mil
 pesos de Real de Vuyt

Tots los dits se han obligats conforme obligaren los accidentes
 a Reforsar ab Socorros ab tot son poder de cada hu lo oferit y
 Jurat; tret del matix original que ha remes de Flandes a Espana
 Lo Excelentissim Marques de Castell Rodrigo

El Lomes de Maig per hauer lo Rey de Franca arrendada en Nouello
 la prouisió dela Sal y los proueadors ne feyan pagar Un prou accissiu
 se Inquietaren los de Conflent ab las guardas quey tenían los Pro-
 uehadors perque no ni entras de Cathalunya y prenent las Armas
 ab nom de Angelets ne escalabraren alguns; ab que per part del Rey
 arribaren en Conflent tropas de Caualleria y Infanteria hi prengue-
 ren molts dels Angelets y ferenne Sentencia de sis los altres apres
 los anaren Compoyant ab diners

Eixa entrada de gent de guerra en Nouello porta en Cuydado al Virrey
 de Cathalunya que no volques Franca Intentar alguna nouedat
 y sinque a Lerona se tancassen los portals y fessen guardas com
 obehiren entot que dura fins a Vint y quatre de Juliol. que torna-
 ren obrir los Portals

En Barcelona se Inquietaren los Sagadors perque hauent fetas Ci-
 das quel Hostaler del moli dela Poluora nols das a beure ni menjar
 y per queu feu lo poraren a la preso ab la muller y se amotinaren fins
 quel ne tragueren dient quels ne hauian fet dar perfora y lo Gouerna-
 dor y altres Cauallers, los feren traure prouisions, hils aquieta ren

Als Denou de Tectembre Comensaren a molre los molins de dalt
 y baix del Mercadal y estigue la Acelora Real y Acel monar tot
 apunt fou vn gran contento per lo poble que noy hauia haguda aygua
 del Any del Sici que fou lo de mil sis Cents Sinquantatres que

345
per occasio delas guerras nou hauiat tornat la Ciutat.
A Vint y hu de octubre arriba en Gerona lo Virrey que Venia de
regonexer las placas y fortalezas, dela Montanya, Aozas, y Pa-
lamos, y tambe mira las de defora dela Ciutat ferenli los Jurats
lo recibo ordinari, posa en Casa lo Senor Bisbe y als Vint y tres
sen ana a Barcelona per la Maina

A Vint y tres de Desembre se cloque lo Concili en Tarragona
que se eran Conuocats tots los Bisbes dela Prouincia y
Abats.

Successos Del Any

1671

Foren Jurats

Don Joseph de Armahgol

Lo Dr Joan Batista Moret

Joseph Ferrer Mercader

Joseph Pi Menor

A Sinch de Mars se admite en Vn Concili la Suplica de quelas
confrarias tinguessen lloch de poderre Insicular his remete ala Junta
de Taula la disposicio

Als Vint y Sinch de Agost se dona principi a fabricarse la
Pila del pont de Sant Agustí la Ciutat dona per ajuda sis
Centas Milles

A Vint y set de Desembre se posa en Executio lo Insicularse
las Confrarias dels manerals y entre totas si posaren Vint y
quatre llochs exiots no ~~passan~~ als fills ni se augmenta

Lo numero dels de Concell en los menors sino en lo mateix de
 diuuyt

Nota

Per ser cosa tant particular y extraordinaria que noy ha haqu-
 da persona que tal haya vist ne fas mensio: Yes que lo die de Sant
 Marti a onse de loembre comensa a ploure y de aqui albeuant
 continua ab pluyas menudas ques tingue Compre que fins lo die
 de Siquagerma a sinch de Juny del any mil sis cents setanta Dos
 no estigue Vuyt dies sens ploure continuat que ales hores se aserena
 nega molts Camps de blat y no Vinque gran aygua perque plouia
 Vndia y Ceraua dos o tres y apres la tornaua a ploure que la dich
 may passaren Vuyt dies que no ploques toteix temps; hauia y per los
 Camins Vns fanchs tant grans que de la Selua no podia Venir a Ge-
 rona Carretas ab Senya com acostuman. Eixas pluyas foren per tota
 Espana negaren molts Blats

Altre Nota

De atras resta notat las molts preganias ques feren en Perona per aygua
 en los mesos de Abril y Maig de mil sis cents Siquanta perque de Vint-
 y hu de Juliol mil sis cents Siquanta nou quey ha que n ayguat
 no hauia ploque Vndie continuat ni Vn bon tamgir

Successos Del Any.

~ 1672 ~

Form Jurats

Joseph Font y Morens Ciutada

Don Jeronim de Vallgornera

Francesch Masgles Mercader

Pere Clara menor

Als set de Janer feu entendre ab Embaixada lo Capitol ala Ciutat

com Lo Diumenge propuinent se publicauen Excomunicacions
 Contra los qui hauian presa la Custodia ab quinze formas
 consagradas dela Iglesia de Sant Marturia de Banyolas
 quey estan freres Seruitas, y contindaua als Jurats per assistir
 al acte y per Vna promenada fou Resolt hi anaren ab las gra-
 mallas de Nayeta ab falda Llarga com Portan Lo disjous
 Sant

Diumenge als deu se feu la funcio assistint hi los Jurats his
 feu deuant del Cor dela Seu portant Banchs als Jurats estigue-
 ren al apart del Portal dels Apostols y del altre lo senor Bisbe
 de Pontifical ab los Canonges y Cerco Dura lo entradit fins a,
 dos de marz que fou lo primer die de quaresma

Als quinze de Marz se resolque ab Vn Concell de que per raho
 de Vna promessa hauia feta la Ciutat lo any mil sis Cents qua-
 ranta ha de dar quatre milia lliures quant a paragues fer
 noua Capella al Glorios martir Sant Narcis com se hauia trac-
 tat, y trobanchi difficultat per lo mouiment del Cos Sant tenint
 parer de Theolechs. Sepodia Commutar en ferli cremar dos si-
 ris deuant lo altar com antes ne cremaua hu, y axi se es Ins-
 tituit portant ala Nexa dos cingels de Bulto ab Vn liri cada hu

A quatre de Maig arriba en Lerona Don Pedro de Arago que
 se anomenaua Duch de Logorb que tornaua de ser Virrey de
 Napolis los Jurats li oferiren Recibo y nol volque tractant lo
 com a Grande ferenli Visita dit die al mati, y ell la torna
 ala Ciutat ala tarda. Tambe Venia la Duquesa de feria sa-
 muller pora a casa lo senor Bisbe

Lo Capitol li dona possessio y portio de pa y Vna dobla de
 quatre com a Canonge ques dela Seu Lo Compte de Empu-
 rias. Despres enuiha per lo Cor de la Iglesia Vn

Velluts Carmesins ab franges de or quels parau en Sant
festiuitats

Successos Del Any

1673

Foren Jurats

Ignaci de Prats Militar

Joan Batista Perpina Ciutadà

Jaume Camps mercader

Christofol alenya menor

A Vuyt de Janer se publica Un Jubileu a efecte de Suplicar a nostre Senyor done forca y poder als Polachos contra al Turch que
los fa cruel guerra, hils hauria presas dos Prouintias

A mori la Infanta y Emperatriu de Sant que tinga
gloria

A quinze de Abril mori lo Senyor Bisbe de Gerona Don Francisco
Dou: los Jurats assistiren al Combregar conuocats de los parents
y al enterro del Capitol, com se acostuma ab las gramallas de
dols aportant al mitg son Verma y Rebòt

A Vint y hu de Maig die de Pentecostes lo Senyor Don Jayme
de Copons Bisbe de Vich henci ala Senora Dona Margarida
de Copons sa Germana, que fou elegida per Abadesa de Sant
Daniel lo qual Vingue de Vich per eix efecte pus faltaua lo
de Gerona los Jurats li enuiaren ab Embaixada la Benvini-
guda y los feu Visita encasa la ciutat

A Dos de Juliol arriba en Gerona Don Juande Mata ab carta
del Virrey pera gouernar las armas en raho de hauerhi en Mossello

entrada gent de militria temense no Volguessen fer alguna
Inuasio los francesos per estas parts pus tenia sa Exercit en las
parts de flandes que despres se apodera de Mاستrich y de algu-
nas Placas de Olanda ab qui hauia publicada la guerra

La Ciutat torna alzar lo Tercio y per hauer Renuntiat Joseph
Noy, Bernat Viua, Hieronym Capmany qui eran Capitans de la
Ciutat foren elegits, en son lloch Ramon de Vilanova, Joseph
Naret de Trullas y Francisco Miquel y aximateix los donaren
com hauian fet en altres occasions sinquanta llures a cada
Capita y deu llures al Alferez y sinch llures al Sargento y
al cap de sis mesos altretant

A latorre de Juliol entra en Terona lo Marques de Saganer
ab un tercio de Espanyols de Tres Centz sinquanta porta en lo
Palacio de l Bisbe y per ser Grande los Jurats liferen visita y
ell la torna lo Tercio del dit Marques tenia lo portal de
nostra Senora y lo Tercio de la Ciutat lo de la Placa de
las Cols

A Vint y nou entraren en Terona duas Companias de Caualls
tambe per guarnitio la Vna de don Phelip de la Meca y laltre
de Don Pedro Planella

A sinch de Agost entra en Ciutat un Tercio de Neapolitans
que eran Dos Centz sinquanta son Mestre de Camp era don
Thomas Palauasino a estos sels dona per guarda lo portal
de Sancta Clara

A de dit Jura per Virrey de Cathalunya lo Duch de
Sangerman

A Vint y sis de Setembre sen ana de Terona don Juan
Mata desganat y entra en son lloch per Governador de la
Placa Don Guillem Cascar de nacio escoses. Per esser Nompudas

Las Paus ab Franca dona la Ciutat al dit Governador Cent Milres
 lo mes que donaua a Juan del Castillo
 A nou de octubre passa per Lerona lo Embaixador de Em-
 parador que anaua a Madrid lo Governador li feu tirar la
 artilleria

A Onse entra lo Virrey en Lerona despres de hauer Algonceguida
 las fronteras dela Montanya y Emporda feu seli lo recibo or-
 dinari. Assenyala se hauia de fer Vna fortificacio al Emporda
 la Ciutat oferi adar quatre mil y Vuyt Centas Milras ab tres
 anys. ab que noy haques guarnitio ni Governador hi si neba-
 llas altrament no

Rompiment de Paus

ab Franca

A Catorze de Octubre se Crida en Paris esser Rompudas Las
 Paus ab la casa de Austria. Als Vuyt de Noembre en Barcelo-
 na y a Catorze en Lerona ab cridas

A Setze de Dezembre entra en Lerona lo Senor Bisbe fr.
 Don Alonso de Batmageda y Osorio Religios de Sant Agusti
 que la era Bisbe de Casano en Italia

A lo vimer de Nouembre feu entrada lo Morar de Bret ab ca-
 uallena y Infanteria francesa al Emporda y Cerca de A Hosta
 nou tingueren escaramussa ab nostra Cauallena y mataren lo
 Tinent y Trompeta de Don Pedro Planella y dells ne moriren
 a mans dels payans per hauer Cremadas Cerca de Trenta Casas
 ala Jonquera los morts dells se diu foren

Alsas somatents y la guarnitio part dela Infanteria que
 estaua en Lerona hi ana pero sa foren fora y retirats diti france-
 sos que sols estigueren tres dies

A Catorze de Desembre tornaren y Volent anar a Sequejar
a Massanet de Cabrenys los mateixos naturals prenent los
passos y acomatentlos los feren retirar matantne mes de
sinquant. Aiximateix hi ana Caualleria y Infanteria de
Gerona y Somatenys pero tambe foren retirats ala que foren
Cerca de Figueras

Successos Del Any

~ 1674 ~

Foren Jurats

Francisco Miquel Ciutada

Pons de Caremany Militar

Narcis Martorell Mercader

Hieronim Viues Menor

Saner

A Sinch de pora lo Jurat en Cap Insignia de Coronel Man-
gala y Banda de Doms Vermell.

A Sis de dit tornaren entrar los francesos per la part de Espolla
mataren Un home y Cremaren Una Casa y dels naturals foren
acomesos y tambe dels de Massanet que tambe entrauan per
alli y prengueren lo Governador dels Banys de Arles que go-
uernaua y lo Marques del Castellar que resta al Conuent de la
Marce de Gerona pera Curare. Item tres Capitans y altres
oficials Sen mes de Vint Soldats ordinaris als quals aportaren

presos a Barcelona. Tot aquesta facció feren los de Massanet
que los Somatents ni Soldats noy foren atemps. Abestas tres
entradas los Venen a saltar dels francesos passats de Dos Cents
homens. Y despres tambe ana lo dit Marques en Barcelona
a hont estigue pres molt temps, ab dit Governador y demes
Soldats

Als Capitans torna a donar la Ciutat altres Siquanta
lliures y al respecte al alferes y Sargento

A Onse setingue auis Intentaua fer lo Enemich altre entra-
da y tornaren alcar Somatents hi hi ana part dela guarni-
tio de Lerona de Infanteria y lo Marques dela Panes sibe
no Intentaren otra

La Neyna feu merce als de Massanet de Concedirlos quatre
Priuilegis de Ciutedans honrrats, de ensanquirlos de Deu anys
de Contributions y Allotjaments y antas los hauian dat Cent
quarteras de blat y Siquanta pans Cada dia per los mes
pobres

A Dit die feu Embaixada lo Capitol ala Ciutat sentli enten-
dre com lo Diurnenge Vinent diria lo Senor Bisbe missa
de Pontifical y donaria la Comunió al poble y publicaria Un
Iubileu y ala tarda y Vna professo de rogacions y nou dies se
farian rogacions despres Un ofici a Sant Marcús y tot se cumpli
A Catorse arriba en Nozas Un tertio de Sinch Cents homens
que alca la Ciutat de Barcelona

A quinze passa per Lerona Don Aniclo de Gusman Compte
de Luminars General desla Caualleria que ana a Figue-
res

A Denou torna en Lerona lo Tertio de Napolitans
que Jay hauria estat que era al Mestre de Camp Don Do-
mingo Pinatello

Fabrer

323

A Vint de dit Sen ana lo Marques de Saganes y Pinatello a Figueras, ab part de la guarnitio que estaua en Gerona de Espanyols y Napolitans

A Vint y tres tenint auis de que lo frances feya Gros de gent per entrar al Emporda, Resolue la Ciutat de enuiar dos Compagnias la de Juan Carreras y Rafael Marden, ab la assistencia del Senor don Guillermo Cascar Gouernador de la Placa que tambe hi anaua y se alca Somarent per Nochs Tornaren las de Gerona a fer Guarda als portals, que no sent Verda de ra eixa noua tornaren las Compagnias al die Seguent totas dos perque sols se Veu alguna Caualleria francesa

Tambe a Vint y sinch se tingue altre auis del General de la Caualleria que Volia entrar lo Enemich per la Jonquera y hauent demanat ala Ciutat el Gouernador de la Placa altres dos Compagnias, quant se apercebian para marxar tingueren altre auis quo noy hauija mes que alguns Caualls

Mars

A tres de dit Sen ana lo Marques de Saganes a Figueras ab son tertio, don Phelip Diego de Gusman

A Set entra en Gerona part de las que feya la Deputatio que son sinch Centz homens, los que entraren foren Dos Centz sinquantia ab tres Capitans, donarenlos lo Cortel de Sant Pera quey estauan los Espanols y feren guarda al Portal de nostra Senora y Sant Cristofol despres sen anaren al Emporda Enra en Gerona al Gouernador de Catalunya,

A Deu lo Senor Don Manuel de Sugia Governador de
Cathalunya entra en Gerona com acostuman los Governadors
les primeres Vegades quey entra assistint hi los Jurats

A tretze Setingue Concell per Vna Carta que dona dit Senor Go-
uernador als Jurats del Virrey enque deya que Volia fortificar
Paralada y per to demanaua se li donas Vna Partida delas qua-
tre Mil y Vuyt Centas Siures delas que hauija ofertas la Ciutat
y resolgue lo Concell de donar quant se comensan a fortificar
Paralada mil y Sis Centas Siuras y las altres ab dos anys

A Setze se alca Somatent pertots los Nochs y la Cauallena
tota anaua marxant al Emporda y la Infanteria de Gerona
que sols restaren las Companias que feyan la guarda als por-
tals

A Denou arribà en Gerona Don Antonio Panyagua Mestre
de Camp General y don Juan de Arce Cinent General dela
Cauallena y hauint sen anaren a Figueras hauent demanat
depart del Virrey ala Ciutat fer Seuar de gent

A Vint ados horas marxa Don Hieronym Belloch ab la gent
de la Compania y si agregaren trenta homens de Sant feliu de
Luisols que dita Vila hauija fet tambe perdita occasio en Ser-
uicy del Rey

Entra lo Virrey en Gerona

Dit die de Vint als quatre dela Tarda entra en Gerona y
lo endama sen ana a Figueras lo Senor Duch de Sangerman
Virrey de Sant Principat

Despres entra Vna Compania de Leon y grans Comboys de
marxos, mulas y Carros que diuen galeras ab pertrets de
Guerra que tot anaua al Emporda y las Companias de

La Ciutat també feyan las guardas, que noy resta ningun
Soldat del Rey.

Desas demes parts de Catalunya hauria acudit gent a eixa
Campana perque se esparaua alguna funcio a Mosello pera
Vint y dos que era lo Dijous Sant Volent pendre dit die per en-
te presa Vilafrancha de Conflent com estaua ajustat ab alguns
de dita Vila y dit Senor Duch de Sangerman y com se descubris
foren per los ministres de Franca Castigats combaix se dira.

A Vint y tres Sens hauerhi ninguna nouedat se publica per lo
Virrey que tots los Bagatges gent de Somarent y Cauallenia sen
tornasen a los quartels.

A Vint y sis torna la Compania de Gerona. Lo tertio de
Marques de Saganer Sen ana a Barcelona per la marina
y ell també Sen ana.

Lo Virrey també Sen torna a Barcelona per la marina.

Diques que alguns & particulars de Vilafrancha de Conflent
tenian concertat ab lo Virrey de entregarla a los Espanyols
al Dijous Sant y que essent auisats la guarnitio de militria
que estaua endita Ma yells descuberts sen passaren a esta
part abque nos tingue noch de poderse seguir lo que
se hauria Intentat ates ne prengueren los ministres fran-
cesos alguns dels que sabian en lo tracte y sententiaren
a l'n Caualler ques deya Dallar y altres & particulars.

A nal Senor Duch de Monteleon se li donaren Dos Com-
panyias de Caualls.

El Marques de Saganer ab son Tertio Sen ana a Figueras.

El Tertio de Barcelona ana a Mosas y en Gerona resta part
del Tertio de la Diputatio y la mitat de Don Domingo Pi-
natello y de Don Thomas Palauasino Neapolitans.

Tambe resta en Terona Don Anielo de Tusman General
de la Cauallena y las dos Companias de Caualls D Francisco
Planas y Pedro Perez

Abril

A treze de dit torna en Terona de Tucarnitio el tercio de
Marques de Saganes

A sette passaren per Terona las Nevas del Panader que era Mes-
tre de Camp Don Juan de la Nuca

A Vint y sis sen anaren al Emporda los dos tercios de Na-
politans restant en Terona sols lo de Saganes

Lo Dr Juan Colomer del Concal Real arriba en Terona per fer
Nevas de Infanteria dels Nochs y concerta ab la Regencia de
Terona que farian vuytanta dos homens

De dia endia passaren per Terona Nevas de Infanteria, assi
forasteras de Manderos com de Catalana dels Nochs y molts
portrets de guerra ab matxos y canos

El Virrey arriba en Terona

Mai

A tres de dit arriba en Terona lo Duch de Sangerman Virrey
ab lo Mestre de Camp General Don Anthonio Panj Agua y ca,
quane sen anaren a figueras hauent demanat ala Ciutat Vna
Compania, la qual li promete de sinquant homens y perso
alsa Bandera, donant sis sous de socorro de gent voluntaria
hi feu sens tocar alas Confrans, toca cues Capita Ramon